

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟΛΟΓΩΝ

Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου

27^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου
Καρπενήσι, 20, 21 & 22 Οκτωβρίου 2017

Εισηγητές:

Θεόδωρος Αθανασόπουλος	Γεώργιος Μιχαλόπουλος
Δημήτρης Αυγητίδης	Ιωάννης Μούργελας
Ρήγας Γιοβαννόπουλος	Ευάγγελος Περάκης
Αλέξανδρος Δημάκης	Νικόλαος Τέλλης
Νικόλαος Ελευθεριάδης	Στέργιος Φράσανλης
Θεόδωρος Κουλουριάνος	Μαθίλδη Χάρισμα
Γεώργιος Λεβέντης	Βασίλειος Χατζηϊωάννου
Παναγιώτης Μάζης	Γεώργιος Χριστοδούλου
Εμμανουήλ Μαστρομανώλης	Χριστίνα Χριστοπούλου-Καραφλού

Παρεμβαίνοντες:

Ιωάννα Καλαντζάκου-Τσατσαρώνη
Ελένη Καραμανάκου
Χριστίνα Νικολοπούλου
Μαρία Ορφανίδου
Αθανάσιος Παϊζης
Νικόλαος Πιμπλής
Στάθης Ποταμίτης
Αλέξανδρος Ρόκας

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ I

Γενικές Εισηγήσεις

Οι μεταλλάξεις του Πτωχευτικού Δικαίου
(Πτωχευτικό δίκαιο χωρίς πτώχευση;) 3

Ευάγγελος Περάκης

Ομ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Ελλήνων Εμποροκόλων

Οι πρόσφατες νομοθετικές παρεμβάσεις στο Πτωχευτικό Δίκαιο..... 17

Νικόλαος Τέλλης

Καθηγητής Νομικής ΑΠΘ

ΕΝΟΤΗΤΑ II

Το νέο δίκαιο της πτωχευτικής διαδικασίας

Προϋποθέσεις κήρυξης σε πτώχευση - Ταυτόχρονα,
μια δικαιοσυγκριτική επισκόπηση 53

Εμμανουήλ Μαστρομανώλης

Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ

Τα όργανα της πτωχευτικής διαδικασίας σήμερα..... 91

Θεόδωρος Χ. Κουλουριάνος

ΔΝ, Δικηγόρος, Ειδικός Επιστήμονας Νομικής ΔΠΘ

Αστική ευθύνη διοικητών έναντι των εταιρικών δανειστών 115

Στέργιος Φράστανλης

ΔΝ (Αμβούργο), Δικηγόρος, Α.Σ.Παπαδημητρίου και Συνεργάτες

Διανομές προς τους πιστωτές..... 141

Παναγιώτης Κ. Μάζης

ΔΝ, Δικηγόρος

Η απαλλαγή του οφειλέτη φυσικού προσώπου ως δεύτερη ευκαιρία..... 153

Δημήτρης Κ. Αυγητίδης

Καθηγητής Νομικής ΔΠΘ

ΕΝΟΤΗΤΑ III

Στρογγυλό τραπέζι*: Συλλογικές διαδικασίες και μεταβίβαση της επιχείρησης

Συλλογικές διαδικασίες και μεταβίβαση της επιχείρησης..... 179

Γεώργιος Χριστοδούλου
Πρόεδρος Εφετών

Επισκόπηση δυνατοτήτων μεταβίβασης της επιχείρησης
του οφειλέτη ως συνόλου κατά το ισχύον δίκαιο.
Εισαγωγική συμβολή στη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης
με θέμα «Συλλογικές διαδικασίες και μεταβίβαση της επιχείρησης» 183

Νικόλαος Ι. Ελευθεριάδης
Επίκουρος καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ, Dr. iur. (LMU München), Δικηγόρος

Μεταβίβαση επιχείρησης και συνέπειες για τις εργασιακές σχέσεις 189

Γεώργιος Λεβέντης
Ομότιμος Καθηγητής ΕΚΠΑ

Η Μεταβίβαση της Επιχείρησης που βρίσκεται σε κατάσταση
αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεών της
(κατάσταση «αφερεγγυότητας») 197

Ματίλδη Δ. Χάρισμα
Δικηγόρος

ΕΝΟΤΗΤΑ IV

Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και εξωπτωχευτικές διαδικασίες

Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και εξωπτωχευτικές διαδικασίες 207

Γεώργιος Ν. Μικαλόπουλος
Καθηγητής ΕΚΠΑ

Η σημερινή φυσιολογία της διαδικασίας εξυγίανσης:
Η κυριαρχία του «pre-pack» 211

Χριστίνα Χριστοπούλου-Καραφλού
Επίκουρη Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου

* Στο στρογγυλό τραπέζι συμμετείχε και ο *Θεόδωρος Αθανασόπουλος*, Εντεταλμένος Γεν. Δ/ντής Alpha Bank, ο οποίος μέχρι την εκτύπωση του βιβλίου δεν είχε παραδώσει την εισήγησή του.

Τα προληπτικά μέτρα της διαδικασίας εξυγίανσης κατά το Ν 4446/2016 251

Βασίλειος Α. Χατζηϊωάννου
Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής Θράκης
Δικηγόρος

.. 179

Παράκαμψη της διαφωνίας οφειλέτη, πιστωτών
και μετόχων (hold out) κατά την αίτηση και
την εκπλήρωση όρων της συμφωνίας..... 281

Ρήγας Γ. Γιοβαννόπουλος
Επίκουρος καθηγητής εμπορικού δικαίου
Δικηγόρος, Διαπιστευμένος διαμεσολαβητής

.. 183

Ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης επιχειρηματικών οφειλών -
Ν 4469/2017..... 315

Ιωάννης Μούργελας
Δικηγόρος

.. 189

Ζητήματα ποινικής ευθύνης κατά τη ρύθμιση οφειλών
(άρ. 65 Ν 4472/2017) 329

Αλέξανδρος Η. Δημάκης
Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

. 197

ΕΝΟΤΗΤΑ V Παρεμβάσεις (submitted papers)

Η υποχρέωση πίστης των μετόχων σε περιβάλλον αφερεγγυότητας 373

Ελένη Καραμανάκου
Δικηγόρος, ΔΝ

. 207

Συμφηφισμός απαίτησης εταίρου ΕΠΕ προς απόδοση εταιρικού
του δανείου στην πτώχευση..... 385

Χριστίνα Π. Νικολοπούλου
Δικηγόρος, Διαπ. Διαμεσολαβήτρια, ΜΔΕ Εμπορικού
και Οικονομικού Δικαίου, Υπ. ΔΝ (ΑΠΘ)

. 211

Ειδικά ζητήματα του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης
οφειλών του Ν 4469/2017 391

Μαρία Ε. Ορφανίδου
Δικηγόρος, LL.M

ς Γεν.
την ει-

Η προβληματική ενσωμάτωση της «πιθανότητας αφερεγγυότητας»
στην ελληνική έννομη τάξη 419

Αθανάσιος Παϊζης
Δικηγόρος

Η κεφαλαιοποίηση χρέους ως μέτρο για την εξυγίανση επιχειρήσεων
και οι μέθοδοι παράκαμψης της βούλησης των μετόχων 429

Στάθης Ποταμίτης
Δικηγόρος

Αλέξανδρος Ρόκας
Δικηγόρος, ΔΝ

Παρεμβάσεις κατά τη συζήτηση

Παρέμβαση Α΄ 441

Ιωάννα Καλαντζάκου-Τσατσαρώνη

Αντιπρόεδρος Δ.Σ.Α, Β΄ Αντιπρόεδρος Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικόλογων

Παρέμβαση Β΄ 449

Νικόλαος Ε. Πιμπλής

Δικηγόρος, ΔΝ

Παρέμβαση Γ΄ 461

Παναγιώτης Κ. Μάζης

Δικηγόρος, ΔΝ

Συμπεράσματα

Του 27ου Συνεδρίου Εμπορικού Δικαίου

«Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου» 463

Ευάγγελος Περάκης

Ομ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικόλογων

Τα προληπτικά μέτρα της διαδικασίας εξυγίανσης κατά το Ν 4446/2016*

Βασίλειος Α. Χατζηϊωάννου

Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής Θράκης,
Δικηγόρος

Η θέσπιση με το Ν 4446/2016 της νέας διαδικασίας εξυγίανσης είχε ως συνέπεια την αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου των προληπτικών μέτρων, κάτι που ήταν αναμενόμενο, αφού προληπτικά μέτρα και αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης συνδέονται τελολογικά μεταξύ τους. Η παρούσα εισήγηση επικεντρώνεται στην παρουσίαση των κατ' ιδίαν μέτρων και σε βασικά δικονομικά ζητήματα των δικών προληπτικών μέτρων, όπως διαμορφώθηκαν μετά την ως άνω μεταρρύθμιση του ΠτΚ.

Γενική επισκόπηση

1. Η αφερεγγυότητα ή η επικείμενη αφερεγγυότητα μιας επιχείρησης είναι μια κατάσταση που εκδηλώνεται στην αρχή ερήμην των περισσότερων πιστωτών. Κατά κανόνα, η αδυναμία εξυπηρέτησης των οφειλών της επιχείρησης αποτελεί ένα κρίσιμο momentum κατά το οποίο οι πιστωτές μπορούν να επισπεύσουν τις ατομικές διώξεις τους κατά της επιχείρησης, για να έχουν προβάδισμα στην ικανοποίηση των δικών τους απαιτήσεων έναντι απαιτήσεων λοιπών πιστωτών. Η διαδικασία αυτή μπορεί να οδηγήσει σε αφανισμό της επιχείρησης αλλά και σε βλάβη των λοιπών πιστωτών, οι οποίοι, μη έχοντας εγκαίρως αντιληφθεί ή πληροφορηθεί την αφερεγγυότητα της επιχείρησης, δεν πρόλαβαν να ασκήσουν τις αξιώσεις τους. Στην ισόρροπη διαχείριση των εν λόγω αντικρουόμενων συμφερόντων αποσκοπεί η διαδικασία εξυγίανσης. Κατά το νόμο (άρθρ. 99 §2²) σκοπός αυτής της προπρωτευτικής διαδικασίας είναι η διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθω-

* Ο αρχικός τίτλος της εισήγησης ήταν «αυτοδίκαιη αναστολή ατομικών διώξεων και λοιπά προληπτικά μέτρα στη διαδικασία εξυγίανσης». Ο ανωτέρω τίτλος είναι αντιπροσωπευτικός της εκτενέστερης έγγραφης ανάπτυξης του θέματος.

2. Η μη αναφορά στο κείμενο σε συγκεκριμένο νομοθέτημα αμέσως μετά τον αριθμό διάταξης αφορά στις αντίστοιχες διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα («ΠτΚ») (Ν 3588/2007 όπως κατά καιρούς τροποποιήθηκε και ισχύει).

ση της επιχείρησης με την επικύρωση της συμφωνίας που προβλέπεται στο παρόν κεφάλαιο, χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών.

2. Για να είναι αντικειμενικά εφικτή η εκπλήρωση του σκοπού αυτού, είναι αναγκαία η προστασία της επιχείρησης πριν ακόμα το momentum της αφερεγγυότητας γίνει αντιληπτό και οδηγήσει στο άνοιγμα «των ασκών του Αιόλου» και στον ακατάστατο διαμοιρασμό του ενεργητικού της επιχείρησης. Με άλλα λόγια, είναι απαραίτητη η προστασία της επιχείρησης κατά το χρονικό διάστημα των διαπραγματεύσεων ενόψει ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης, χωρίς παράλληλα οι διαπραγματεύσεις αυτές να οδηγούν, όπως είχε παρατηρηθεί στο παρελθόν, σε κατάχρηση της διαδικασίας σε βάρος των πιστωτών. Έτσι, δίδεται χρονικό περιθώριο προστασίας της επιχείρησης σε τρεις φάσεις.

3. Σε πρώτη φάση, ήδη κατά την έναρξη των διαπραγματεύσεων μεταξύ πιστωτών και επιχείρησης, πριν ακόμα από την υποβολή αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας, παρέχεται προστασία με προληπτικά μέτρα υπό την προϋπόθεση όμως της έγγραφης συναίνεσης τουλάχιστον του 20% των πιστωτών. Τα μέτρα αυτά έχουν απώτατη διάρκεια ισχύος τεσσάρων μηνών από την έκδοση της απόφασης (άρθρ. 106α § 6). Στόχος της βραχείας αυτής προθεσμίας είναι η άσκηση πίεσης προς τους εμπλεκόμενους σε ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων και σε κατάθεση της συμφωνίας εξυγίανσης (με σχετική αίτηση επικύρωσης) μέσα στην ως άνω προθεσμία, προκειμένου να συνεχίσει η επιχείρηση να προστατεύεται με τα αυτοδίκαια προληπτικά μέτρα της δεύτερης φάσης (βλ. αμέσως επόμενη §).

4. Πράγματι, με την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων και την σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης και την κατάθεση της με αίτηση στο δικαστήριο προς επικύρωση, ξεκινάει η δεύτερη φάση της διαδικασίας. Από και διά της καταθέσεως της αιτήσεως επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, ο νόμος παρέχει «αυτόματα» (αυτοδίκαιη) αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης των πιστωτών και απαγόρευση διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης (άρθρ. 106 §1) για τέσσερις επιπλέον μήνες¹. Κατά τους υπολογισμούς του νομοθέτη, λόγω της παράλληλης πρόνοιας για ορισμό δικασίμου της αίτησης επικύρωσης εντός δύο μηνών από την κατάθεσή της (άρθρ. 105 §1) οι τέσσερις αυτοί μήνες φαίνονται αρκετοί για την έκδοση απόφασης επικύρωσης της συμφωνίας που θα ορίζει τα οριστικά μέτρα εξυγίανσης της επιχείρησης (άρθρ. 106 §3).

1. Τα αυτομάτως (ή αυτοδικαίως ή εκ του νόμου) χορηγούμενα μέτρα του άρθρ. 106§§1,2 περιλαμβάνονται στα μέτρα που μπορεί να διατάξει και το αρμόδιο δικαστήριο (106 §3 σε συνδ. με άρθρ 106§§1, 6 και 10). Το γεγονός ότι τα εν λόγω μέτρα, εκτός από δικαστικά, χορηγούνται και αυτομάτως με την υποβολή αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης, δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα τους ως μέτρων προληπτικών (έτσι κατ' αποτέλεσμα και ο Περάκης, ΠτΔ3, 2017, σ. 63). Και τούτο, διότι ο σκοπός τους τόσο ως μέτρων δικαστικών όσο και ως μέτρων εκ του νόμου χορηγούμενων είναι ακριβώς ο ίδιος, δηλαδή η προστασία της επιχείρησης και της συλλογικότητας της διαδικασίας κατά την χρονική περίοδο πριν την επικείμενη επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης.

5. Είναι όμως πιθανό, μέσα στην περίοδο των τεσσάρων μηνών της δεύτερης φάσης (του άρθρ. 106 § 1), να μην έχει εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης επικύρωσης. Για την περίπτωση αυτή, προβλέπεται η δυνατότητα χρονικής επέκτασης της αναστολής μέτρων εκτέλεσης κατά της επιχείρησης και της απαγόρευση διάθεσης ή και άλλων μέτρων, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο. Ανοίγει λοιπόν μια *τρίτη φάση*, κατά την οποία η προστασία της επιχείρησης επεκτείνεται με νέα δικαστική απόφαση προληπτικών μέτρων που ισχύει μέχρι και την έκδοση απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης (106 §3 σε συνδ. με 106α §1).

6. Η παρούσα μελέτη αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος αναλύονται τα δύο βασικά προπρωχευτικά προληπτικά μέτρα της διαδικασίας εξυγίανσης, όπως διαμορφώθηκαν μετά το Ν 4446/2016, δηλαδή η αναστολή μέτρων εκτέλεσης και ατομικών διώξεων (§§7-24) και η απαγόρευση διάθεσης στοιχείων της επιχείρησης (§§25-29), ενώ περιγράφονται συνοπτικά τα λοιπά μέτρα (§§ 30 -31). Στο δεύτερο μέρος αναλύονται τα βασικά δικονομικά ζητήματα που ανακύπτουν κατά την δίκη των προληπτικών μέτρων εξυγίανσης (§§ 35 -62).

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΤΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

A. Αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης και ατομικών διώξεων

I. Σκοπός του μέτρου στο πλαίσιο της εξυγίανσης

7. Στην προσπάθεια εξυγίανσης είναι πιθανό να μη συμμετέχουν (ή ακόμα και να αντιτίθενται) κάποιοι πιστωτές του οφειλέτη. Γι' αυτό, εξάλλου, η εξυγίανση προϋποθέτει τη συμμετοχή και συμφωνία σημαντικού μέρους των πιστωτών (άρθρ. 100 §1) αλλά όχι του συνόλου αυτών. Επομένως, ήδη κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων πιστωτών - επιχείρησης, το ενδεχόμενο μη συμμετέχοντες στις διαπραγματεύσεις πιστωτές να επιδιώξουν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους με επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης επί της περιουσίας του οφειλέτη, θα υπέσκαπτε ευθύς εξ αρχής την προσπάθεια εξυγίανσης, αφού θα άφηνε εκτεθειμένη την επιχείρηση στις διαθέσεις κάποιων από τους πιστωτές του και θα έπληττε τη βιωσιμότητα της επιχείρησης πριν καν ολοκληρωθεί η προσπάθεια εξυγίανσης. Εκτός αυτού, όμως, οι ανεμπόδιστες πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης κάποιων πιστωτών θα ήταν αντίθετες και με τη συλλογική διάσταση της εξυγίανσης (άρθρ. 99§2), αφού η διατήρηση των ατομικών διώξεων των μη συμμετεχόντων σε αντίθεση προς τους συμμετέχοντες πιστωτές θα δημιουργούσε προφανές αθέμιτο προβάδισμα των μεν έναντι των δε. Επομένως, η αναστολή των μέσων αναγκαστικής εκτέλεσης ενός εκάστου πιστωτή προστατεύει όχι μόνο την επιχείρηση, αλλά και τη μελλοντική ομάδα των πιστωτών ως σύνολο από τον κίνδυνο αποψίλωσης της περιουσίας του οφειλέτη.

II. Γενική περιγραφή του μέτρου

8. Το άρθρο 106α §6 (και §1) προβλέπει ως διατασσόμενα προληπτικά μέτρα την αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης (106) και, εναλλακτικά, την αναστολή του συνόλου των ατομικών διώξεων ή ειδικών πρόσθετων διώξεων (άρθρ. 10 κατά παραπομπή του άρθρ. 106α §1). Η αναστολή των ατομικών διώξεων είναι ευρύτερη της αναστολής των μέτρων εκτέλεσης. Όμως ο νόμος (άρθρ. 106 §1) φαίνεται να προκρίνει ως αναγκαία για την περίπτωση την αναστολή μόνο των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης. Συνεπώς, αυτή η τελευταία αναστολή αποτελεί το ελάχιστο αναγκαίο μέσο προστασίας όσο εκκρεμούν οι διαπραγματεύσεις επιχείρησης - πιστωτών και εν συνεχεία η δικαστική επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης. Μάλιστα, επειδή ο σκοπός προστασίας, δηλαδή η διατήρηση λειτουργίας της επιχείρησης μέχρι την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, είναι κατά κανόνα ίδιος τόσο πριν όσο και μετά την κατάθεση της αίτησης, η αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης είναι το πλέον κατάλληλο και αναγκαίο να διαταχθεί μέτρο τόσο κατά τη φάση των διαπραγματεύσεων της συμφωνίας (106α §6) όσο και μετά την λήξη της αυτοδίκαιης ισχύος, εφόσον δικαστική επέκτασή της είναι αναγκαία (106 §3).

9. Από και διά της καταθέσεως της αιτήσεως η αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης είναι αυτόματη², δηλαδή αυτοδίκαιη (εκ του άρθρ. 106 §1) χωρίς την ανάγκη προηγούμενης έκδοσης δικαστικής απόφασης. Αντιθέτως, για το χρονικό διάστημα πριν την κατάθεση της αίτησης αλλά και μετά την πάροδο τεσσάρων μηνών από την κατάθεσή της, η αναστολή χορηγείται με δικαστική απόφαση (106α §6 που παραπέμπει στο άρθρ. 106). Όπως θα εξηγηθεί στη συνέχεια³, δεν αποκλείεται το δικαστήριο, κρίνοντας κατά περίπτωση, να διατάξει ως καταλληλότερο μέτρο την γενική αναστολή των ατομικών διώξεων συνολικά ή και κάποιων επιμέρους πρόσθετων διώξεων, πέρα από την αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης.

III. Υποκειμενικά όρια ισχύος του μέτρου

10. Τα προληπτικά μέτρα αφορούν κατ' αρχάς την επιχείρηση του οφειλέτη. Επιπλέον, τα μέτρα αυτά (κι επομένως και η αναστολή) που χορηγούνται δικαστικώς

2. Η χορήγηση με γενικό και απρόσωπο κανόνα δικαίου γενικής αναστολής δικαιωμάτων ή εννόμων συνεπειών δεν είναι βεβαίως κάτι καινούργιο. Ενδεικτικά γνωστά παράδειγμα είναι το ανασταλτικό αποτέλεσμα εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης κατά την διαδρομή της προθεσμίας και κατά την αναβίωση της εκκρεμοδικίας με την άσκηση εμπρόθεσμης έφεσης (521 §1 ΚΠολΔ) αλλά και το παράδειγμα της ανακοπής διαταγής πληρωμής κατά προσώπου διαμένοντος στο εξωτερικό ή με άγνωστη διαμονή, σύμφωνα με το οποίο, όσο διαρκεί η προθεσμία άσκησης ανακοπής και όσο εκκρεμεί εμπροθέσμως ασκηθείσα ανακοπή, η εκτελεστικότητα της διαταγής πληρωμής αναστέλλεται (631 εδ. δεύτερο ΚΠολΔ).

3. Βλ. π.κ. στο κυρίως κείμενο, §§ 18 επ., 30 επ.

είναι δυνατόν να επεκτείνονται και υπέρ εγγυητών ή λοιπών συνοφειλετών του οφειλέτη, αν συντρέχει σπουδαίος επιχειρηματικός ή κοινωνικός λόγος (106α § 2). Η διάταξη αυτή, η οποία επαναλαμβάνει την προσθήκη στο προϊσχύσαν άρθρ. 103 με το άρθρ. 12 Ν 4013/2011, ήρθε να επιλύσει την γνωστή διχογνωμία που είχε ανακύψει σε θεωρία και νομολογία ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα⁴ με τρόπο πάντως όχι αναντίρρητο⁵.

11. Τέτοια επέκταση των υποκειμενικών ορίων των προληπτικών μέτρων δεν προβλέπεται για την αυτοδικαίως χορηγούμενη αναστολή του άρθρ. 106. Όμως, στην πραγματικότητα, η διάταξη αυτή τείνει προς την ίδια λύση, αφού η αναστολή χορηγείται εφάπαξ *ανά οφειλέτη* κι επομένως ξεχωριστά για κάθε συνοφειλέτη του οφειλέτη.

12. Ας σημειωθεί, πάντως, ότι δεν ρυθμίζεται ρητώς αν η κατάθεση της συμφωνίας επικύρωσης από ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία⁶ επιτρέπει στους ομόρρυθμους εταίρους να αξιώσουν διακριτή αναστολή για τους ίδιους, ενόσω η εταιρεία έχει ήδη ζητήσει να λάβει τέτοια αναστολή. Το κενό είναι μάλλον ακούσιο και θα πρέπει να καλυφθεί με ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 97 - που προβλέπει την αυτοδίκαιη συμπτώχευση των ομόρρυθμων εταίρων με την πτώχευση των ο.ε. και ε.ε. - προσαρμοσμένου στις ανάγκες της διαδικασίας εξυγίανσης. Επειδή η εξυγίανση αποσκοπεί ακριβώς στην αποτροπή της πτώχευσης των ανωτέρω εταιρειών και της αυτόθροης συμπτώχευσης των ομόρρυθμων εταίρων της (7 §4), σκόπιμο θα ήταν η εφάπαξ χορήγηση προληπτικού μέτρου σε ο.ε. και ε.ε. (καθώς και το «προσωρινό δεδicated» από την απόρριψη σχετικής αίτησης), να καταλαμβάνει αυτομάτως και τους ομορρυθμους εταίρους της. Με αυτή την συστηματική ερμηνεία των διατάξεων του ΠτΚ αποτρέπεται η διαιώνιση της αναστολής και η δυνάμει ασυλία των ανωτέρω συνοφειλετών μέσω αυτοτελών αιτημάτων τους, ενώ, παράλληλα, εξισορροπείται και το αντίρροπο συμφέρον των πιστωτών, δηλαδή εκείνο της μη αποξένωσής τους από τα δικαιώματά τους έναντι της ο.ε. και της ε.ε. και των ομόρρυθμων εταίρων τους για μεγάλο χρονικό διάστημα.

4. Βλ. ενδεικτικά Χατζηϊωάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, σ. 330 (σημ. 148) με όλες τις σχετικές παραπομπές για την ως άνω διχογνωμία.
5. Η διάταξη αποτελεί απόκλιση από την γενική αρχή του δικαίου της αφερεγγυότητας, ότι η πτώχευση του οφειλέτη δεν επηρεάζει τη θέση των εγγυητών: Κατσάς, Η προβληματική της προστατευτικής εμβέλειας των προληπτικών μέτρων υπέρ του εκδότη εγγυητικής επιστολής στο πλαίσιο των διαδικασιών συνδιαλλαγής και εξυγίανσης, ΧρΙΔ 2012, σ. 382 επ., 389. Για την επίδραση αυτής της αλλαγής βλ. και Εφθεσ 312/2012 ΕλλΔνη 2012, 1379, 1395.
6. Η συγκεκριμένη προβληματική ισχύει αναλόγως και για τους εταίρους ενώσεων προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα αλλά με πτωχευτική ικανότητα, οι οποίοι εξομοιώνονται από το νόμο με ομόρρυθμους εταίρους (251 §3, 293 §3 ν. 4072/2012)

IV. Αντικειμενικά όρια ισχύος του μέτρου

13. Κατά το άρθρ. 106 § 1 η αναστολή καταλαμβάνει τα μέτρα, εκκρεμή ή μη, ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη για την ικανοποίηση απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν την υποβολή της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης.

14. Η ανωτέρω αναστολή δεν καταλαμβάνει, βεβαίως, όλες τις ατομικές διώξεις που δεν αποτελούν μέτρο εκτέλεσης. Έτσι, εξαιρούνται τα διαπλαστικά δικαιώματα (καταγγελίας⁷, υπαναχώρησης, επίσχεσης) και οι δίκες υποθέσεων κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας⁸, οι εκκρεμείς διαγνωστικές δίκες με αναγνωριστικό αλλά και με καταψηφιστικό περιεχόμενο⁹, συμπεριλαμβανομένων των δικών των ενδίκων μέσων από ή κατά του οφειλέτη¹⁰. Επίσης, εξαιρούνται τα ατομικά μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης για απαιτήσεις που γεννήθηκαν μετά την υποβολή της αίτησης επικύρωσης, η αίτηση του οφειλέτη για πτώχευση βάσει οποιασδήποτε απαίτησης, δηλαδή ακόμα και αν γεννήθηκε ακόμα και πριν την αίτηση επικύρωσης (άρθρ. 99 §§3-5)¹¹, καθώς και η αίτηση πτώχευσης εκ μέρους πισωτή για απαιτήσεις μετά την υποβολή της αίτησης επικύρωσης (η δίωξη κατά των οποίων, αν δεν προκύπτει κάποια άλλη διαταγή, εξαιρείται γενικώς από την εν λόγω αναστολή).

15. Περαιτέρω, ας σημειωθεί ότι η ευρεία αναστολή των μέτρων εκτέλεσης δεν είναι κατά κανόνα σκόπιμη. Εφόσον με το άρθρ. 106 §1 επέρχεται περιορισμός του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των πιστωτών μέσω αναγκαστικής εκτέλεσης, δηλαδή ενός δικαιώματος συνταγματικά κατοχυρωμένου, ο περιορισμός αυτός πρέπει να ερμηνεύεται στενά, ούτως ώστε να αναστέλλονται τα μέσα εκτέλεσης των πιστωτών στο απολύτως αναγκαίο μέτρο και να εξαιρούνται αυτής εκείνα μόνο τα δικαιώματά τους που δεν πλήττουν άμεσα (και δεν αναμένεται να πλήξουν για όσο η αναστολή ισχύει) την επιχείρηση. Έτσι, εξαιρούνται επίσης της αναστολής οι πράξεις που απλώς προετοιμάζουν την αναγκαστική εκτέλεση και δεν αποτελούν έναρξη ή συνέχισή της, όπως π.χ. η κήρυξη εκτελεστής αλλοδαπής διαιτητικής ή δικαστικής απόφασης, η περιαφή του εκτελεστήριου τύπου¹² και η δίκη της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής¹³. Περαιτέρω, κατά μάλ-

7. Όμως, η καταγγελία συμβάσεων τρίτων με την επιχείρηση μπορεί να απαγορεύεται δυνάμει δικαστικής απόφασης προληπτικού μέτρου με συγκεκριμένη τέτοια απαγόρευση (σημ. 35).

8. ΑΠ 294/2017 ΝΟΜΟΣ

9. *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 64

10. άρθρ. 25 §1 (επιχείρημα εξ αντιδιαστολής)

11. *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 64

12. *Κοτσίρης*, ΠτΔ¹⁰, 2017, παρ. 182, αριθ. 48, σ. 333, αντιθ. *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 254

13. ΕφΘεσ 2230/2008 ΕπισκΕΔ 2009. 160 με αντιθ. σημ. *Κ. Παμπούκη*. Αντιθ. ΕφΛαρ 311/2014 ΔΕΕ 2015. 40, *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 254 (σημ. 249).

λον κρατούσα γνώμη, η υποβολή αίτησης για την έκδοση διαταγής πληρωμής και η έκδοσή της δεν εμπόδισαν στην ανωτέρω αναστολή, επειδή οι πράξεις αυτές δεν είναι, από μόνες τους, επιθετικές αφού αποσκοπούν στην κτήση εκτελεστού τίτλου¹⁴. Σημειώνεται, πάντως, και η αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή η αναστολή καταλαμβάνει τόσο την αίτηση όσο και την έκδοση διαταγής πληρωμής¹⁵, επειδή με την διπλή επίδοσή της είναι δυνατό να δημιουργηθεί δεδικασμένο ως προς την απαίτηση (633 § 2 εδ. γ' ΚΠολΔ).

16. Επίσης, στην αναστολή υπάγονται η λήψη (αλλά και η εκτέλεση) οποιουδήποτε ασφαλιστικού μέτρου κατά του οφειλέτη, συμπεριλαμβανομένης της συντηρητικής κατάσχεσης και της εγγραφής προσημείωσης υποθήκης, συναινετικής ή κατ' αντιδικία. Με την ρύθμιση αυτή νοείται η αναστολή των αρξαμένων δικών ασφαλιστικών μέτρων και των αιτημάτων για χορήγηση προσωρινών διαταγών. Η συζήτηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων (όχι η ίδια η αίτηση) που έχει κατατεθεί πριν την έναρξη ισχύος της αναστολής, κηρύσσεται απαράδεκτη¹⁶. Πράξεις εκτέλεσης αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων που είχαν εκδοθεί πριν από την έναρξη ισχύος της αναστολής και επιχειρούνται μετά την έναρξη της αναστολής είναι απολύτως άκυρες, χωρίς την επίκληση δικονομικής βλάβης (159 §1 ΚΠολΔ). Το ίδιο ισχύει και για την προσημείωση υποθήκης και την συντηρητική κατάσχεση, η καταχώρηση των οποίων επιχειρείται δυνάμει διαταγής πληρωμής ή προσωρινώς εκτελεστής οριστικής απόφασης (724§1 ΚΠολΔ) που εκδόθηκε πριν την έναρξη ισχύος της αναστολής. Η περίληψη των ως άνω ασφαλιστικών μέτρων στην αναστολή του άρθρ.

14. Αντιθέτως, επιθετική πράξη, η οποία υπόκειται στην ανωτέρω αναστολή, αποτελεί η επίδοση της διαταγής πληρωμής, αφού έχει λάβει τον εκτελεστήριο τύπο κατ' άρθρ. 924 εδ. 1 ΚΠολΔ. Βλ. σχετ. ΑΠ 294/2017 ΝΟΜΟΣ, ΕφΘεσ 2230/2008 ΕπισκεΔ 2009.160, ΜΠρΘεσ 9050/2013 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΠειρ 1084/2011 ΔΕΕ 2011.572, ΕφΑθ 9591/1996 ΔΕΕ 1997. 490. Πρβλ. και Νίκα, ΔικΑνΕκτ Ι, 2010, σ. 63 (in fine), Κοτσιρή, ΠτΔ¹⁰, 2017, παρ.182, αριθ. 48, σ. 333. Βλ. επίσης ειδική αιτιολογία της ΜΠρΘεσ 9050/2013 ΝΟΜΟΣ: δεν θα πρέπει να αποκλεισθεί στον δανειστή η δυνατότητα να ζητήσει και να πετύχει την έκδοση διαταγής πληρωμής και την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο εντός του χρόνου αναστολής και ακολούθως να αναμείνει (ή να επιδιώξει) να ανακληθεί η απαγορεύουσα τις ατομικές διώξεις προσωρινή διαταγή ή (να αναμείνει) να απορριφθεί η αίτηση (πτώχευσης), διακινδυνεύοντας απλώς το ενδεχόμενο να παρέλθει η κατ' άρθρ. 630Α εδ. α' ΚΠολΔ προθεσμία και να καταστεί η διαταγή πληρωμής ανίσχυρη.

15. ΠΠρΘεσ 5757/2013 ΕΛΛΔνη 2013. 518 με σημ. Κατρά, ΜΠρΘεσ 15240/2011 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΘεσ 13298/2010 Αρμ 2012.284, ΜΠρΠατρ 3054/2010 ΕΕμπΔ 2011.454, ΜΠρΚοζ 1778/2009 ΕΕμπΔ 2010.465, ΕιρΠειρ 17/2013 ΠειρΝομ 2013.316, Περάκης, ΠτΔ³, 2017, σ. 254. Υπό το καθεστώς του Ε.Ν.: ΕφΑθ 3535/2004 ΕΛΛΔνη 2006. 548, ΕφΘεσ 636/2003 ΕπισκεΔ 2004. 409. Έτσι εν τέλει και οι Κοτσιρης, ΠτΔ¹⁰, 2017, παρ. 182, αριθ. 48, σ. 333, Αλ. Ρόκας, Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 156.

16. Πρβλ. αντίστοιχες έννομες συνέπειες στο πλαίσιο του άρθρ. 25 για τις εκκρεμείς δίκες ενδίκων μέσων: Χατζηγιάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της. 2016, § 11, αριθ.116, σ. 336 μ.π.π.

106 επέλυσε σχετική διχογνωμία του προϊσχύσαντος δικαίου¹⁷, είναι δε εύλογη και πρέπει να ισχύει και στο πλαίσιο του άρθρ. 106α, καθώς αποσκοπεί στη μη απόκτηση πλεονεκτήματος του εξοπλισμένου με διαταγή πληρωμής εγχειρόγραφου δανειστή σε βάρος των υπόλοιπων πιστωτών¹⁸.

17. Εξαιρούνται της αναστολής ένδικα βοηθήματα του εκμισθωτή για την απόδοση μισθίων της επιχείρησης, εφόσον η επιχείρηση είναι υπερήμερη ως προς την καταβολή τουλάχιστον έξι μηνιαίων μισθωμάτων (106α §3), καθώς και ασφαλιστικά μέτρα της επιχείρησης ή πιστωτών κατά τρίτων για την αποτροπή της απομάκρυνσης ή αφαίρεσης ή μετακίνησης κινητών πραγμάτων, τεχνολογικού ή εν γένει εξοπλισμού της επιχείρησης, καθώς μια τέτοια απομάκρυνση ενέχει τον κίνδυνο απαξίωσης της επιχείρησης¹⁹.

V. Η γενική αναστολή των ατομικών διώξεων

18. Όπως προαναφέρθηκε²⁰, ο νόμος προκρίνει ως ελάχιστο αναγκαίο προληπτικό μέτρο την αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης (106 σε συνδ. με άρθρ. 106α §6). Εντούτοις, δυνάμει της νομοθετικής παραπομπής του άρθρ. 106α §51,6 στο άρθρ. 10, το δικαστήριο έχει την εξουσία, κρίνοντας κατά περίπτωση, να διατάξει την αναστολή των ατομικών διώξεων συνολικά ή κάποιων επιμέρους πρόσθετων ατομικών διώξεων. Μάλιστα, δεν εμποδίζεται από το νόμο να επεκτείνει χρονικά την ισχύ του μέτρου αυτού μέχρι την έκδοση της απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης, παρέχοντας στην επιχείρηση δραστικότερη προστασία από την αυτοδίκαιη αναστολή του άρθρ. 106. Στην περίπτωση αυτή, ωστόσο, η επιλογή από τον δικαστή του επαχθέστερου για τους πιστωτές μέτρου θα πρέπει να αιτιολογείται στην απόφαση, ώστε να είναι ευχερής ο έλεγχος της αναγκαιότητάς του στην συγκεκριμένη περίπτωση. Γι' αυτό το λόγο, η χορήγηση πλήρους αναστολής ατομικών διώξεων με προσωρινή διαταγή λόγω της μη αιτιολόγησής της, θα πρέπει, κατά κανόνα, να αποφεύγεται.

17. Υπέρ της απαγόρευσης της εγγραφής προσημείωσης υποθήκης: ΠΠρθεσ 5757/2013 ΕΛ-ΛΔνη 2013, 518 με σημ. *Κατρά*, ΜΠρΑθ 2804/2010 ΔΕΕ 2010, 568 = ΕΕμπΔ 2010, 459, ΜΠρΚοζ 1778/2009 ΕΕμπΔ 2010, 465. *Αυγητίδης*, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 204-205, όπου πάντως και αντίθετοι προβληματισμοί. Πρβλ. και *Κοτσίρη*, ΠτΔ¹⁰, 2017, παρ. 182, αριθ. 48, σ. 331 επ. (333). Υπέρ του επιτρεπτού της εγγραφής με το σκεπτικό ότι δεν πρόκειται για επιθετική πράξη ΜΠρΑθ 5975/2010 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΑθ 2379/2010 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΗρακ 3440/2010 ΝΟΜΟΣ, *Αλ. Ρόκας*, Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 155.

18. Πρβλ. *Καλαβρό*, Ζητήματα από την αναστολή των ατομικών διώξεων του πτωχεύσαντος οφειλέτη κατ' άρθρο 25, ΕΠολΔ 2012, 719 επ., 719-720, *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της. 2016, § 11, αριθ. 117, σ. 337.

19. Γι' αυτό αμφισβητείται και το δικαίωμα άσκησης δικαιωμάτων τρίτων εκ των άρθρ. 37 και 38 (βλ. πιο κάτω σημ. 73).

20. ο.π. κυρίως κείμενο § 8.

19. Τα υποκειμενικά όρια της αναστολής αυτής, εφόσον δεν υπάρχει κάποια άλλη διαταγή του δικαστηρίου (π.χ. επέκταση σε εγγυητές και συνοφειλέτες) οριοθετούνται από τα άρθρ. 25 και 26, τα οποία κατ' αρχήν εφαρμόζονται αναλόγως, αλλά πρέπει να προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες της διαδικασίας εξυγίανσης. Από την επικύρωσή της η συμφωνία εξυγίανσης δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων γεννήθηκαν πριν την έκδοση της απόφασης επικύρωσης και ρυθμίζονται από αυτήν, ακόμη και αν δεν είναι συμβαλλόμενοι ή δεν ψήφισαν υπέρ της συμφωνίας εξυγίανσης (106γ §1). Συνεπώς, δεσμεύονται από την επικύρωση και οι εμπραγματώς εξασφαλισμένοι πιστωτές, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εφαρμοστεί η κατ' άρθρ. 26 εξαίρεση από την αναστολή των ως άνω πιστωτών.

20. Τα αντικειμενικά όρια της αναστολής των ατομικών διώξεων είναι ευρύτατα, και καταλαμβάνουν χώρο μεγαλύτερο από την αναστολή των μέτρων εκτέλεσης. Έτσι, εμποδίζεται ο πιστωτής να ασκήσει αγωγή ή ένδικο μέσα εναντίον της επιχείρησης ή να προβεί σε οποιαδήποτε πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της επιχείρησης. Επίσης, η δίκη που άρχισε πριν από την έναρξη ισχύος της αναστολής των ατομικών διώξεων και παραμένει εκκρεμής δεν μπορεί να συνεχιστεί σε οποιοδήποτε στάδιο και εάν βρίσκεται²¹. Κάθε ένδικο βοήθημα ή μέσο που ασκείται στη διάρκεια της εν λόγω αναστολής από ή κατά της επιχείρησης απορρίπτεται ως απαράδεκτο. Αν όμως ασκηθεί αγωγή από τον πιστωτή κατά της επιχείρησης ή έφεση της τελευταίας κατά του πρώτου πριν από την έναρξη ισχύος της αναστολής, αυτή είναι παραδεκτή, αλλά κηρύσσεται μόνο απαράδεκτη η μετά την αναστολή κλήση για ορισμό δικασίμου και η συζήτησή τους^{22 23}.

21. Οι πιστωτές ανακτούν τις εναντίον της επιχείρησης ατομικές διώξεις, εφόσον απορριφθεί η αίτηση επικύρωσης. Η αναστολή μπορεί να διαταχθεί εκ νέου εφόσον μεσολαβήσει άλλη απόφαση που συνεπάγεται όμοια αναστολή (π.χ. κήρυξη πτώχευσης, χορήγηση αναστολής ως προληπτικού μέτρου από το τριμελές εφε-

21. Ενδεικτικά βλ. ΑΠ 177/1998 ΕλλΔνη 1998, 854, ΑΠ 104/1995 ΕλλΔνη 1996, 144, ΕφΠειρ 282/1998 ΕλλΔνη 1998, 930.

22. Ενδεικτικά βλ. ΕφΘεσ 2571/2006 Αρμ 2007, 880, ΕφΑθ 9712/1997 ΕλλΔνη 2000, 1425.

23. Δεν περιλαμβάνονται σε κάθε περίπτωση: (α) η έκδοση απόφασης, αφού αυτή δεν αποτελεί μέτρο των πιστωτών: *Ορφανίδης*, Οι προθεσμίες ενδίκων μέσων κατά τον ΚΠολΔ, 2009, σ. 355. Βλ. επίσης σχετ. 289 ΚΠολΔ, (β) Το δικαίωμα επίσεσης: *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 254, *Μιχαλόπουλος*, Ο συμψηφισμός στην πτώχευση, 2001, σ. 821, ΕφΑθ 5434/2001 ΕλλΔνη 2003, 237, ΕφΑθ 9499/1986 ΕΕμπΔ 1988, 115, (γ) Διαπλαστικά δικαιώματα: ΕφΑθ 9499/1986 ΕΕμπΔ 1988, 115, ΕφΝαυπ 316/2001 ΕλλΔνη 2002, 245, ΠΠρχίου 11/2014 ΕλλΔνη 2015, 256, *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 254, (δ) Η αναγνώριση της ακυρότητας σύμβασης: ΕφΘεσ 566/2005 ΔΕΕ 2005, 322, ΠΠρχίου 11/2014 ΕλλΔνη 2015, 256, *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 254, *Κοτσίρης*, ΠτΔ¹⁰, 2017, παρ. 182, αριθ. 47, σ. 330, (ε) ολοκληρωθείσες πράξεις εκτέλεσης (arg. άρθρ. 106 §1 και 25 § 1), (στ) Οι συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας (άρθρ. 106α §3, 26 §6).

τείο ή τον πρόεδρό του ενόψει εκκρεμούς έφεσης κατά την απορριπτικής απόφασης κατ' άρθρ. 106B §9).

VI. Ταυτόχρονη αναστολή προθεσμιών υπέρ των πιστωτών και συνοφειλετών της επιχείρησης

22. Όσο διαρκεί η αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης οι πιστωτές αδυνατούν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις τους. Γι' αυτό, ο νόμος εξασφαλίζει τη μη αποδυνάμωση των αξιώσεών τους, κάτι που επιτυγχάνεται με την ταυτόχρονη αναστολή των αποκλειστικών προθεσμιών άσκησης αξιώσεων και παραγραφής, υπό τις οποίες τελούν οι απαιτήσεις τους αλλά και τα δικαιώματα των υπέρ του οφειλέτη εγγυητών και των συνοφειλετών του εις ολόκληρον²⁴. Στις προθεσμίες αυτές συγκαταλέγονται οι προθεσμίες διαδικαστικών πράξεων και άσκησης ένδικων μέσων των πιστωτών και των συνοφειλετών του οφειλέτη. Τα ανωτέρω προβλέπονται ως επώνυμα μέτρα κατά το στάδιο από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης μέχρι και την έκδοση της απόφασης (άρθρ. 106 §§1 και 3), όμως μπορούν να διαταχθούν ήδη κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων (106α § 6).

VII. Έννομη συνέπεια παράβασης του μέτρου

23. Πράξεις των πιστωτών κατά παράβαση της αναστολής είτε αυτή χορηγήθηκε αυτομάτως (εκ του νόμου) είτε με δικαστική απόφαση, είναι απολύτως άκυρες κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρ. 25 §2 και 26 § 3 εδ. τρίτο²⁵. Η γενική κανονιστική ισχύς του άρθρ. 106 και, αντιστοίχως, η διαπλαστική (erga omnes) ενέργεια της δικαστικής απόφασης (όταν η αναστολή χορηγείται από το δικαστήριο) επιτρέπει την επίκληση της εν λόγω ακυρότητας από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον κατά οποιουδήποτε ενήργησε πράξεις κατά παράβαση της εν λόγω αναστολής. Ως θεσμός δημόσιας τάξης η αναστολή λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο²⁶, αν και η ακυρότητα απαγγέλλεται μετά από σχετική προβολή της από

24. Το άρθρ. 106 §1 δεν προβλέπει συγκεκριμένη έννομη συνέπεια παράβασης της αναστολής.

25. Ειδικώς κατά παράβαση σχετικού προληπτικού μέτρου: ΜΠρΘεσ 8746/2014 ΤΝΠ ΔΣΑ, ΜΠρΑμαλ 57/2014 ΕλλΔνη 2015, 536 με σημ. Αθ. Πανταζόπουλου, ΜΠρΠατρ 3054/2010 ΕΕμπΔ 2011, 454.

26. ΑΠ 47/2008 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 808/1990 ΕλλΔνη 1991, 538, ΕφΘεσ 2419/2010 ΕπισκΕΔ 2010, 237 με σημ. Κ. Παμπούκη, ΕφΘεσ 2867/2009 ΕπισκΕΔ 2010, 207 με σημ. Κ. Παμπούκη, ΕφΛαρ 311/2014 ΔΕΕ 2015, 40, ΕφΔυτΜακ 26/2007 Αρμ 2008, 583, ΕφΠατρ 758/2005 ΔΕΕ 2006, 488, ΕφΘεσ 2774/2004 Αρμ 2004, 1705, ΕφΠατρ 1154/2004 ΔΕΕ 2005.687, ΕφΠατρ 455/2004 ΔΕΕ 2005.303, Εφαθ 2364/2001 ΔΕΕ 2001, 732, ΜΕφαθ 557/2015 ΔΕΕ 2015, 542, ΠΠρΑθ 6697/2012 ΔΕΕ 2012, 472, ΠΠρΘεσ 6697/2012 ΔΕΕ 2012, 472, ΠΠρΧί-ου 11/2014 ΕλλΔνη 2015, 256, Περάκης, ΠτΔ³, 2017, σ. 253-254.

τον οφειλέτη με ανακοπή του άρθρ. 933 ΚΠολΔ²⁷. Η μη κήρυξη της ακυρότητας θεμελιώνει τον αναιρετικό λόγο του άρθρ. 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ, ενώ επιτρέπεται η προβολή της ακυρότητας το πρώτον ενώπιον του Αρείου Πάγου κατ' άρθρ. 562 § 2 στοιχ. γ' ΚΠολΔ²⁸. Από την άλλη, η εσφαλμένη κήρυξη ακυρότητας για πράξη που, κατά τα προαναφερθέντα, εξαιρείται της αναστολής, καθιστά αναιρετέα την απόφαση του δικαστηρίου κατ' άρθρ. 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ²⁹.

24. Για την κήρυξη της ακυρότητας εκτέλεσης ασφαλιστικών μέτρων, ισχύουν *mutatis mutandis* όσα ανωτέρω αναφέρθηκαν για την αναστολή των μέτρων εκτέλεσης, με τη διαφορά ότι η απαγγελία της ακυρότητας θα γίνει με ανακοπή του άρθρ. 702 § 1 ΚΠολΔ, η οποία αποτελεί ειδική έκφραση της ανακοπής κατά της εκτέλεσης στο πεδίο των ασφαλιστικών μέτρων.

B. Απαγόρευση διάθεσης

I. Σκοπός του μέτρου

25. Η προστασία από τις αξιώσεις των πιστωτών με τη χορήγηση αναστολής μέτρων εκτέλεσης ή ατομικών διώξεων εν γένει, δεν αρκεί για την ακεραιότητα της επιχείρησης κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων επιχείρησης - πιστωτών. Και τούτο, διότι ένας κακόπιστος οφειλέτης μπορεί να εκμεταλλευτεί την αναστολή των ατομικών διώξεων των πιστωτών προκειμένου, κατά το διάστημα των διαπραγματεύσεων αλλά και μετά απ' αυτό, να τους καταδολιεύσει, αποψιλώνοντας την επιχείρηση από σημαντικά περιουσιακά στοιχεία και μεταβιβάζοντάς τα σε τρίτους. Το ενδεχόμενο αυτό αποτρέπει η ρύθμιση (άρθρ. 106 § 2) ότι η αναστολή των ατομικών διώξεων επάγεται αυτοδικαίως την απαγόρευση της διάθεσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης του οφειλέτη. Η απαγόρευση διάθεσης των συγκεκριμένων ως άνω περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης προβλέπεται ως επώνυμο μέτρο κατά το στάδιο από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης μέχρι και την έκδοση της απόφασης (άρθρ. 106 §§1 και 3), όμως μπορεί να διαταχθεί από το δικαστήριο νωρίτερα, ήδη κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων επιχείρησης- πιστωτών (106α §6).

II. Έννομη συνέπεια παράβασης του μέτρου και αντικειμενικά όρια αυτού

26. Η διάταξη του άρθρ. 106 § 2, ως έχει, δεν ρυθμίζει όλα τα σχετικά ζητήματα. Το βασικό είναι ότι, ενώ κάνει λόγο για απαγόρευση διάθεσης, δεν περιλαμβάνει

27. Πρβλ. ΠΠρλαρ 26/2013 ΕΛΛΔνη 2013, 834, ΜΠρΑθ 1546/2015 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΑμαλ 57/2014 ΕΛΛΔνη 2015, 536 με σημ. Αθ. Πανταζόπουλου, ΜΠρΑθ 3224/2011 ΔΕΕ 2011, 691, ΜΠρΠειρ 1084/2011 ΔΕΕ 2011, 572, ΜΠρΘεσ 1748/2010 ΔΕΕ 2010, 695.

28. ΑΠ 808/1990 ΕΛΛΔνη 1991, 538.

29. ΑΠ 294/2017 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 822/2015 ΔΕΕ 2015, 1124.

ειδική διάταξη για το κύρος των ανωτέρω δικαιοπραξιών και πράξεων που διενεργούνται κατά παράβαση της απαγόρευσης διάθεσης. Μια πρώτη σκέψη θα ήταν η ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 17 § 1 εδ. β'. Όμως η διάταξη αυτή δεν προσαρμόζεται στην προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης. Και τούτο, διότι προβλέπει την ανενέργεια³⁰ των πράξεων διάθεσης, δηλαδή στην διατήρηση εκκρεμούς (μετέωρης³¹) κατάστασης, που, όμως, εξαρτάται από την επικύρωσή τους από σύνδικο (ή για την ταυτότητα του νομικού λόγου, θα μπορούσε να εξαρτάται αναλόγως από την επικύρωσή τους από ειδικό εντολοδόχο του άρθρ. 106β §5). Όμως, διορισμός τέτοιου οργάνου κατά το στάδιο ισχύος των προληπτικών μέτρων της εξυγίανσης δεν προβλέπεται από το νόμο. Ελλείπει, λοιπόν, σχετικής κατάλληλης διάταξης του ΠτΚ, εφαρμόζεται αναλόγως η σχετική με την απαγόρευση διάθεσης γενική διάταξη των άρθρ. 175-176 ΑΚ. Συνεπώς, η απαγόρευση διάθεσης επιφέρει την ακυρότητα οποιασδήποτε πράξης διάθεσης ή διαχείρισης περιουσιακού στοιχείου της επιχείρησης του οφειλέτη. Η απαγόρευση είναι γενική και καταλαμβάνει κάθε πράξη με την οποία πράγμα ή δικαίωμα επί των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης εκποιείται, επιβαρύνεται ή εγκαταλείπεται. Καταλαμβάνονται δικαιοπραξίες, διά των οποίων μεταβιβάζεται, επιβαρύνεται, αλλοιώνεται ή αποσβέννυται ορισμένο δικαίωμα της επιχείρησης³² επί των ανωτέρω πραγμάτων. Οι ανωτέρω πράξεις είναι άκυρες, ακόμα κι αν προέρχονται από το νόμιμο αντιπρόσωπο ή τον πληρεξούσιο του οφειλέτη³³.

27. Απαγόρευση διάθεσης επέρχεται και για οφειλόμενες πράξεις τρίτων προς την επιχείρηση. Και τούτο, διότι κάποιες απ' αυτές μπορεί να υποκρύπτουν προνομιακή μεταχείριση κάποιων πιστωτών έναντι άλλων, κατά παράβαση των κανόνων της συλλογικής ικανοποίησής τους. Παράλληλα, στην εξυγίανση επιδιώκεται η ομαλή συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης. Συνεπώς, δεν είναι νοητή η απαγόρευση όλων των συναλλαγών της επιχείρησης με τρίτους (πελάτες, προμηθευτές κλπ.). Επομένως, στην απαγόρευση διάθεσης που χορηγείται στο πλαί-

30. Η ανενέργεια διαφέρει από την «αυτοδίκαιη ακυρότητα» του προϊσχύσαντος δικαίου (άρθρ. 2 § 4 ΑΝ 635/1937), διότι σε αντίθεση με την εν λόγω καταργηθείσα διάταξη, με το άρθρ. 17 § 1 προβλέπεται η σύμπραξη του συνδίκου ως όρος εγκυρότητας της πράξης: *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 221, *Κοτσίρης*, ΠτΔ¹⁰, 2017, παρ. 154, αριθ. 107, σ. 290, *Σωτηρόπουλος*, Πτωχευτική ανάκληση, 2009, σ. 51.

31. *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 221

32. Π.χ. συνομολόγηση δανείου, παραχώρηση εμπράγματης ασφάλειας επί στοιχείου της επιχείρησης, σύναψη μίσθωσης, χρησιδανείου, δωρεάς, αναγνώριση ή άφεση χρέους, ομολογία επιβαρυντικών περιστατικών σε εκκρεμή δίκη, παραίτηση από ένδικα βοηθήματα και μέσα, συμβιβασμός, αναδοχή χρέους, εκχώρηση απαίτησης. Επίσης, υλικές πράξεις, όπως καταβολές χρεών σε πιστωτές, πληρωμή επιταγής έκδοσης του οφειλέτη που εμφανίστηκε στην πληρώτρια τράπεζα μετά την διαταγή του προληπτικού μέτρου, ανάληψη χρημάτων από τραπεζικό λογαριασμό (βλ. *Περάκη*, ΠτΔ³, 2017, σ. 220 και σημ. 55-58).

33. *Κοτσίρης*, ΠτΔ¹⁰, 2017, παρ. 152, αριθ. 100, σ. 287.

σιο της εξυγίανσης απαραίτητο είναι να αναζητηθούν οι πράξεις πιστωτών προς τον οφειλέτη που απαγορεύονται. Πράξεις (π.χ. εξόφληση, απόδοση πράγματος, καταγγελία σύμβασης³⁴ κλπ.) που αφορούν σε απαιτήσεις συνδεδεμένες με τον εξοπλισμό της επιχείρησης υπόκεινται σε απαγόρευση, αφού αυτές θα ρυθμίζονται από την επικείμενη συμφωνία επικύρωσης. Αντιθέτως, πράξεις που δεν αφορούν στον εξοπλισμό της επιχείρησης, δεν καταλαμβάνονται από την απαγόρευση, εκτός αν διαταχθεί τέτοια προστασία με άλλο μέτρο.

III. Υποκειμενικά όρια του μέτρου

28. Η γενική κανονιστική ισχύς του άρθρ. 106 §2 και η διαπλαστική (*erga omnes*) ενέργεια της δικαστικής απόφασης (όταν η απαγόρευση διάθεσης χορηγείται από το δικαστήριο) επιτρέπει την επίκληση της ακυρότητας διάθεσης από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον κατά οποιουδήποτε ενήργησε πράξεις κατά παράβαση της εν λόγω απαγόρευσης, πιστωτή ή τρίτου, ακόμα και καλόπιστου³⁵. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα ο συναλλαγείς με τον οφειλέτη κατά παράβαση της απαγόρευσης να μην αποκτά την κυριότητα του κινητού, ούτε κατ' άρθρ. 1036 ΑΚ³⁶. Συνεπώς, υπό την ανωτέρω εκδοχή η ακυρότητα είναι απόλυτη και δικαιούται να την επικαλεσθεί οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον³⁷. Υποστηρίξιμη είναι, πάντως, και η άποψη ότι η ακυρότητα είναι σχετική (175 εδ. δεύτερο ΑΚ) μόνο υπέρ των πιστωτών του οφειλέτη για απαιτήσεις που καταλαμβάνονται από τη συμφωνία εξυγίανσης³⁸. Η εν λόγω ακυρότητα ισχύει αυτοδικαίως (εκ του νόμου) και, για να εκδηλωθούν τα αποτελέσματά της, δεν απαιτείται να απαγγελθεί δικαστικώς³⁹, αλλά μπορεί η πράξη διάθεσης να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο εκκρεμούς δι-

34. Πρβλ. ΑΠ 173/2009 ΔΕΕ 2010, 320, *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 220. Η απαγόρευση καταγγελίας μπορεί, βεβαίως, για μεγαλύτερη ασφάλεια, να διατάσσεται ιδιαίτερος ως αναγκαίο προληπτικό μέτρο. Βλ. τέτοιες περιπτώσεις ΠΠρΑθ 2/2009 ΧρηΔικ 2009, 164 με σημ. *Ρούσση*, ΠΠρΑθ 670/2008 ΔΕΕ 2008, 1265, ΠΠρΑλεξ 114/2009 ΕφΑΔ 2009, 1239, ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012, 771.

35. Πρβλ. *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 221, *Κοτσιρης*, ΠτΔ10, 2017, παρ. 155, αριθ. 110, σ. 291, *Κ. Ρόκας*, ΠτΔ¹³, 1978, σ. 129, *Σπυριδάκης*, ΠτΔ, 2008, σ. 159. Αντιθ. *Ψυχομάνης*, ΠτΔ⁷, 2017, αριθ. 774, σ. 221, υπέρ του μετριασμού της άποψης αυτής όταν ο τρίτος εκπληρώνει υποχρέωσή του προς τον οφειλέτη, αγνοώντας ανυπαίτια την κήρυξη της πτώχευσης (εδώ, αντιστοίχως, την έκδοση απόφασης προληπτικών μέτρων ή προσωρινής διαταγής του άρθρ. 106α §6, η οποία, εξάλλου, δεν λαμβάνει ευρεία δημοσιότητα με κεντρική δημοσίευση, όπως π.χ. συμβαίνει με τη δημοσίευση της αναστολής μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης κατ' άρθρ. 106 §1).

36. *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 221

37. *Κοτσιρης*, ΠτΔ¹⁰, 2017, παρ. 153, αριθ. 104, σ. 289

38. Πρβλ. ανάλογη άποψη στο πλαίσιο της πτώχευσης: *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 222, *Σπυριδάκης*, ΠτΔ, 2008, σ. 158. Σχετική η ακυρότητα του προϊσχύσαντος δικαίου: *Κ. Ρόκας*, ΠτΔ¹³, 1978, σ. 128.

39. *Σπυριδάκης*, ΠτΔ, 2008, σ. 157, *Περάκης*, ΠτΔ³, 2017, σ. 221

κης, εφόσον τούτο ανακύψει ως θέμα. Η διαπίστωση αυτή, πάντως, δεν εμποδίζει την με οποιονδήποτε τρόπο επίκλησή της είτε εξωδίκως είτε δικαστικώς, δηλαδή με αγωγή με αίτημα την αναγνώριση της ακυρότητας⁴⁰ ή/και με αίτημα την απόδοση του πράγματος στον οφειλέτη εναντίον εκείνου προς τον οποίο έγινε η διάθεση.

IV. Χρόνος άρσης του μέτρου

29. Η μη επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης ή η μη παράταση των προληπτικών μέτρων του άρθρ. 106 (επομένως και της στην §2 προβλεπόμενης απαγόρευσης διάθεσης)(106 §3), αίρει την απαγόρευση για το μέλλον. Συνεπώς, τυχόν διενεργηθείσα πράξη διάθεσης διαρκούσης της απαγόρευσης δεν θεραπεύεται αναδρομικά, αφού για όσο χρόνο ίσχυε η απαγόρευση διάθεσης, παραγόταν δέσμευση απ' αυτήν⁴¹.

Γ. Λοιπά μέτρα - Κανόνες και περιορισμοί επιλογής

30. Εκτός από τα δύο ήδη περιγραφέντα βασικά προβλεπόμενα στο άρθρ. 106 προληπτικά μέτρα, ο δικαστής μπορεί να διατάξει και κάθε άλλο πρόσφορο μέτρο, από τα επώνυμα προβλεπόμενα στο άρθρ. 10 (ορισμό μεσεγγυούχου⁴² χρεογράφων και πραγμάτων κινητών ή ακινήτων της επιχείρησης, αναστολή του συνόλου ή κάποιων ειδικών ατομικών διώξεων⁴³), στο άρθρ. 106α § 5 εδ. δεύτερο (διατήρηση των αναγκαίων θέσεων εργασίας και η απαγόρευση καταγγελίας συμβάσεων⁴⁴) και στο άρθρ. 106α §1 εδ. τέταρτο (δηλαδή η αναστολή της παραγραφής των απαιτήσεων και του συμψηφισμού⁴⁵ και της τοκογονίας απαιτήσεων πιστωτών).

31. Κατά την επιλογή των προληπτικών μέτρων το δικαστήριο δεν έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια, παρά την διάταξη του άρθρ. 10 που προβλέπει ότι ο δικαστής μπορεί να διατάξει όποιο μέτρο κρίνει αναγκαίο. Στην πραγματικότητα η εξουσία

40. ΑΠ 1669/1995 ΔΕΕ 1996, 375, ΕφΑθ 5028/2008 ΔΕΕ 2009, 461 με σημ. *Μιχαλόπουλου*, ΕφΠατρ 650/1997 ΔΕΕ 1997, 1091, ΕφΠατρ 745/1995 ΔΕΕ 1996, 277, ΜΕφΑθ 557/2015 ΔΕΕ 2015, 542.

41. Πρβλ. ΟΛΑΠ 20/2015 ΝοΒ 2016, 569. Πρβλ. και π.κ. §62.

42. Αναλυτικά για το εν λόγω μέτρο βλ. *Χατζηϊωάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, §11, αριθ. 118 επ., σ. 337 επ.

43. Βλ. ο.π. στο κυρίως κείμενο §§18-21.

44. Επιχείρημα εξ αντιδιαστολής από την § 3 εδ. δεύτερο. Βλ. επίσης ΠΠρΑθ 2/2009 ΧρηΔικ 2009, 164 με σημ. *Ρούσση*, ΠΠρΑθ 670/2008 ΔΕΕ 2008, 1265, ΠΠρΑλεξ 114/2009 ΕφΑΔ 2009, 1239, ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012, 771.

45. ΜΠρΑμαλ 57/2014 ΕλλΔνη 2015, 536 με σημ. *Αθ. Πανταζόπουλου*, 547 (μ.π.π. και ανάπτυξη της προβληματικής του συμψηφισμού ως μέτρου ατομικής διώξης).

επιλογής διαγράφεται από τα άρθρ. 692 §§ 1-4 ΚΠολΔ⁴⁶. Ειδικότερα το δικαστήριο οφείλει:

(i) να διατάσσει το προληπτικό μέτρο που κατά την κρίση του αρμόζει σε κάθε περίπτωση, και δεν έχει την υποχρέωση να διατάξει το μέτρο που ζητείται από τον αιτούντα⁴⁷,

(ii) να διατάσσει περισσότερα προληπτικά μέτρα, αν είναι αυτό αναγκαίο, και όχι ένα μόνο μέτρο,

(iii) να μην διατάσσει περισσότερα προληπτικά μέτρα από όσα είναι αναγκαία για να αποτραπεί η μεταβολή της περιουσίας του οφειλέτη ή η μείωση της αξίας της Επίσης, ανάμεσα σε περισσότερα πρέπει να προτιμάται εκείνο που είναι το λιγότερο πιεστικό για την επιχείρηση⁴⁸.

(iv) Τέλος, παρά την διαδεδομένη περί του αντιθέτου άποψη⁴⁹, τα προληπτικά μέτρα δεν πρέπει να απολήγουν σε υποκατάσταση ή σε de facto κατάργηση της κύριας δίκης της αίτησης επικύρωσης (692 §4). Με άλλα λόγια, το δικαστήριο οφείλει να έχει υπόψη του ότι η παρεχόμενη με τα προληπτικά μέτρα προστασία δεν πρέπει να υπερβαίνει το πλαίσιο προστασίας που χορηγείται δια της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης⁵⁰.

46. Τον περιορισμό αυτό υποδεικνύει και ο νομοθέτης στην ΑιτΕ Ν 3588/2007 ΚΝοΒ 2007. 1553 επ., 1554 (άρθρ. 10): «το κριτήριο της αναγκαιότητας του διατασσόμενου μέτρου προσδιορίζεται αντικειμενικά, ανάλογα με τις περιστάσεις της κάθε υπόθεσης και τους πιθανολογούμενους κινδύνους μεταβολής της επίδικης περιουσίας ή απομείωσης της αξίας της, χωρίς δηλαδή να λαμβάνονται υπόψη οι υποκειμενικοί φόβοι των πιστωτών».
47. ΕφΑθ 3006/2011 ΔΕΕ 2011, 36 με σημ. Αποστολόπουλου, Κοτσίρης/Αρβανιτάκης, Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο ΠτΚ (γνωμ.) ΝοΒ 2008, 805 επ., 808.
48. Πρβλ. Gottwald (-Vuiá), *Insolvensrechts-Handbuch*⁵, § 14, αριθ. 3, σ. 290.
49. Κοτσίρης/Αρβανιτάκης, Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο ΠτΚ (γνωμ.) ΝοΒ 2008, 805 επ., 808, ΕφΑθ 2061/2016 ΔΕΕ 2016, 1385, ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012, 771
50. Πρβλ. Αλ. Ρόκα, Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 147, Χατζηγιάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, §11, αριθ. 96-97, σ. 322-324. Στο πλαίσιο του άρθρ. 10 γίνεται δεκτό ότι η αναστολή των ατομικών διώξεων ως προληπτικό μέτρο, «δεν μπορεί να είναι ευρύτερη της αναστολής σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρ. 25 και 26». (ΜΠρΘεσ 8746/2014 ΤΝΠ ΔΣΑ, Αθ. Πανταζόπουλος, σημ. στην ΜΠρΑμαλ 57/2014, ΕΛΛΔνη 2015. 536, 547). Τίθεται επομένως ως όριο του προληπτικού μέτρου η ισοσθενής δραστηκότητά του με την δραστηκότητα της απόφασης κήρυξης της πτώχευσης. Ανάλογες σκέψεις θα μπορούσαν να υιοθετηθούν στο πλαίσιο των προληπτικών μέτρων της εξυγίανσης. Βλ. ήδη ανάλογες σκέψεις από την ΕφΘεσ 1760/2012 ΝΟΜΟΣ για τα μέτρα του καταργηθέντος άρθρ. 100. Αντιθ. ΜΠρΑθ 2804/2010 ΔΕΕ 2010, 568 = ΕΕμπΔ 2010, 459 (:η προστασία που επιδιώκεται στο

Δ. Διάρκεια ισχύος των μέτρων

32. Τα προληπτικά μέτρα της πρώτης φάσης (άρθρ. 106α §6) χορηγούνται για χρονική περίοδο το πολύ τεσσάρων μηνών. Επειδή χορήγηση προβλέπεται άπαξ, δεν υπάρχει νόμιμο περιθώριο χρονικής επέκτασής τους με νέα δικαστική απόφαση. Συνεπώς, για να συνεχίσει να απολαμβάνει η επιχείρηση την προστασία των προληπτικών μέτρων (αυτή τη φορά δια των αυτομάτως χορηγούμενων μέτρων) σε αυτό το διάστημα απαιτείται να κατατεθεί η αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας, ώστε να αντικατασταθεί η απόφαση από την αυτοδίκαιη χορήγηση των μέτρων του άρθρ. 106 §§1,2. Εννοείται πως κατάθεση μετά την ως άνω προθεσμία είναι δυνατή, σε αυτή την περίπτωση, όμως, για το χρονικό διάστημα από τη λήξη της ως άνω περιόδου μέχρι την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης, η επιχείρηση θα μένει απροστάτευτη.

33. Η αυτοδίκαιη αναστολή διώξεων και η απαγόρευση διάθεσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τέσσερις (4) μήνες από την κατάθεση της αίτησης, οπότε εντός της περιόδου αυτής θα πρέπει να εκδοθεί απόφαση επικύρωσης του σχεδίου από το δικαστήριο. Εφόσον τούτο δεν επιτευχθεί για οποιονδήποτε λόγο, μπορεί να παραταθεί η ισχύς των προληπτικών μέτρων με δικαστική απόφαση (106 § 3). Αυτή η τελευταία απόφαση παράτασης των μέτρων θα ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης (106α §1).

34. Η ισχύς των δικαστικών αποφάσεων ή προσωρινών διαταγών προληπτικών μέτρων (άρθρ. 106α §§1,6 και 106 §3) ξεκινά από την έκδοση ή την χορήγησή τους. Δεν προβλέπεται η δημοσίευση της απόφασης ή της διαταγής στο Μητρώο Πτωχεύσεων του άρθρ. 8 §3 ως προϋπόθεση έναρξης ισχύος τους. Αντιθέτως, η αυτόματη αναστολή ξεκινά από τον χρόνο σημείωσης στο Μητρώο Πτωχεύσεων του άρθρου 8 §3 κατά την πρώτη υποβολή αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης του άρθρ. 104.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Α. Χαρακτήρας υποθέσεων - Εφαρμοστέοι κανόνες

35. Οι υποθέσεις για την κύρια υπόθεση της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης αποτελούν γνήσιες υποθέσεις της εκουσίας δικαιοδοσίας⁵¹. Δεδομένης της τελολογικής συνάφειας της κύριας υπόθεσης και της αίτησης προληπτικών μέτρων⁵², οι συγκεκριμένες δίκες εισάγουν, κατά την κρατούσα άποψη, ρυθμιστι-

στάδιο πριν την κήρυξη της πτώχευσης είναι στενότερη της προστασίας του άρθρ. 25, που αναφέρεται χρονικά στο στάδιο μετά την πτώχευση του οφειλέτη).

51. Ενδεικτικά πρβλ. ΠΠρΚορ 13/2014 ΕΕμπΔ 2014, 445, ΜΠρΑθ 10689/2008 ΔΕΕ 2009, 73 = ΝοΒ 2009, 408 με παρατ. *Καλαντζάκου- Τσατσαρώνη*.

52. Βλ. στο κυρίως κείμενο π.κ. §§ 45 και 51

κά μέτρα της εκουσίας δικαιοδοσίας⁵³, που αποσκοπούν στη διατήρηση της επιχείρησης του οφειλέτη σε υγιείς βάσεις, ώστε να συνεχίσει ομαλά την οικονομική της πορεία. Επειδή, όμως, η διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας περιορίζεται στη ρύθμιση προσωρινών μέτρων του άρθρ. 781 ΚΠολΔ και δεν διαθέτει ένα πλήρες σύστημα διατάξεων προσωρινής δικαστικής προστασίας, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρ. 682 επ. ΚΠολΔ προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες των συγκεκριμένων δικών⁵⁴.

36. Κατά την γνώμη μας, η ακριβής λειτουργία των προληπτικών μέτρων της διαδικασίας εξυγίανσης αποδίδεται πληρέστερα με τη θέση ότι αυτά αποτελούν μέτρα προσωρινής δικαστικής προστασίας στο πεδίο της εκουσίας δικαιοδοσίας κι επομένως, συνιστούν προσωρινά (ασφαλιστικά) μέτρα που επιτελούν στο πεδίο της δίκης της εξυγίανσης ανάλογη λειτουργία με αυτή των προσωρινών μέτρων του άρθρ. 781 ΚΠολΔ⁵⁵ στις λοιπές δίκες της εκουσίας δικαιοδοσίας.

37. Επομένως, η ανωτέρω ιδιαιτερότητα των εν λόγω δικών της εξυγίανσης και των προληπτικών μέτρων της καθιστά την επιλογή των κάθε φορά εφαρμοστέων διατάξεων ένα κατεξοχήν ερμηνευτικό ζήτημα⁵⁶. Ο δικαστής καλείται να ανεύρει και να εφαρμόσει τις κατάλληλες διατάξεις, ξεκινώντας από τις ειδικές διατάξεις του ΠτΚ (άρθρ. 10, 106 §3, 106α), στη συνέχεια τις διατάξεις των ασφαλιστικών μέτρων όπου παραπέμπει το άρθρ. 106α§6 και τέλος, όπου υπάρχουν ακόμα κενά, τις διατάξεις του γενικού μέρους της εκουσίας δικαιοδοσίας (741 επ. ΚΠολΔ).

53. Εφαθ 2061/2016 ΔΕΕ 2016, 1385, Εφαθ 3006/2011 ΔΕΕ 2011, 36 με σημ. Αποστολόπουλου, ΠΠραθ 109/2014 ΕΕμπΔ 2014, 994, ΠΠραθ 216/2010 ΔΕΕ 2011, 60, ΠΠρΡοδ 16/2013 ΝΟΜΟΣ, ΜΠραθ 3015/2013 ΧρΙΔ 2015, 380, ΜΠραθ 10689/2008 ΝοΒ 2009, 408 = ΔΕΕ 2009, 73, ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012, 771, ΜΠραμαλ 57/2014 ΕλλΔνη 2015, 536 με σημ. Αθ. Πανταζόπουλου, Κοτσίρης/Αρβανιτάκης, Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο ΠτΚ (γνωμ.) ΝοΒ 2008, 805 επ., 807-808, Κοτσίρης, Η διαδικασία συνδιαλλαγής, 2010, σ. 57, Πίψου, Δικαστική μεσεγγύηση, 2010, σ. 96-97, Ι. Δελγκωστόπουλος, Οι διαδικασίες συνδιαλλαγής και εξυγίανσης, στον τόμο «Δικονομικά ζητήματα του πτωχευτικού δικαίου», 2012, σ. 21 επ., 67, Αλ. Ρόκας, Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 149, Περάκης, ΠτΔ³, 2017, σ. 65. Αντιθ. Σπυριδάκης, ΠτΔ, 2008, σ. 126, ΠΠραλεξ 114/2009 ΕφαΔ 2009, 1241 με παρατ. Ηλιακόπουλου, ΠΠρΘεσ 28664/2008 ΤΝΠ ΔΣΑ: πρόκειται για γνήσια ασφαλιστικά μέτρα.

54. Εφαθ 2061/2016 ΔΕΕ 2016, 1385, Αλ. Ρόκας, Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 149.

55. Όμοια θέση και σχετική επιχειρηματολογία για τα συγγενή μέτρα του άρθρ. 10 Βλ. Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, §11, αριθ. 46-53, σ. 302-304.

56. Για τις εφαρμοστέες διατάξεις στην διαδικασία των προληπτικών μέτρων του άρθρ. 10: Χατζηγιάννου, η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, §11, αριθ. 54 επ., σ. 304 επ.

Β. Η κατάθεση αίτησης προληπτικών μέτρων

I. Υποχρέωση κατάθεσης αίτησης

38. Προληπτικά μέτρα διατάσσονται από το δικαστήριο πριν από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης και για χρονική διάρκεια το πολύ τεσσάρων μηνών. Μπορούν επίσης να διαταχθούν πρόσθετα μέτρα σε σχέση με τα εκ του νόμου ισχύοντα του άρθρ. 106. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, προληπτικά μέτρα ζητούνται με κατάθεση αίτησης⁵⁷ (άρθρ. 106α §1, 106§3) και όχι αυτεπαγγέλτως⁵⁸. Μάλιστα, η αίτηση αυτή είναι παραδεκτή μόνο εφόσον είναι έγγραφη, αφού εφαρμόζεται η σχετική διάταξη του άρθρ. 686 § 1 ΚΠολΔ που ισχύει κατά νομοθετική παραπομπή του άρθρ. 106α §6 και ελλείπει ειδικής αντίθετης διάταξης στον ΠτΚ, προβλέπει υποχρεωτική έγγραφη προδικασία.

II. Αυτοτελής αίτηση

39. Η αίτηση προληπτικών μέτρων μπορεί, κατ' αρχάς, να ασκηθεί αυτοτελώς με ιδιαίτερο δικόγραφο. Μάλιστα, μια τέτοια άσκηση αποτελεί τη μόνη δικονομική οδό άσκησης του αιτήματος προληπτικών μέτρων σε δύο περιπτώσεις. *Πρώτον*, κατά την πρώτη φάση (διαπραγματεύσεις επιχείρησης - πιστωτών). *Δεύτερον*, οποτεδήποτε από πρόσωπο διαφορετικό από εκείνο που υπέβαλε αίτηση για την επικύρωση της συμφωνίας⁵⁹ (π.χ. εργαζόμενοι, πιστωτές, μέλη της οικογένειας του οφειλέτη ή ακόμη και ο ίδιος ο οφειλέτης, εφόσον δεν κατέθεσε εκείνος τη συμφωνία επικύρωσης).

III. Υποβολή αίτησης μαζί με αίτηση επικύρωσης

40. Κατά την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης μπορεί αίτηση προληπτικών μέτρων να κατατεθεί μαζί της, οπότε σωρεύεται στο δικόγραφό της. Και τούτο, διότι προβλέπεται η εκδίκασή τους από το πτωχευτικό δικαστήριο (πολυμελές πρωτοδικείο του άρθρ. 4), ως δικαστήριο της κύριας δίκης (684 ΚΠολΔ)⁶⁰ κατά την προφορική συζήτησή της.

57. Δεν αποκλείεται αίτημα προληπτικών μέτρων να εισαχθεί σε ήδη εκκρεμή δίκη προληπτικών μέτρων ή στο πλαίσιο εκκρεμούς κύριας δίκης αίτησης επικύρωσης με ανταίτηση. Πρβλ. ανάλογη δυνατότητα στην δίκη του άρθρ. 10 : *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 67 επ., σ. 309 επ.

58. Η αντίθετη άποψη *Ψυχομάνη*, ΠτΔ⁷ 2017, αριθ. 329, σ. 110 δεν προκύπτει από το νόμο. Μόνο η αυτεπάγγελτη ανάκληση ή μεταρρύθμιση απόφασης προληπτικών μέτρων προβλέπεται νομοθετικώς (106α §7).

59. *Σπυριδάκης*, ΠτΔ, 2008, σ. 127. Πρβλ. *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 6, σ. 284-285

60. Πρβλ. *Κοτσίρη/Αρβανιτάκη*, Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο ΠτΚ (γνωμ.) ΝοΒ 2008. 805 επ., 809, *Αυγητίδης*, Εξυγίανση επιχειρή-

IV. Κατάθεση με τις προτάσεις επί της αίτησης επικύρωσης

41. Τέλος, είναι δυνατή η κατάθεση αίτησης (αλλά και ανταίτησης⁶¹) προληπτικών μέτρων και με τις προτάσεις κατά την συζήτηση της αίτησης επικύρωσης κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 686 § 5 εδ. α' ΚΠολΔ (άρθρ. 106α §6)⁶².

Γ. Αρμοδιότητα

I. Στην αυτοτελώς ασκούμενη αίτηση

42. Εφόσον η αίτηση κατατίθεται αυτοτελώς, δικάζεται από τον πρόεδρο του πτωχευτικού δικαστηρίου (106α §§1 και 7)⁶³. Όμως, επειδή στον ΚΠολΔ δεν προβλέπεται αυτοτελής διαδικασία ενώπιον του προέδρου του δικαστηρίου και δεδομένου ότι το μονομελές πρωτοδικείο μπορεί να συγκροτηθεί και από πρόεδρο πρωτοδικών (άρθρ. 4 § 1 εδ. β' Ν 1756/1988), το ακριβές περιεχόμενο της αρμοδιότητας του «προέδρου του πτωχευτικού δικαστηρίου» είναι ότι η αίτηση δικάζεται από το μονομελές πρωτοδικείο του τόπου του άρθρ. 4 που συγκροτείται από πρόεδρο πρωτοδικών ως πρόεδρο του πτωχευτικού δικαστηρίου⁶⁴.

σεων, 2011, σ. 195-196, ΠΠρΑθ 101/2015 ΤΝΠ ΔΣΑ, Εφαθ 210/2015 ΕΕμπΔ 2015, 405, Εφαθ 3376/2014 ΔΕΕ 2014, 969 (:το εφετείο ως δικαστήριο της κύριας δίκης).

61. Βλ. ο.π. σημ. 58. Βλ. και Κράνη, Η άσκηση ανταίτησης στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων μετά τις τροποποιήσεις του Ν 4335/2015, <http://ende.gr/>, παρ. 10, σ. 11.
62. Οι παρεμβάσεις στις δίκες προληπτικών μέτρων μπορούν να ασκηθούν και προφορικά, κατά ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 105§3 ΠτΚ. Η τήρηση υποχρεωτικής έγγραφης διαδικασίας για όλες τις παρεμβάσεις ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου αλλά και για τις κύριες παρεμβάσεις ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου (άρθρ. 686 §6 ΚΠολΔ όπως τροποποιήθηκε με το Ν 4335/2015) δεν συνάδει με την επιδιωκόμενη διαδικαστική ελαστικότητα των υπό συζήτηση δικών.
63. ΜΠρΘεσ 22262/2013 Αρμ 2013, 1092, ΜΠρΘεσ 39/2013 ΕΛΛΔνη 2013, 1111, ΜΠρΘεσ 22258/2012 Αρμ 2013, 516 = ΕΕμπΔ 2013, 715 με παρατ. Βενιέρη, ΜΠρΑθ 7006/2011 ΕΕμπΔ 2011, 703, ΜΠρΠατρ 3054/2010 ΕΕμπΔ 2011, 454, Σπυριδάκης, ΠτΔ, 2008, σ. 410-411, σημ. 7, Περάκης, ΠτΔ³, 2017, σ. 153.
64. ΠΠρΘεσ 14539/2013, ΝΟΜΟΣ, ΠΠρΘεσ 1399/2011 ΝοΒ 2011, 1289, ΜΠρΘεσ 2543/2014 ΤΝΠ ΔΣΑ, ΜΠρΘεσ 18316/2011 ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΑθ 10689/2008 ΝοΒ 2009, 408 = ΔΕΕ 2009, 73, Αυγητίδης, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 195, σημ. 876, Αλ. Ρόκας, Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 149 (σημ. 329), Κ. Ρήγας, τα προληπτικά μέτρα στο νέο ΠτΚ, ΕφαΔ 2010, σ. 282 επ., 283, Μάζης, Η διαδικασία συνδι-αλλαγής του νέου Πτωχευτικού Κώδικα, ΔΕΕ 2008, 172 επ., 178 σημ. 19, Χατζηϊωάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016 § 11, αριθ. 20, σ. 292.

II. Στην υποβαλλόμενη με την αίτηση επικύρωσης ή με τις προτάσεις αίτηση

43. Εφόσον αίτηση ασκείται ενώ υπάρχει στάση δίκης (συζήτηση της αίτησης επικύρωσης⁶⁵), αρμόδιο είναι το πολυμελές πρωτοδικείο του κέντρου των κύριων συμφερόντων της επιχείρησης ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η κύρια υπόθεση της αίτησης επικύρωσης (άρθρ. 4, 99, 104) κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρ. 684 και 686 § 5 ΚΠολΔ. Τούτο μπορεί να είναι και το τριμελές εφετείο, εφόσον εκκρεμεί σε αυτό έφεση επί απορριπτικής πρωτόδικης απόφασης επικύρωσης (άρθρ. 106β §9) και πιθανολογείται η μετά από ευδοκίμηση της έφεσης επικύρωση απ' αυτό της συμφωνία εξυγίανσης⁶⁶. Το δικαστήριο θα πρέπει να εκδώσει την απόφασή του επί της αίτησης είτε κατά την συζήτηση ή αμέσως μετά την ολοκλήρωσή της είτε σε κάθε περίπτωση νωρίτερα από την απόφαση για την αίτηση επικύρωσης, προκειμένου η επιχείρηση να μην μείνει χωρίς κάλυψη προστασίας. Το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η κύρια υπόθεση της επικύρωσης διατάζει προληπτικά μέτρα ανεξάρτητα αν είναι πράγματι αρμόδιο να δικάσει την κύρια υπόθεση⁶⁷, δεν μπορεί όμως να διατάξει προληπτικά μέτρα και στη συνέχεια να παραπέμψει την υπόθεση σε άλλο αρμόδιο κατ' άρθρ. 4 δικαστήριο⁶⁸.

Δ. Διάδικοι

I. Ενεργητικώς νομιμοποιούμενοι

44. Κατά το άρθρ. 106α § 6 πριν από την κατάθεση αίτησης επικύρωσης, αίτηση προληπτικών μέτρων νομιμοποιούνται να καταθέσουν ο οφειλέτης ή ο πιστωτής (ανεξάρτητα από το αν παρέλειψε να περιληφθεί στην έγγραφη βεβαίωση του 20% των πιστωτών). Ωστόσο, καλό θα είναι να διευκρινισθεί (επειδή η ως άνω ρύθμιση δεν το διευκρινίζει) ότι έννομο συμφέρον προστασίας της επιχείρησης θα έχει μόνο ο πιστωτής που αποδεικνύει συμμετοχή του στις διαπραγματεύσεις με την επιχείρηση, αφού με τη συμμετοχή του υποδηλώνει την σοβαρή πρόθεσή του να τεθεί η επιχείρηση υπό προστασία για όσο διάστημα εκκρεμούν οι διαπραγματεύσεις. Αντιθέτως, δεν έχει έννομο συμφέρον προστασίας της επιχείρησης πιστωτής που δεν συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις, αφού αυτός εκ των πραγμάτων θα επιδιώκει την διατήρηση των ατομικών του διώξεων, όχι την προστασία της επιχείρησης.

65. Αν οριστεί συζήτηση σε δικάσιμο διάφορη από την δικάσιμο του δικαστηρίου της κύριας δίκης, η συζήτηση (κατ' άλλη εκδοχή η ίδια η αίτηση) απορρίπτεται ως απαράδεκτη: ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012, 771, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνης), ΙΙ, 2000, 684, αριθ. 3 μ.π.π., Χαμηλοθώρης, Ασφαλιστικά μέτρα², 2016, αριθ. 44, σ. 32.

66. Εφαθ 210/2015 ΕΕμπΔ 2015, 405, Εφαθ 3376/2014 ΔΕΕ 2014, 969.

67. ΣχΠολΔ V 239, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνης) ΙΙ, 2000, 684, αριθ. 4.

68. ΠΠρΑθ 6533/1990 ΕΕργΔ 1993, 474. Για την παραπομπή αίτησης προληπτικών μέτρων από αναρμόδιο ΠΠρ σε αρμόδιο ΜΠρ, βλ. ΜΠρΘεσ 1293/2014 ΤΝΠ ΔΣΑ και την εκεί αναφερόμενη παραπεμπτική ΠΠρΘεσ 24166/2013.

σης απ' αυτές. Στην περίπτωση αυτή το έννομο συμφέρον επιτελεί νομιμοποιητική λειτουργία.

45. Μετά την κατάθεση αίτησης επικύρωσης και μέχρι την έκδοση οριστικής επ' αυτής απόφασης, κατά την ρητή διατύπωση του άρθρ. 106α §1 (που εφαρμόζεται και στη δίκη του άρθρ. 106 §3) αίτηση προληπτικών μέτρων δικαιούται να υποβάλει «οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον». Η διάταξη έχει ευρεία διατύπωση αλλά προκαλεί προβληματισμό κατά τούτο: Δεδομένης της τελολογικής συνάφειας (ή του παρεπόμενου χαρακτήρα) της αίτησης αυτής σε σχέση με την αίτηση επικύρωσης⁶⁹, τίθεται το διττό ερώτημα *πρώτον* αν δικαίωμα υποβολής της αίτησης έχει ο συγκεκριμένος αιτών την επικύρωση ή παράλληλα με αυτόν, κάθε άλλο πρόσωπο που θα νομιμοποιούνταν κανονικά να ασκήσει αίτηση επικύρωσης αλλά δεν το έχει κάνει, *δεύτερον* αν νομιμοποιούνται παράλληλα και τρίτα πρόσωπα που δεν θα νομιμοποιούνταν να ασκήσουν αίτηση επικύρωσης, αλλά προβάλλουν δικαιώματα που συνδέονται και επηρεάζονται από την διαδικασία εξυγίανσης.

46. Κατ' αρχήν, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, ακριβώς επειδή η αίτηση προληπτικών μέτρων προϋποθέτει εκκρεμή αίτηση επικύρωσης, ο τελολογικός σύνδεσμος μεταξύ αιτούντος της μίας αίτησης και της άλλης οδηγεί στο συμπέρασμα της ταύτισης της θέσης του αιτούντος και στις δύο αιτήσεις. Όμως κάτι τέτοιο, όχι μόνο δεν προκύπτει από τις οικείες διατάξεις, αλλά αντιθέτως συρρικνώνει адικαιολόγητα το πεδίο εφαρμογής τους, αντιβαίνοντας στον σκοπό προστασίας της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών. Για παράδειγμα, εφόσον οφειλέτης έχει ασκήσει αίτηση επικύρωσης και επαπειλείται μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου που αμφισβητείται αν συνδέεται με την επιχείρηση, ένας πιστωτής, ακόμα κι αν δεν άσκησε εκείνος αίτηση επικύρωσης ή δεν συμμετείχε στη συμφωνία εξυγίανσης, θα νομιμοποιείται να ασκήσει αίτηση προληπτικών μέτρων ενόψει της πιθανολογούμενης -μετά την αίτηση του οφειλέτη ή και των λοιπών πιστωτών- επικύρωσης της συμφωνίας. Και τούτο, διότι έχει έννομο συμφέρον να περιληφθεί στην απαγόρευση διάθεσης και το συγκεκριμένο (αμφισβητούμενο) ακίνητο και να αποτραπεί η απομείωση της πτωχευτικής περιουσίας, διατηρουμένης έτσι της αξίωσης συλλογικής ικανοποίησης είτε μέσω της εξυγίανσης είτε μέσω της ενδεχόμενης διαδικασίας πτώχευσης. Με άλλα λόγια, δεν είναι αναγκαίο ο συγκεκριμένος ως άνω πιστωτής να έχει ασκήσει δική του αίτηση επικύρωσης, για να είναι παραδεκτή η αίτηση προληπτικών μέτρων. Μια τέτοια προϋπόθεση θα ήταν τυπολατρική. Επομένως, νομιμοποιούνται και δικαιολογούν έννομο συμφέρον, ακόμα κι αν δεν είναι αιτούντες στην εκκρεμή αίτηση επικύρωσης, όσα πρόσωπα νομιμοποιούνται να υποβάλουν είτε αίτηση επικύρωσης (ή ακόμα και αίτηση πτώχευσης) δηλαδή ο

69. 106α §1: «το δικαστήριο ... δύναται, μετά την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης»

οφειλέτης⁷⁰, οι πιστωτές αλλά ενδεχομένως και ο σύνδικος αλλοδαπής πτώχευσης και ο εισαγγελέας πρωτοδικών. Επίσης έννομο συμφέρον αίτησης έχουν όσα πρόσωπα αναφέρονται ρητώς στις διατάξεις του άρθρ. 106α §5 (εργαζόμενοι, μέλη οικογένειας οφειλέτη κλπ.) ενώ ενόψει του άρθρ. 106α §2 ο εγγυητής νομιμοποιείται ενεργητικώς σε αίτηση προληπτικών μέτρων. Αντιθέτως, η επιχείρηση ως πρωτοφειλέτης δεν έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει προληπτικά μέτρα (ή επέκτασή τους) υπέρ του εγγυητή της^{71 72}.

II. Παθητικώς νομιμοποιούμενοι

47. Στις διατάξεις των άρθρ. 106 §§1, 6 δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη σχετικά με την απεύθυνση ή κλήτευση οποιουδήποτε προσώπου. Τούτο είναι αναμενόμενο, αφού οι υποθέσεις της εξυγίανσης είναι γνήσιες υποθέσεις της εκουσίας δικαιοδοσίας⁷³ και συνεπώς μπορούν να διεξαχθούν και μονομερώς με τη συμμετοχή του αιτούντος⁷⁴. Ωστόσο, ο νόμος μεριμνά για την εξασφάλιση της προηγούμενης ακρόασης όλων των ενδιαφερομένων, ιδίως του οφειλέτη, εφόσον δεν ασκεί εκείνος την αίτηση. Στην §4 της ίδιας ως άνω διάταξης προβλέπεται ότι κατά τη συζήτηση της αίτησης για τη λήψη προληπτικών μέτρων το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την κλή-

70. ΠΠρΑθ 2/2009 ΧρηΔικ 2009, 164, ΠΠρΑλεξ 114/2009 ΕφΑΔ 2009, σ. 1239 επ., ΠΠρΑθ 670/2008 ΔΕΕ 2008, 1265 επ., ΠΠρΑθ 74/2008 ΕΕμπΔ 2008, 883, ΠΠρΘεσ 28664/2008 ΤΝΠ ΔΣΑ, ΜΠρΑθ 10689/2008 ΝοΒ 2009, 408 = ΔΕΕ 2009, 73. Ο οφειλέτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει κυρίως την αναστολή των σε βάρος του ατομικών διώξεων των πιστωτών. Πάντως, υποστηρίζεται ότι η συνυποβαλλόμενη αίτηση του προαναφερθέντος προληπτικού μέτρου ενδέχεται να υποκρύπτει κατάχρηση θεσμού: Βλ. *Μάζη*, Προληπτικά συλλογικά ασφαλιστικά μέτρα, ΔΕΕ 2005, σ. 282 επ., 288 (σημ. 25).

71. Πρβλ. ΠΠρΑθ 1022/2010 ΔΦορΝ 2011, 423: Απαράδεκτη αίτηση προληπτικών μέτρων στο πλαίσιο διαδικασίας εξυγίανσης ελλείπει ενεργητικής νομιμοποίησης, εφόσον ζητείται να διαταχθούν προσωρινά μέτρα υπέρ των (μη κατονομαζομένων στην αίτηση) εγγυητών του οφειλέτη, πολλών δε μάλλον όταν τα πρόσωπα αυτά δεν είναι διάδικοι στην δίκη. Ομοίως βλ. ΠΠρΘεσ 28664/2008 ΕφΑΔ 2009, 727 με παρατ. *Σπυριδάκη* = ΕπισκΕΔ2008, 911 με εισαγ. σημ. *Κ. Παμπούκη* = Αρμ 2009, 704, ΠΠρΑλεξ 114/2009 ΕφΑΔ 2009, 1239 με παρατ. *Ηλιακόπουλου*, ΜΠρΑθ 10689/2008 ΝοΒ 2009, 408 = ΔΕΕ 2009, 73, *Αυγητίδη*, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 206.

72. Αμφισβητείται αν οι δανειστές που έχουν δικαίωμα αποχωρισμού (37) ή διεκδίκησης (38) πραγμάτων συνδεδεμένων με τη λειτουργία της επιχείρησης μπορούν νόμιμα να ζητήσουν την απόδοσή τους κατά την διαδικασία της εξυγίανσης. Πρβλ. ΕφΘεσ 1760/2012 ΝΟΜΟΣ και *Αυγητίδη*, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 208. Αντιθ. παρά την λήψη προληπτικών μέτρων του άρθρ. 10 έχουν τέτοιο δικαίωμα τα πρόσωπα αυτά, λόγω διαφορετικού σκοπού των μέτρων εκείνων, δηλαδή της προστασίας από τον κίνδυνο απομείωσης της περιουσίας του οφειλέτη, στην οποία ούτως ή άλλως τα διεκδικούμενα πράγματα δεν περιλαμβάνονται βλ. *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016 § 11, αριθ.140 (σημ. 203), σ. 347.

73. Βλ. ο.π. § 35 (σημ. 52)

74. *Μπέης*, ΠολΔ, εισαγωγή στην εκουσία δικαιοδοσία, σ. 44, *Κεραμείς/Κονδύλης/Νίκας* (-*Αρβανιτάκης*) II, 2000, εισαγ. 739-866, αριθ. 14

τευση ενός ή περισσότερων πιστωτών του οφειλέτη ή του ίδιου του οφειλέτη στην περίπτωση που δεν έχει συμμετάσχει στη σύναψη της συμφωνίας κατά τα προβλεπόμενα στις §§ 1 και 4 του άρθρ. 104. Η κλήτευση μπορεί να γίνεται με τα μέσα που προβλέπονται στο άρθρ. 686 § 4 ΚΠολΔ.

48. Συνεπώς, η μη απεύθυνση της αίτησης σε οποιοδήποτε πρόσωπο (ακόμα και στον ίδιο τον οφειλέτη, όταν την αίτηση δεν την ασκεί αυτός) δεν συνεπάγεται το απαράδεκτό της. Η έλλειψη αυτή (αν θεωρηθεί ότι συντρέχει τέτοια έλλειψη) μπορεί να θεραπευτεί με μεταγενέστερη κλήτευσή του μετά από διαταγή του δικαστηρίου ή και με παρέμβασή του κατά τη συζήτηση, όχι όμως και με την υποβολή απλώς προτάσεων. Σε περίπτωση παράλειψης κλήτευσης του οφειλέτη ή συμμετοχής του με άλλον τρόπο, η συζήτηση κηρύσσεται απαράδεκτη (104 §2) ή ενόψει της αναγκαίας ταχύτητας της διαδικασίας, θα πρέπει να αναβάλλεται σε νέα δικάσιμο, μέχρι την οποία θα πρέπει ο οφειλέτης να κλητεύεται. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται με η πρόοδος της δίκης, μόνο εφόσον το δικαστήριο ακούσει και τον οφειλέτη, ως πλέον θιγόμενο από την υπό επικύρωση συμφωνία εξυγίανσης.

Ε. Προϋποθέσεις παραδεκτού αίτησης

49. Εκτός από τις προϋποθέσεις παραδεκτού των γενικών διατάξεων του ΚΠολΔ, ο ΠτΚ προβλέπει συγκεκριμένες ειδικές προϋποθέσεις παραδεκτού της αίτησης προληπτικών μέτρων:

50. Κατά την διάταξη του άρθρ. 106α § 6 (αίτηση προληπτικών μέτρων πριν την κατάθεση αίτησης επικύρωσης) πρώτη προϋπόθεση παραδεκτού της αίτησης είναι η προσκόμιση έγγραφης συμφωνία 20% των πιστωτών επί του συνόλου των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη. Η προβλεπόμενη στην ίδια διάταξη υποχρέωση δημοσίευσης της αίτησης στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών θα πρέπει να θεωρηθεί διαδικαστική προϋπόθεση παραδεκτού της συζήτησής της, όχι της ίδιας της αίτησης.

51. Σε οποιαδήποτε άλλη δίκη μετά την κατάθεση αίτησης επικύρωσης δεν προβλέπεται η ως άνω έγγραφη δήλωση του 20% των πιστωτών. Αντιθέτως, πρώτη προϋπόθεση είναι η προηγούμενη υποβολή αίτησης επικύρωσης (που θα περιγράφει τα ακριβή ποσοστά συμμετεχόντων πιστωτών). Η προϋπόθεση αυτή προκύπτει ευθέως από το άρθρ. 106α §1 («μετά την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης»). Ο νόμος υιοθετεί την τελολογική (παρεπόμενη) λειτουργία της αίτησης προληπτικών μέτρων έναντι της κύριας αίτησης επικύρωσης. Υπ' αυτή την έννοια, αν και ο νόμος δεν το αναφέρει ρητά, υπονοείται ερμηνευτικώς ότι η αίτηση επικύρωσης πρέπει να πιθανολογείται τουλάχιστον παραδεκτή. Και τούτο, διότι η απαράδεκτη αίτηση εξομοιώνεται με δικονομικά ανύπαρκτη αίτηση με αποτέλεσμα να συνεπάγεται εξίσου μη πλήρωση της εν λόγω προϋπόθεσης. Στο πλαίσιο αυτό, παρεμπόπτων έλεγχος της συνδρομής των ποσοστών του άρθρ. 100

§1 στη συνημμένη προς επικύρωση συμφωνία δεν αποκλείεται, αφού η χορήγηση προληπτικού μέτρου επί εδάφους αίτησης επικύρωσης που δεν καλύπτει καν τα ποσοστά πιστωτών της ανωτέρω διάταξης, θα οδηγούσε σε ευθεία καταστρατήγηση του θεσμού.

52. Εξάλλου, εφόσον πιθανολογηθεί ότι ο οφειλέτης δεν συγκεντρώνει το 20% των πιστωτών ή αργότερα, ότι δεν έχει ασκηθεί παραδεκτή αίτηση, παύει αυτομάτως η έρευνα της πιθανολόγησης της *δεύτερης προϋπόθεσης* κατά το νόμο, που είναι η συνδρομή των υποκειμενικών και αντικειμενικών προϋποθέσεων της πτώχευσης και του κέντρου των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη (άρθρ. 99§1 σε συνδ. με άρθρ. 2-4)⁷⁵. Το δικαστήριο πιθανολογεί τη συνδρομή των ανωτέρω μέσα από το περιεχόμενο της αίτησης επικύρωσης, η οποία πρέπει να έχει ήδη υποβληθεί πριν την κατάθεση της αίτησης των προληπτικών μέτρων. Η έρευνα τους συμβάλλει ουσιωδώς στην αποτροπή κατάχρησης των προληπτικών μέτρων, καθώς αποτρέπεται η χορήγηση μέτρων σε οφειλέτες, οι οποίοι, χωρίς τα υπό έρευνα τυπικά προσόντα, ζητούν δικαστική προστασία, επιδιώκοντας την ασυλία τους έναντι των πιστωτών τους, αν και δεν υφίσταται στην πραγματικότητα παύση των πληρωμών τους ή ενδείξεις επικείμενης αφερεγγυότητας τους⁷⁶.

53. *Τρίτη προϋπόθεση* παραδεκτής αίτησης προληπτικών μέτρων είναι η συνδρομή επείγουσας περίπτωσης ή επικείμενου κινδύνου (106α §§ 1, 6, 106 §3) στην επιχείρηση και στα στοιχεία που την αποτελούν. Κρίσιμες περιστάσεις για την συνδρομή αυτής της προϋπόθεσης είναι ιδίως η επικείμενη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη προς βλάβη των πιστωτών του, η επίσπευση μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης σε περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης⁷⁷, η πιθανολόγηση ενεργειών, οι οποίες σε περίπτωση επικύρωσης της συμφωνίας ή απόρριψης της θα στοιχειοθετούσαν το αδίκημα της χρεοκοπίας (171) ή της ευνοϊκής μεταχείρισης πιστωτή (172)⁷⁸, η σύναψη μεμονωμένων εξώδικων συμφωνιών μεταξύ του οφειλέτη και κάποιων επιλεγέντων πιστωτών, στο πλαίσιο των οποίων ο οφειλέτης συναινεί στην εγγραφή προσημείωσης υποθήκης επί της ακινήτων της επιχείρησης, προς εξασφάλιση των απαιτήσεων αυτών⁷⁹ σε βάρος κάποιων άλλων κ.λπ.

75. Πρβλ. (στο πλαίσιο των μέτρων του άρθρ. 10) ΑιτΕ, ΚΝοΒ 2007, 1553 επ., 1554 (άρθρ. 10), ΜΠρΑθ 10689/2008 ΝοΒ 2009, 408 = ΔΕΕ 2009, 73, Σπυριδάκης, ΠτΔ, 2008, σ. 127. Βλ. πάντως την ΜΠρΘεσ 2543/2014 ΤΝΠ ΔΣΑ όπου το δικαστήριο πιθανολογεί την ευδοκίμηση της αίτησης πτώχευσης κι όχι απλώς την συνδρομή των προϋποθέσεων κήρυξης της πτώχευσης.

76. Κ. Ρήγας, τα προληπτικά μέτρα στο νέο ΠτΚ, ΕφΑΔ 2010, 282 επ., 284

77. ΜΠρΘεσ 2543/2014 ΤΝΠ ΔΣΑ.

78. Κ. Ρήγας, τα προληπτικά μέτρα στο νέο ΠτΚ, ΕφΑΔ 2010, 282 επ., 284.

79. ΜΠρΘεσ 1293/2014 ΤΝΠ ΔΣΑ.

ΣΤ. Εκτέλεση των μέτρων

54. Ως ειδική έκφανση των προσωρινών μέτρων της εκούσιας δικαιοδοσίας (781 ΚΠολΔ)⁸⁰, τα προληπτικά μέτρα επιφέρουν την προσωρινή διάπλαση εννόμων σχέσεων είτε αυτοδικαίως μέσω της κανονιστικής ισχύος του άρθρ. 106 §§1,2 είτε μέσω της *erga omnes* ισχύος των διαπλαστικών δικαστικών αποφάσεων, πράγμα το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να μην ανακύπτει, κατά κανόνα, ζήτημα αναγκαστικής εκτέλεσής τους. Εξαιρείται το προληπτικό μέτρο του ορισμού μεσεγγυούχου (ή της δικαστικής μεσεγγύησης), το οποίο δυνάμει των άρθρ. 700 §§ 1, 2, 726 § 4 και 941 επ. ΚΠολΔ εκτελείται με την εκ μέρους του δικαστικού επιμελητή αφαίρεση του πράγματος από τον οφειλέτη και την παράδοσή του στο μεσεγγυούχο, δίχως να απαιτείται η έκδοση απογράφου ή η επίδοση αντιγράφου της διατάσσουσας το μέτρο απόφασης στον καθ' ου η εκτέλεση. Δικαιούται να επισπεύσει την εκτέλεση του μέτρου αυτού οποιοσδήποτε απ' αυτούς που νομιμοποιούνταν να υποβάλουν αίτηση ορισμού μεσεγγυούχου (επιχείρημα από το άρθρ. 919 αριθ. 1 ΚΠολΔ)⁸¹.

Ζ. Ανάκληση ή μεταρρύθμιση διαταχθέντων μέτρων

55. Σύμφωνα με το άρθρ. 106α §7 το πτωχευτικό δικαστήριο ή κατά περίπτωση ο πρόεδρος του⁸² μπορεί οποτεδήποτε, ύστερα από αίτηση του έχοντος έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, να ανακαλεί ή να μεταρρυθμίζει κατά περίπτωση τα προληπτικά μέτρα. Η διάταξη αφορά στα προληπτικά μέτρα που διατάσσονται με δικαστική απόφαση και όχι στα εκ του νόμου μέτρα του άρθρ. 106 τα οποία, όσο διαρκούν, δεν μπορούν να ανακαλούνται ή να μεταρρυθμίζονται προς το δυσμενέστερο για την επιχείρηση⁸³. Κατά σχετική νομοθετική παραπομπή των άρθρ. 10 και 106α §§1,6 εφαρμοστέες είναι κατ' αρχήν οι διατάξεις των άρθρ. 696 επ. ΚΠολΔ, προσαρμοσμένες όμως στις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης δίκης.

56. Το άρθρ. 696 § 1 ΚΠολΔ εφαρμόζεται κανονικά, καθώς προσφέρει μέσο άμυνας στον θιγόμενο από την απόφαση προληπτικών μέτρων διάδικο ή σε τρίτο που δεν κλητεύθηκε στην προηγούμενη δίκη. Ομοίως, εφαρμόζεται και το άρθρ. 696

80. Βλ. κυρίως κείμενο ο.π. § 36

81. Βλ. Κ. Ρήγα. Τα προληπτικά μέτρα στον νέο ΠτΚ, ΕφΑΔ 2010, 282 επ., 293, Χατζηϊωάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, §11, αριθ. 157, σ. 357.

82. Βλ. ο.π. κυρίως κείμενο §42.

83. Πέρα από την απουσία σχετικής νομοθετικής ρύθμισης με εξουσιοδότηση προς τον δικαστή, η αυθαίρετη κατάργηση από το δικαστήριο των άρθρ. 106 §§1,2 θα ήταν αντισυνταγματική. Πρβλ. και ΑιτΕ Ν 4446/2016 (υπό το άρθρ. 106α) εις <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/p-ptoxef-eis-neo-sunolo.pdf> : «Στο άρθρο αυτό συγκεντρώνονται οι ρυθμίσεις για τα προληπτικά μέτρα που δύνανται να ληφθούν με δικαστική απόφαση, (...), χωρίς να θίγεται η αυτόματη αναστολή διώξεων του άρθρου 106».

§ 3 ΚΠολΔ, καθώς η μεταβολή των πραγμάτων δικαιολογεί την άρση (ή τη μεταρρύθμιση) της προσωρινής ισχύος του διαταχθέντος μέτρου⁸⁴. Το άρθρ. 697 ΚΠολΔ εφαρμόζεται⁸⁵ εφόσον προληπτικά μέτρα έχουν διαταχθεί ή απορριφθεί οποτεδήποτε μετά την έκδοση απόφασης επί της κύριας αίτησης επικύρωσης. Στην περίπτωση αυτή το πτωχευτικό δικαστήριο, ως δικαστήριο της κύριας δίκης, θα επιλαμβάνεται της αίτησης είτε ανεξάρτητα από την συζήτηση της αίτησης πτώχευσης είτε κατά την συζήτησή της. Στην τελευταία περίπτωση, η έκδοση απόφασης επί της αίτησης ανάκλησης θα έχει νόημα είτε επί της έδρας (πριν την συζήτηση της αίτησης επικύρωσης) είτε, εν πάση περιπτώσει, σε χρόνο προγενέστερο της έκδοσης απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης, δηλαδή σε χρόνο πριν την παύση ισχύος του προληπτικού μέτρου ή (εφόσον δεν έχει διαταχθεί μέτρο και ζητείται η ανάκληση της απορριπτικής απόφασης) πριν τον χρόνο τερματισμού του περιθωρίου διαταγής προληπτικών μέτρων⁸⁶. Το μονομελές πρωτοδικείο (συγκροτούμενο από τον πρόεδρο του πτωχευτικού δικαστηρίου)⁸⁷ επιλαμβάνεται υπόθεσης στο πλαίσιο των άρθρ. 696§1 και §3 (στην τελευταία περίπτωση, μέχρι την συζήτηση της αίτησης επικύρωσης), ενώ το πτωχευτικό δικαστήριο στο πλαίσιο των άρθρ. 696 §1 και 697 ΚΠολΔ.

57. Από το άρθρ. 698 § 1 ΚΠολΔ δεν εφαρμόζεται η περ. α' που προϋποθέτει την έκδοση τελεσίδικης απόφασης που απέρριψε την αίτηση επικύρωσης, ώστε να χωρήσει υποχρεωτική ανάκληση. Και τούτο, διότι στην υπό εξέταση περίπτωση, το διαταχθέν προληπτικό μέτρο παύει να ισχύει σε προγενέστερο στάδιο, δηλαδή πριν την τελεσίδικια, ήδη από την έκδοση οριστικής απόφασης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης και μάλιστα αυτοδικαίως (106α §1), χωρίς δηλαδή να είναι αναγκαία δικαστική απόφαση ανάκλησης. Για την ίδια ακριβώς αιτία, λόγω δηλαδή της αυτοδικαίως παύσης ισχύος της απόφασης προληπτικών μέτρων με την οριστική απόφαση της επικύρωσης, δεν εφαρμόζεται και η περ. β' που προβλέπει ότι ανακαλείται οριστική απόφαση που ωφελεί αυτόν κατά του οποίου διατάχθηκαν τα μέτρα κι εκτελεστεί. Η εκτέλεση οριστικής απόφασης, που αποτελεί πρόσθετο όρο του πραγματικού του άρθρ. 698 περ. β' ΚΠολΔ, επέρχεται ούτως ή άλλως σε χρόνο κατά τον οποίο η παύση των προληπτικών μέτρων έχει ήδη επέλθει, αφού η εκτέλεση έπεται της έκδοσης της οριστικής απόφασης επί της αίτησης πτώχευσης, με την οποία ήδη παύουν να ισχύουν τα μέτρα. Συνεπώς, ουδεμία ανάγκη και περιθώριο ανάκλησης των μέτρων συντρέχει, από τη στιγμή που αυτά έχουν ήδη παύσει να ισχύουν πριν την πλήρωση των όρων του πραγματικού της ως άνω περ. β'.

84. Νικολόπουλος, Η ανάκληση των ασφαλιστικών μέτρων³, 2014, σ. 210, Χατζηιωάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, §11, αριθ. 81, σ. 315-316.

85. Πρβλ. ΠΠρΑΘ 109/2014 ΕΕμπΔ 2014, 994 (ανάκληση προσωρινής διαταγής από το δικαστήριο της κύριας δίκης στο πλαίσιο εκκρεμούς διαδικασίας εξυγίανσης).

86. Πρβλ. Χατζηιωάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, §11, αριθ. 82, σ. 316.

87. Βλ. το κυρίως κείμενο, ο.π. § 42

Η π
υπό
της
δεν
κύρ
γκε
επι
ότι
σα
πτα
ούτι
τρω
58.
νοτι
προ
προ
την
δίκη
πλήρ
ζήτη
τής,
επικ

Η. |
59.
τικοί

88. (

89. Α

89. Α
ς
χ
τ
ο
λ
κ
θ
ε
(

90. Κ
α

Η περ. γ' που προϋποθέτει την επίτευξη δικαστικού συμβιβασμού για την κύρια υπόθεση δεν μπορεί να εφαρμοστεί, αφού η δίκη της επικύρωσης, ως υπόθεση της εκουσίας δικαιοδοσίας, κατά κανόνα, δεν υπόκειται σε εξουσία διάθεσης και δεν επιδέχεται συμβιβασμού⁸⁸. Τέλος, η περ. δ' προϋποθέτει την κατάργηση της κύριας δίκης, αφού παρέλθουν τριάντα ημέρες από την κατάργηση αυτή. Στις συγκεκριμένες υποθέσεις η περ. δ' μπορεί να εφαρμοστεί στην ανάκληση της αίτησης επικύρωσης (π.χ. παραίτηση από δικογράφου αυτής) υπό την προϋπόθεση όμως ότι η αίτηση αυτή δεν θα επανασκηθεί μέσα σε τριάντα ημέρες από την ενεργηθείσα παραίτηση. Αντιθέτως, δεν νοείται ανάκληση προληπτικών μέτρων στην περίπτωση αποδοχής (298 ΚΠολΔ) της αίτησης επικύρωσης, αφού αποδοχή δεν νοείται ούτε στις συγκεκριμένες δίκες⁸⁹ αλλά ούτε, γενικώς, στις δίκες ασφαλιστικών μέτρων⁹⁰.

58. Η πρόβλεψη για αυτεπάγγελτη ανάκληση προληπτικών μέτρων αποτελεί καινοτομία του νέου άρθρ. 106α §7, αφού αντίστοιχη δυνατότητα του δικαστή δεν προβλέπει ο ΚΠολΔ. Εντούτοις, η ρύθμιση φαίνεται αποσπασματική, αφού δεν προβλέπει σε ποιο ακριβώς στάδιο της δίκης μπορεί το δικαστήριο να ασκεί αυτή την ευχερεία του. Αυτεπάγγελτη ανάκληση νοείται κυρίως στο πλαίσιο της κύριας δίκης της αίτησης επικύρωσης, κατά την οποία το πτωχευτικό δικαστήριο, έχοντας πλήρη εποπτεία της υπόθεσης, μπορεί, ακόμα και αν δεν του ζητηθεί, κατά τη συζήτηση της αίτησης επικύρωσης και μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επ' αυτής, να ανακαλέσει ή να μεταρρυθμίσει διαταχθέν πριν την υποβολή της αίτησης επικύρωσης προληπτικό μέτρο.

Η. Προσωρινή διαταγή

59. Τα άρθρ. 106α §§1,6 προβλέπουν την δυνατότητα του προέδρου του πτωχευτικού δικαστηρίου να χορηγήσει προσωρινή διαταγή. Εφόσον αυτή χορηγηθεί, για

88. Οποιαδήποτε ενδεχόμενη εξώδικη συμφωνία επιχείρησης - πιστωτών για εξόφληση οφειλών θα οδηγεί σε παραίτηση από την αίτηση επικύρωσης και σε εφαρμογή της περ. δ' του άρθρ. 698 ΚΠολΔ

89. Αν η αίτηση επικύρωσης κατατίθεται μονομερώς από τον οφειλέτη, η αποδοχή της αίτησης εκ μέρους του ιδίου δεν αναιρεί την εξουσία και το καθήκον ελέγχου από το πτωχευτικό δικαστήριο των νόμιμων προϋποθέσεων επικύρωσης. Το ίδιο ισχύει εφόσον την αίτηση ασκεί πιστωτής και κλητεύεται ο οφειλέτης. Και τότε, η αποδοχή της αίτησης, ακόμα και του αρχικώς διαφωνούντος με την προς επικύρωση συμφωνία οφειλέτη, δεν οδηγεί σε αυτόματη επικύρωσή της από το δικαστήριο, αλλά συνεκτιμάται κατά την εκτίμηση των τεθέντων υπόψη του περιστατικών. Εξάλλου, στις γνήσιες υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας, η αποδοχή της αίτησης επικύρωσης, ως έκφανση της εξουσίας διάθεσης των διαδίκων, δεν δεσμεύει το δικαστήριο: Βλ. Μπέη, ΠολΔ, 741 (άρθρ. 296,298), σ. 200-201.

90. Κεραμέυς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνης) II, 2000, 698, αριθ. 6, Μπέης, ΠολΔ, 697, σ. 207, αντιθ Τζίφρας, Ασφαλιστικά μέτρα⁴, 1985, σ. 106.

να αναπτύξει την ισχύ της, κατ' αρχήν, δεν απαιτείται και δημοσίευσή της στο Μητρώο Πτωχεύσεων (σε αντίθεση με την αυτοδίκαιη αναστολή του άρθρ. 106). Η διαταγή εκτελείται αμέσως μόλις καταχωριθεί κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά (στην τελευταία περίπτωση, εφόσον χορηγείται κατά την συζήτηση της κύριας αίτησης επικύρωσης) σύμφωνα με τα άρθρα 691Α § 1 και 700 § 3 ΚΠολΔ⁹¹.

60. Είναι βέβαιο ότι πρόσθετη διατύπωση, ώστε να παραχθεί η δέσμευση της προσωρινής διαταγής, δεν απαιτείται, όταν η προσωρινή διαταγή ρυθμίζει την κατάσταση κινητών περιουσιακών στοιχείων ή πραγμάτων της επιχείρησης, αφού ουδεμία σχετική ρύθμιση υπάρχει. Δεν είναι το ίδιο απόλυτη η αξιολόγηση του ζητήματος, όταν η προσωρινή διαταγή έχει περιεχόμενο την απαγόρευση μεταβολής νομικής ή πραγματικής κατάστασης ακινήτου, πλοίου, αεροσκάφους ή την απαγόρευση διάθεσης ή/και την αναστολή των ατομικών διώξεων ή/και την δικαστική μεσεγγύηση ακινήτων, πλοίων, αεροσκαφών. Τίθεται τότε το ερώτημα αν η προσωρινή διαταγή δεσμεύει κάθε τρίτο, ακόμα και καλόπιστο, από και δια της ανωτέρω απλής καταχώρησής της (κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά) ή απαιτείται επιπλέον η καταχώρηση στα δημόσια βιβλία κατ' άρθρ. 691Α § 3 ΚΠολΔ⁹².

61. Η ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 691Α § 3 ΚΠολΔ βασίζεται στο άρθρ. 106 §§1, 6. Όμως, πριν από την ως άνω νομοθετική παραπομπή υπάρχει ειδική διάταξη του άρθρ. 106 §2 που εφαρμόζεται αναλόγως και στις δίκες προληπτικών μέτρων και υπερیشύει του ως άνω άρθρ. 691Α §3 ΚΠολΔ. Σύμφωνα με την πρώτη ως άνω διάταξη η εκεί προβλεπόμενη ισχύς της απαγόρευσης διάθεσης δεν εξαρτάται από την προηγούμενη δημοσίευση οποιασδήποτε πράξης στο Μητρώο Πτωχεύσεων⁹³. Η συστηματική ερμηνεία των ανωτέρω και η έλλειψη ρητής διάταξης για κεντρική δημοσίευση της προσωρινής διαταγής οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η προσωρινή διαταγή αναπτύσσει την ισχύ της παρά την έλλειψη δημοσιότητας⁹⁴. Συνεπώς, η ειδικότητα των ανωτέρω κανόνων του ΠτΚ υπερیشύει του άρθρ. 691Α § 3 ΚΠολΔ και οποιαδήποτε πράξη λάβει χώρα παρά την προσωρινή διαταγή αμέσως μετά την

91. ΠΠρΘεσ 5757/2013 ΕλλΔνη2013, 518 με σημ. Κατρά, ΜΠρΘεσ 22262/2013 Αρμ 2013, 1092, ΜΠρΘεσ 39/2013 ΕλλΔνη 2013, 1111, ΜΠρΘεσ 22258/2012 Αρμ 2013, 516 = ΕΕμπΔ 2013.715 με παρ. Βενιέρη, ΜΠρΠατρ 3054/2010 ΕΕμπΔ 2011, 454.

92. Η διάταξη προστέθηκε με το άρθρ. 48 § 2 Ν 3994/2011 ως παρ. 5 του άρθρ. 691 και αναριθμήθηκε σε παρ. 6 με το άρθρ. 16 § 2 Ν 4055/2012, διατηρήθηκε δε με το Ν 4335/2015 με την ανωτέρω αρίθμηση. Η διάταξη κατέστησε θετικό δίκαιο την ήδη κρατήσασα άποψη στη θεωρία και στη νομολογία για την υποχρέωση μεταγραφής της προσωρινής διαταγής με το ανωτέρω περιεχόμενο κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 715 § 3 ΚΠολΔ.

93. Σε αντίθεση π.χ. με την αναστολή ατομικών διώξεων του άρθρ. 106 §1 όπου η δημοσίευση αυτή αναφέρεται ρητώς ως έναρξη ισχύος.

94. Έτσι Ορφανίδης, Η προσωρινή διαταγή κατ' άρθρ. 691 § 2 ΚΠολΔ, ΕΠολΔ 2011. 155 επ., 161-162. Προς αυτή την κατεύθυνση και ο Περάκης, ΠτΔ³, 2017, σ. 169.

έκδοσή της έχει τις έννομες συνέπειες που εκτέθηκαν ανωτέρω στους οικείους τόπους⁹⁵.

62. Σε περίπτωση που παρά την σχετική προσωρινή διαταγή διενεργηθεί μεταβίβαση πράγματος της επιχείρησης κι εν συνεχεία απορριφθεί η αίτηση προληπτικών μέτρων και η αίτηση επικύρωσης, η μεταβίβαση θα συνεχίσει να θεωρείται άκυρη, διότι όσο διαρκεί η ισχύς της προσωρινής διαταγής, παραμένει η ακυρότητα. Ο συναλλαγείς με την επιχείρηση τρίτος θα μπορεί να επικαλεστεί την ακυρότητα, καθώς ως αποδέκτης της άκυρης διάθεσης έχει έννομο άμεσο συμφέρον προς τούτο. Αντιθέτως, οι πιστωτές δεν θα δικαιολογούν έννομο συμφέρον επίκλησης της ακυρότητας, επειδή η μη επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης στερεί το νομιμοποιητικό τους βάθος, δηλαδή την αξίωση συλλογικής τους ικανοποίησης. Στην αντίθετη περίπτωση που, παρά την χορηγηθείσα προσωρινή διαταγή, απορριφθεί η αίτηση προληπτικών μέτρων και στη συνέχεια γίνει δεκτή η αίτηση επικύρωσης, η διάθεση του ακινήτου κατά τον χρόνο ισχύος της προσωρινής διαταγής θα παραμένει και εδώ άκυρη. Όμως οι πιστωτές θα μπορούν να την επικαλεστούν, καθώς με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης εξασφαλίζεται το δικαίωμά τους στη συλλογική ικανοποίηση κι ενδεχομένως στη συλλογική εκτέλεση⁹⁶.

Θ. Αντί επιλόγου

63. Θεμελιώδες στοιχείο κάθε πτωχευτικής και προπτωχευτικής διαδικασίας, όπως η υπό εξέταση διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων, είναι η εξασφάλιση της συλλογικής (βάσει γενικών και απρόσωπων κανόνων δικαίου) ικανοποίησης των πιστωτών. Στο πλαίσιο αυτό, ο περιορισμός της ιδιωτικής αυτονομίας με κρατική εποπτεία είναι αναγκαίος, όχι τόσο για να διασωθεί η επιχείρηση, αλλά κυρίως για να αποφευχθούν καταδολιευτικά φαινόμενα υπέρ κάποιων πιστωτών και σε βάρος κάποιων άλλων είτε πριν είτε μετά την κήρυξη πτώχευσης. Αυτή ακριβώς η κρατική εποπτεία, για να είναι ευρέως αποδεκτή, θα ενδύεται τον μανδύα της δικαστικής λειτουργίας, η οποία δια της διαπλαστικής επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, εκδηλώνει τις ενέργειές της ένα-

95. Ακυρότητα ατομικής δίωξης έναντι πάντων παρά την σχετική αναστολή (κυρίως κείμενο §23) και οποιασδήποτε πράξης διάθεσης παρά την σχετική απαγόρευση (§26), το ίδιο και ως προς την δικαστική μεσεγγύηση (Χατζηϊωάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, §11, αριθ. 136). Στο μέτρο που ενδεχόμενη προσωρινή διαταγή με περιεχόμενο την απαγόρευση μεταβολής νομικής και πραγματικής κατάστασης της περιουσίας του οφειλέτη συνεπάγεται επίσης απαγόρευση διάθεσης και αναστολή ατομικών δίωξεων, η παράβασή της, ακόμα και με την εγγραφή υποθήκης ή προσημείωσης υποθήκης, επιφέρει ακυρότητα αυτών (ΑΠ 557-558/2010 ΕλλΔνη 2010, 983, ΑΠ 697/2008 Αρμ 2009, 913, Κράνης, Προσωρινή διαταγή, ανάκληση και μετενέργεια των ασφαλιστικών μέτρων, 2013, σ. 23 και 25 (σημ. 89 και 90 μ.π.π.).

96. Πρβλ. αντίστοιχο σκεπτικό από την πλειοψηφία της ΟΛΑΠ 20/2015 ΝοΒ 2016, 569 αναλόγως εφαρμοζόμενο στην υπό συζήτηση περίπτωση.

ντι πάντων, ανεξαρτήτως της βούλησης ή των ιδιαίτερων συμφερόντων του καθενός. Αυτός ακριβώς ο ρόλος της δικαστικής λειτουργίας είναι που επιβάλλει την ανάπτυξη σαφούς ερμηνείας και σαφών λύσεων στις δίκες των εξετασθέντων προληπτικών μέτρων. Δεδομένου ότι σαφείς και αρκούντως επεξεργασμένοι κανόνες εξυπηρετούν παντού και πάντα την ασφάλεια δικαίου όλων των ενδιαφερομένων, αναμένεται με ενδιαφέρον η νομολογιακή επεξεργασία κι εφαρμογή των νέων κανόνων των άρθρ. 106 και 106α ΠτΚ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΝΩΣΗΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ & ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ

Βασίλειος Α. Χατζηϊωάννου

Τα προληπτικά μέτρα της διαδικασίας εξυγίανσης
κατά τον ν. 4446/2016

ΤΟΜΟΣ 59
ΤΕΥΧΟΣ 1^ο ΕΤΟΣ 2018
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
(σ. 11 - 29)

ΕΝΩΣΗ
ΔΙΚΑΣΤΩΝ
& ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΣΑΚΚΟΥΛΑ

ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τα προληπτικά μέτρα της διαδικασίας εξυγίανσης κατά τον ν. 4446/2016*

Βασίλειος Α. Χατζηϊωάννου

Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής ΔΠΘ, Δικηγόρος

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ (§§ 1-7)

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΤΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ (§§ 7-34)

- A. Αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης και ατομικών διώξεων (§§ 7-24)
 - I. Σκοπός του μέτρου στο πλαίσιο της εξυγίανσης (§ 7)
 - II. Γενική περιγραφή του μέτρου (§§ 8-9)
 - III. Υποκειμενικά όρια ισχύος του μέτρου (§§ 10-12)
 - IV. Αντικειμενικά όρια ισχύος του μέτρου (§§ 13-17)
 - V. Η γενική αναστολή των ατομικών διώξεων (§§ 18-21)
 - VI. Ταυτόχρονη αναστολή προθεσμιών υπέρ των πιστωτών και συνοφειλετών της επιχείρησης (§ 22)
 - VII. Έννομη συνέπεια παράβασης του μέτρου (§§ 23-24)
- B. Απαγόρευση διάθεσης (§§ 25-29)
 - I. Σκοπός του μέτρου (§ 25)
 - II. Έννομη συνέπεια παράβασης του μέτρου και αντικειμενικά όρια αυτού (§§ 26-27)
 - III. Υποκειμενικά όρια του μέτρου (§ 28)
 - IV. Χρόνος άρσης του μέτρου (§ 29)
- Γ. Λοιπά μέτρα – κανόνες και περιορισμοί επιλογής (§§ 30-31)

Δ. Διάρκεια ισχύος των μέτρων (§§ 32-34)

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ (§§ 35-62)

- A. Χαρακτήρας υποθέσεων – εφαρμοστέοι κανόνες (§§ 35-37)
- B. Η κατάθεση αίτησης προληπτικών μέτρων (§§ 38-41)
 - I. Υποχρέωση κατάθεσης αίτησης (§ 38)
 - II. Αυτοτελής αίτηση (§ 39)
 - III. Υποβολή αίτησης μαζί σε αίτηση επικύρωσης (§ 40)
 - IV. Κατάθεση με τις προτάσεις επί της αίτησης επικύρωσης (§ 41)

Γ. Αρμοδιότητα εκδίκασης (§§ 42-43)

- I. Στην αυτοτελώς ασκούμενη αίτηση (§ 42)
- II. Στην υποβαλλόμενη με την αίτηση επικύρωσης ή με τις προτάσεις αίτηση (§ 43)

Δ. Διάδικοι (§§ 44-53)

- I. Ενεργητικώς νομιμοποιούμενοι (§§ 44-46)
- II. Παθητικώς νομιμοποιούμενοι (§§ 47-48)

E. Προϋποθέσεις παραδεκτού αίτησης (§§ 49-53)

ΣΤ. Εκτέλεση των μέτρων (§ 54)

Z. Ανάκληση ή μεταρρύθμιση διαταχθέντων μέτρων (§§ 55-58)

H. Προσωρινή διαταγή (§§ 59-62)

Αντί επιλόγου (§ 63)

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

1. Η αφερεγγυότητα ή η επικείμενη αφερεγγυότητα μιας επιχείρησης είναι μια κατάσταση που εκδηλώνεται στην αρχή ερήμην των περισσότερων πιστωτών. Κατά κανόνα, η αδυναμία εξυπηρέτησης των οφειλών της επιχείρησης αποτελεί ένα κρίσιμο momentum κατά το οποίο οι πιστωτές μπορούν να επισπεύσουν τις ατομικές διώξεις τους κατά της επιχείρησης, για να έχουν προβάδισμα στην ικανοποίηση των δικών τους απαιτήσεων έναντι απαιτήσεων λοιπών πιστωτών. Η διαδικασία αυτή μπορεί να οδηγήσει σε αφανισμό της επιχείρησης αλλά και σε βλάβη των λοιπών πιστωτών, οι οποίοι, μη έχοντας εγκαίρως αντιληφθεί ή πληροφορηθεί την αφερεγγυότητα της επιχείρησης, δεν πρόλαβαν να ασκήσουν τις αξιώσεις τους. Στην ισόρροπη διαχείριση των εν λόγω αντικρουόμενων συμφερόντων αποσκοπεί η διαδικασία εξυγίανσης. Κατά το νόμο (άρθ. 99 § 2¹) σκοπός αυτής της προπρωχευτικής διαδικασίας είναι η διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της

* Εισήγηση με τον τίτλο «αυτοδίκαιη αναστολή ατομικών διώξεων και λοιπά προληπτικά μέτρα στη διαδικασία εξυγίανσης» στο 27ο πανελλήνιο συνέδριο του Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικών με θέμα «Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου» (Καρπενήσι 20-22 Οκτωβρίου 2017)

1. Η μη αναφορά στο κείμενο σε συγκεκριμένο νομοθέτημα αμέσως μετά τον αριθμό διάταξης αφορά στις αντίστοιχες διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα («ΠτωχΚ») (ν. 3588/2007 όπως κατά καιρούς τροποποιήθηκε και ισχύει).

επιχείρησης με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, χωρίς να παραβλάπεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών.

2. Για να είναι αντικειμενικά εφικτή η εκπλήρωση του σκοπού αυτού, είναι αναγκαία η προστασία της επιχείρησης πριν ακόμα το momentum της αφερευγυότητας γίνει αντιληπτό και οδηγήσει στο άνοιγμα «των ασκών του Αιόλου» και στον ακατάστατο διαμοιρασμό του ενεργητικού της επιχείρησης. Με άλλα λόγια, είναι απαραίτητη η προστασία της επιχείρησης κατά το χρονικό διάστημα των διαπραγματεύσεων ενόψει ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης, χωρίς παράλληλα οι διαπραγματεύσεις αυτές να οδηγούν, όπως είχε παρατηρηθεί στο παρελθόν, σε κατάχρηση της διαδικασίας σε βάρος των πιστωτών. Στο πλαίσιο αυτό, δίδεται χρονικό περιθώριο προστασίας της επιχείρησης σε τρεις φάσεις.

3. Σε πρώτη φάση, ήδη κατά την έναρξη των διαπραγματεύσεων μεταξύ πιστωτών και επιχείρησης, πριν ακόμα από την υποβολή αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας, παρέχεται προστασία με προληπτικά μέτρα υπό την προϋπόθεση, όμως, της έγγραφης συναίνεσης τουλάχιστον του 20% των πιστωτών. Τα μέτρα αυτά έχουν απώτατη διάρκεια ισχύος τεσσάρων μηνών από την έκδοση της απόφασης (άρθ. 106α § 6). Στόχος της βραχείας αυτής προθεσμίας είναι η άσκηση πίεσης προς τους εμπλεκόμενους σε ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων και σε κατάθεση της συμφωνίας εξυγίανσης (με σχετική αίτηση επικύρωσης) μέσα στην ως άνω προθεσμία, προκειμένου να συνεχίσει η επιχείρηση να προστατεύεται με τα αυτοδίκαια προληπτικά μέτρα της δεύτερης φάσης (βλ. αμέσως επόμενη παράγραφο).

4. Πράγματι, με την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων, την σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης και την κατάθεση της με αίτηση στο δικαστήριο προς επικύρωση, ξεκινάει η *δευτέρα φάση* της διαδικασίας. Με την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, ο νόμος παρέχει «αυτόματα» (αυτοδίκαιη) αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης των πιστωτών και απαγόρευση διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης (άρθ. 106 § 1) για τέσσερις επιπλέον μήνες². Κατά

τους υπολογισμούς του νομοθέτη, λόγω της παράλληλης πρόνοιας για ορισμό δικασίμου της αίτησης επικύρωσης εντός δύο μηνών από την κατάθεσή της (άρθ. 105 § 1) οι τέσσερις αυτοί μήνες φαίνονται αρκετοί για την έκδοση απόφασης επικύρωσης της συμφωνίας που θα ορίζει τα οριστικά μέτρα εξυγίανσης της επιχείρησης (άρθ. 106 § 3).

5. Είναι όμως πιθανό, μέσα στην περίοδο των τεσσάρων μηνών της δεύτερης φάσης (του άρθ. 106 § 1), να μην έχει εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης επικύρωσης. Για την περίπτωση αυτή, προβλέπεται η δυνατότητα χρονικής επέκτασης της αναστολής μέτρων εκτέλεσης κατά της επιχείρησης και της απαγόρευσης διάθεσης ή και άλλων μέτρων, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο. Ανοίγει λοιπόν μια *τρίτη φάση*, κατά την οποία η προστασία της επιχείρησης επεκτείνεται με νέα δικαστική απόφαση προληπτικών μέτρων που ισχύει μέχρι και την έκδοση απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης (106 § 3 σε συνδ. με 106α § 1).

6. Η παρούσα μελέτη αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος αναλύονται τα δύο βασικά προπρωτοδικαστικά προληπτικά μέτρα της διαδικασίας εξυγίανσης, όπως διαμορφώθηκαν μετά το ν. 4446/2016, δηλαδή η αναστολή μέτρων εκτέλεσης και ατομικών διώξεων (§§ 7-24) και η απαγόρευση διάθεσης στοιχείων της επιχείρησης (§§ 25-29), ενώ περιγράφονται συνοπτικά τα λοιπά μέτρα (§§ 30-31). Στο δεύτερο μέρος αναλύονται τα βασικά δικονομικά ζητήματα που ανακύπτουν κατά την δίκη των προληπτικών μέτρων εξυγίανσης (§§ 35-62).

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΤΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

A. Αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης και ατομικών διώξεων

1. Σκοπός του μέτρου στο πλαίσιο της εξυγίανσης

7. Στην προσπάθεια εξυγίανσης είναι πιθανό να μη συμμετέχουν (ή ακόμα και να αντιτίθενται) κάποιοι πιστωτές του οφειλέτη. Γι' αυτό, εξάλλου, η

μέτρα, εκτός από δικαστικές, χορηγούνται και αυτομάτως με την υποβολή αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης, δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα τους ως μέτρων προληπτικών (έτσι κατ' αποτέλεσμα και ο Περράκης, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 63). Και τούτο, διότι ο σκοπός τους τόσο ως μέτρων δικαστικών όσο και ως μέτρων εκ του νόμου χορηγούμενων είναι ακριβώς ο ίδιος, δηλαδή η προστασία της επιχείρησης και της συλλογικότητας της διαδικασίας κατά την χρονική περίοδο πριν την επικείμενη επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης.

2. Τα αυτομάτως (ή αυτοδικαίως ή εκ του νόμου) χορηγούμενα μέτρα του άρθ. 106 §§ 1, 2 περιλαμβάνονται στα μέτρα που μπορεί να διατάξει και το αρμόδιο δικαστήριο (106 § 3 σε συνδ. με άρθ. 106 §§ 1, 6 και 10). Το γεγονός ότι τα εν λόγω

εξυγίανση προϋποθέτει τη συμμετοχή και συμφωνία σημαντικού μέρους των πιστωτών (άρθ. 100 § 1) αλλά όχι του συνόλου αυτών. Επομένως, ήδη κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων πιστωτών - επιχειρήσης, το ενδεχόμενο μη συμμετέχοντες στις διαπραγματεύσεις πιστωτές να επιδιώξουν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους με επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης επί της περιουσίας του οφειλέτη, θα υπέσκαπτε ευθύς εξ αρχής την προσπάθεια εξυγίανσης, αφού θα άφηνε εκτεθειμένη την επιχείρηση στις διαθέσεις κάποιων από τους πιστωτές του και θα έπληττε τη βιωσιμότητα της επιχείρησης πριν καν ολοκληρωθεί η προσπάθεια εξυγίανσης. Εκτός αυτού, όμως, οι ανεμπόδιστες πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης κάποιων πιστωτών θα ήταν αντίθετες και με τη συλλογική διάσταση της εξυγίανσης (άρθ. 99 § 2), αφού η διατήρηση των ατομικών διώξεων των μη συμμετεχόντων σε αντίθεση προς τους συμμετέχοντες πιστωτές θα δημιουργούσε προφανές αθέμιτο προβάδισμα των μεν έναντι των δε. Επομένως, η αναστολή των μέσων αναγκαστικής εκτέλεσης ενός εκάστου πιστωτή προστατεύει όχι μόνο την επιχείρηση, αλλά και τη μελλοντική ομάδα των πιστωτών ως σύνολο, από τον κίνδυνο αποψίλωσης της περιουσίας του οφειλέτη.

II. Γενική περιγραφή του μέτρου

8. Το άρθρο 106α § 6 (και § 1) προβλέπει ως διατασσόμενα προληπτικά μέτρα την αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης (106) και, εναλλακτικά, την αναστολή του συνόλου των ατομικών διώξεων ή ειδικών πρόσθετων διώξεων (άρθ. 10 κατά παραπομπή του άρθ. 106α § 1). Η αναστολή των ατομικών διώξεων είναι ευρύτερη της αναστολής των μέτρων εκτέλεσης. Όμως ο νόμος (άρθ. 106 § 1) φαίνεται να προκρίνει ως αναγκαία για την περίπτωση την αναστολή μόνο των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης. Συνεπώς, αυτή η τελευταία αναστολή αποτελεί το ελάχιστο αναγκαίο μέσο προστασίας όσο εκκρεμούν οι διαπραγματεύσεις επιχείρησης - πιστωτών και εν συνεχεία η δικαστική επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης. Μάλιστα, επειδή ο σκοπός προστασίας, δηλαδή η διατήρηση λειτουργίας της επιχείρησης μέχρι την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, είναι κατά κανόνα ίδιος τόσο πριν όσο και μετά την κατάθεση της αίτησης, η αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης είναι το πλέον κατάλληλο και αναγκαίο να διαταχθεί μέτρο τόσο κατά τη φάση των

διαπραγματεύσεων της συμφωνίας (106α § 6) όσο και μετά την λήξη της αυτοδίκαιης ισχύος, εφόσον δικαστική επέκτασή της είναι αναγκαία (106 § 3).

9. Με την κατάθεση της αίτησης η αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης είναι αυτόματη³, δηλαδή αυτοδίκαιη (εκ του άρθ. 106 § 1) χωρίς την ανάγκη προηγούμενης έκδοσης δικαστικής απόφασης. Αντιθέτως, για το χρονικό διάστημα πριν την κατάθεση της αίτησης αλλά και μετά την πάροδο τεσσάρων μηνών από την κατάθεσή της, η αναστολή χορηγείται με δικαστική απόφαση (106α § 6 που παραπέμπει στο άρθ. 106). Όπως θα εξηγηθεί στη συνέχεια⁴, δεν αποκλείεται το δικαστήριο, κρίνοντας κατά περίπτωση, να διατάξει ως καταλληλότερο μέτρο την γενική αναστολή των ατομικών διώξεων συνολικά ή και κάποιων επιμέρους πρόσθετων διώξεων, πέρα από την αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης.

III. Υποκειμενικά όρια ισχύος του μέτρου

10. Τα προληπτικά μέτρα αφορούν κατ' αρχάς στην επιχείρηση του οφειλέτη. Επιπλέον, τα μέτρα αυτά (κι επομένως και η αναστολή) που χορηγούνται δικαστικώς είναι δυνατόν να επεκτείνονται και υπέρ εγγυητών ή λοιπών συνοφειλητών του οφειλέτη, αν συντρέχει σπουδαίος επιχειρηματικός ή κοινωνικός λόγος (106α § 2). Η διάταξη αυτή, η οποία επαναλαμβάνει την προσθήκη στο προϊσχύσαν άρθ. 103 με το άρθ. 12 ν. 4013/2011, ήρθε να επιλύσει την γνωστή διχογνωμία που είχε ανακύψει σε θεωρία και νομολογία ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα⁵ με τρόπο πάντως όχι αναντίρρητο⁶.

3. Η χορήγηση με γενικό και απρόσωπο κανόνα δικαίου γενικής αναστολής δικαιωμάτων ή εννόμων συνεπειών δεν είναι βεβαίως κάτι καινούργιο. Ενδεικτικά γνωστά παραδείγματα είναι το ανασταλτικό αποτέλεσμα εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης κατά την διαδρομή της προθεσμίας έφεσης και κατά την αναβίωση της εκκρεμοδικίας με την άσκηση εμπρόθεσμης έφεσης (521 § 1 ΚΠολΔ) αλλά και το παράδειγμα της ανακοπής διαταγής πληρωμής κατά προσώπου διαμένοντος στο εξωτερικό ή με άγνωστη διαμονή, σύμφωνα με το οποίο, όσο διαρκεί η προθεσμία άσκησης ανακοπής και όσο εκκρεμεί εμπροθέσμως ασκηθείσα ανακοπή, η εκτελεσιότητα της διαταγής πληρωμής αναστέλλεται (631 εδ. δεύτερο ΚΠολΔ).

4. Βλ. π.κ. στο κυρίως κείμενο, §§ 18 επ., 30 επ.

5. Βλ. ενδεικτικά *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, σ. 330 (σημ. 148) με όλες τις σχετικές παραπομπές για την ως άνω διχογνωμία.

6. Η διάταξη αποτελεί απόκλιση από την γενική αρχή του δικαίου της αφερεγγυότητας, ότι η πτώχευση του οφειλέτη

11. Τέτοια επέκταση των υποκειμενικών ορίων των προληπτικών μέτρων δεν προβλέπεται για την αυτοδικαίως χορηγούμενη αναστολή του άρθ. 106. Όμως, στην πραγματικότητα, η διάταξη αυτή τείνει προς την ίδια λύση, αφού η αναστολή χορηγείται εφάπαξ ανά οφειλέτη κι επομένως ξεχωριστά για κάθε συνοφειλέτη του οφειλέτη.

12. Ας σημειωθεί, πάντως, ότι δεν ρυθμίζεται ρητώς αν η κατάθεση της συμφωνίας επικύρωσης από ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία⁷ επιτρέπει στους ομόρρυθμους εταίρους να αξιώσουν διακριτή αναστολή για τους ίδιους, ενόσω η εταιρεία έχει ήδη ζητήσει να λάβει τέτοια αναστολή. Το κενό είναι μάλλον ακούσιο και θα πρέπει να καλυφθεί με ανάλογη εφαρμογή του άρθ. 97 –που προβλέπει την αυτοδίκαιη συμπτώχευση των ομόρρυθμων εταιρών με την πτώχευση των ΟΕ και ΕΕ– προσαρμοσμένου στις ανάγκες της διαδικασίας εξυγίανσης. Επειδή η εξυγίανση αποσκοπεί ακριβώς στην αποτροπή της πτώχευσης των ανωτέρω εταιρειών και της αυτόθροης συμπτώχευσης των ομόρρυθμων εταιρών της (αρθ. 7 §4), σκόπιμο θα ήταν η εφάπαξ χορήγηση προληπτικού μέτρου σε ΟΕ και ΕΕ (καθώς και το «προσωρινό δεδικασμένο» από την απόρριψη σχετικής αίτησης), να καταλαμβάνει αυτομάτως και τους ομορρυθμους εταίρους της. Με αυτή την συστηματική ερμηνεία των διατάξεων του ΠτωχΚ αποτρέπεται η διαιώνιση της αναστολής και η εν δυνάμει ασυλία των ανωτέρω συνοφειλετών μέσω αυτοτελών αιτημάτων τους, ενώ, παράλληλα, εξισορροπείται και το αντίρροπο συμφέρον των πιστωτών, δηλαδή εκείνο της μη αποξένωσής τους από τα δικαιώματά τους έναντι της ΟΕ και της ΕΕ και των ομόρρυθμων εταιρών τους για μεγάλο χρονικό διάστημα.

IV. Αντικειμενικά όρια ισχύος του μέτρου

13. Κατά το άρθ. 106 § 1 η αναστολή καταλαμβάνει τα μέτρα, εκκρεμή ή μη, ατομικής και συλλογικής

δεν επηρεάζει τη θέση των εγγυητών: *Κατσάς*, Η προβληματική της προστατευτικής εμβέλειας των προληπτικών μέτρων υπέρ του εκδότη εγγυητικής επιστολής στο πλαίσιο των διαδικασιών συνδιαλλαγής και εξυγίανσης, ΧρΙΔ 2012, σ. 382 επ., 389. Για την επίδραση αυτής της αλλαγής βλ. και ΕφΘεσ 312/2012 ΕλλΔνη 2012. 1379, 1395.

7. Η συγκεκριμένη προβληματική ισχύει αναλόγως και για τους εταίρους ενώσεων προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα αλλά με πτωχευτική ικανότητα, οι οποίοι εξομοιώνονται από το νόμο με ομόρρυθμους εταίρους (251 § 3, 293 § 3 ν. 4072/2012)

αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη για την ικανοποίηση απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν την υποβολή της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης.

14. Η ανωτέρω αναστολή δεν καταλαμβάνει, βεβαίως, όλες τις ατομικές διώξεις που δεν αποτελούν μέτρο εκτέλεσης. Έτσι, εξαιρούνται τα διαπλαστικά δικαιώματα (καταγγελίας⁸, υπαναχώρησης, επίσχεσης) και οι δίκες υποθέσεων κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας⁹, οι εκκρεμείς διαγνωστικές δίκες με αναγνωριστικό αλλά και με καταψηφιστικό περιεχόμενο¹⁰, συμπεριλαμβανομένων των δικών των ενδίκων μέσων από ή κατά του οφειλέτη¹¹. Επίσης, εξαιρούνται τα ατομικά μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης για απαιτήσεις που γεννήθηκαν μετά την υποβολή της αίτησης επικύρωσης, η αίτηση του οφειλέτη για πτώχευση βάσει οποιασδήποτε απαίτησης, δηλαδή ακόμα και αν γεννήθηκε ακόμα και πριν την αίτηση επικύρωσης (άρθ. 99 §§ 3-5)¹², καθώς και η αίτηση πτώχευσης εκ μέρους πιστωτή για απαιτήσεις μετά την υποβολή της αίτησης επικύρωσης (η δίωξη κατά των οποίων, αν δεν προκύπτει κάποια άλλη διαταγή, εξαιρείται γενικώς από την εν λόγω αναστολή).

15. Περαιτέρω, ας σημειωθεί ότι η ευρεία αναστολή των μέτρων εκτέλεσης δεν είναι κατά κανόνα σκόπιμη. Εφόσον με το άρθ. 106 § 1 επέρχεται περιορισμός του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των πιστωτών μέσω αναγκαστικής εκτέλεσης, δηλαδή ενός δικαιώματος συνταγματικά κατοχυρωμένου, ο περιορισμός αυτός πρέπει να ερμηνεύεται στενά, ούτως ώστε να αναστέλλονται τα μέσα εκτέλεσης των πιστωτών στο απολύτως αναγκαίο μέτρο και να εξαιρούνται αυτών εκείνα μόνο τα δικαιώματά τους που δεν πλήττουν άμεσα (και δεν αναμένεται να πλήξουν για όσο η αναστολή ισχύει) την επιχείρηση. Έτσι, εξαιρούνται επίσης της αναστολής οι πράξεις που απλώς προετοιμάζουν την αναγκαστική εκτέλεση και δεν

8. Όμως, η καταγγελία συμβάσεων τρίτων με την επιχείρηση μπορεί να απαγορεύεται δυνάμει δικαστικής απόφασης προληπτικού μέτρου με συγκεκριμένη τέτοια απαγόρευση (βλ. σημ. 35).

9. ΑΠ 294/2017 ΝοΒ 2017. 1859 με παρατ. Χατζηγιάννου.

10. Περράκης, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 64

11. Άρθ. 25 § 1 (επιχείρημα εξ αντιδιαστολής)

12. Περράκης, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 64

αποτελούν έναρξη ή συνέχισή της, όπως π.χ. η κήρυξη εκτελεστής αλλοδαπής διαιτητικής ή δικαστικής απόφασης, η περιαφή του εκτελεστήριου τύπου¹³ και η δίκη της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής¹⁴. Περαιτέρω, κατά μάλλον κρατούσα γνώμη, η υποβολή αίτησης για την έκδοση διαταγής πληρωμής και η έκδοσή της δεν εμπίπτουν στην ανωτέρω αναστολή, επειδή οι πράξεις αυτές δεν είναι, από μόνες τους, επιθετικές αφού αποσκοπούν στην κτήση εκτελεστού τίτλου¹⁵. Σημειώνεται, πάντως, και η αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή η αναστολή καταλαμβάνει τόσο την αίτηση όσο και την έκδοση διαταγής πληρωμής¹⁶, επειδή με την διπλή επίδοσή της είναι δυνατό να δημιουργηθεί δεδικασμένο ως προς την απαίτηση (633 § 2 εδ. γ' ΚΠολΔ).

16. Επίσης, στην αναστολή υπάγονται η λήψη (αλλά και η εκτέλεση) οποιουδήποτε ασφαλιστικού μέτρου κατά του οφειλέτη, συμπεριλαμβανομένης

της συντηρητικής κατάσχεσης και της εγγραφής προσημείωσης υποθήκης, συναινετικής ή κατ' αντιδικία. Με την ρύθμιση αυτή νοείται η αναστολή των αρξαμένων δικών ασφαλιστικών μέτρων και των αιτημάτων για χορήγηση προσωρινών διαταγών. Η συζήτηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων (όχι η ίδια η αίτηση) που έχει κατατεθεί πριν την έναρξη ισχύος της αναστολής, κηρύσσεται απαράδεκτη¹⁷. Πράξεις εκτέλεσης αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων που είχαν εκδοθεί πριν από την έναρξη ισχύος της αναστολής και επιχειρούνται μετά την έναρξη της αναστολής είναι απολύτως άκυρες, χωρίς την επίκληση οικονομικής βλάβης (159 § 1 ΚΠολΔ). Το ίδιο ισχύει και για την προσημείωση υποθήκης και την συντηρητική κατάσχεση, η καταχώρηση των οποίων επιχειρείται δυνάμει διαταγής πληρωμής ή προσωρινώς εκτελεστής οριστικής απόφασης (724 § 1 ΚΠολΔ) που εκδόθηκε πριν την έναρξη ισχύος της αναστολής. Η περίληψη των ως άνω ασφαλιστικών μέτρων στην αναστολή του άρθ. 106 επέλυσε σχετική διχογνωμία του προϊσχύσαντος δικαίου¹⁸, είναι δε εύλογη και πρέπει να ισχύει και στο πλαίσιο του άρθ. 106α, καθώς αποσκοπεί στη μη απόκτηση πλεονεκτήματος του εξοπλισμένου με διαταγή πληρωμής εγχειρόγραφου δανειστή σε βάρος των υπόλοιπων πιστωτών¹⁹.

17. Εξαιρούνται της αναστολής ένδικο βοηθήματα του εκμισθωτή για την απόδοση μισθίων της επιχείρησης, εφόσον η επιχείρηση είναι υπερήμερη ως

13. Κοτσίρης, ΠτωχΔ¹⁰, 2017, § 182, αριθ. 48, σ. 333, αντιθ. Περάκης, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 254

14. ΕφΘεσ 2230/2008 ΕπισκεΔ 2009. 160 με αντιθ. σημ. Κ. Παμπούκη. Αντιθ. ΕφΛαρ 311/2014 ΔΕΕ 2015. 40, Περάκης, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 254 (σημ. 249).

15. Αντιθέτως, επιθετική πράξη, η οποία υπόκειται στην ανωτέρω αναστολή, αποτελεί η επίδοση της διαταγής πληρωμής, αφού έχει λάβει τον εκτελεστήριο τύπο κατ' άρθ. 924 εδ. 1 ΚΠολΔ. Βλ. σχετ. ΑΠ 294/2017 ΝοΒ 2017. 1859, ΕφΘεσ 2230/2008 ΕπισκεΔ 2009. 160, ΜΠρΘεσ 9050/2013 ΤΝΠ-Νόμος, ΜΠρΠειρ 1084/2011 ΔΕΕ 2011. 572, ΕφαΘ 9591/1996 ΔΕΕ 1997. 490. Πρβλ. και Νίκα, ΔικΑνΕκτ Ι, 2010, σ. 63 (in fine), Κοτσίρη, ΠτωχΔ¹⁰, 2017, § 182, αριθ. 48, σ. 333. Βλ. επίσης ειδική αιτιολογία της ΜΠρΘεσ 9050/2013 ΝΟΜΟΣ: δεν θα πρέπει να αποκλεισθεί στον δανειστή η δυνατότητα να ζητήσει και να πετύχει την έκδοση διαταγής πληρωμής και την περιαφή του εκτελεστήριου τύπου σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο εντός του χρόνου αναστολής και ακολούθως να αναμείνει (ή να επιδιώξει) να ανακληθεί η απαγορεύουσα τις ατομικές διώξεις προσωρινή διαταγή ή (να αναμείνει) να απορριφθεί η αίτηση (πτώχευσης), διακινδυνεύοντας απλώς το ενδεχόμενο να παρέλθει η κατ' άρθ. 630Α εδ. α' ΚΠολΔ προθεσμία και να καταστεί η διαταγή πληρωμής ανίσχυρη.

16. ΠΠρΘεσ 5757/2013 ΕΛΛΔνη 2013. 518 με σημ. Κατρά, ΜΠρΘεσ 15240/2011 ΤΝΠ-Νόμος, ΜΠρΘεσ 13298/2010 Αρμ 2012. 284, ΜΠρΠατρ 3054/2010 ΕΕμπΔ 2011. 454, ΜΠρΚοζ 1778/2009 ΕΕμπΔ 2010. 465, ΕιρΠειρ 17/2013 ΠειρΝ 2013. 316, Περάκης, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 254. Υπό το καθεστώς του ΕμπΝ: ΕφαΘ 3535/2004 ΕΛΛΔνη 2006. 548, ΕφΘεσ 636/2003 ΕπισκεΔ 2004. 409. Έτσι εν τέλει και οι Κοτσίρης, ΠτωχΔ¹⁰, 2017, § 182, αριθ. 48, σ. 333, Αλ. Ρόκας, Προπρωκειτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 156.

17. Πρβλ. αντίστοιχες έννομες συνέπειες στο πλαίσιο του άρθ. 25 για τις εκκρεμείς δίκες ενδίκων μέσων: Χατζηγιάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της 2016, § 11, αριθ. 116, σ. 336 μ.π.π.

18. Υπέρ της απαγόρευσης της εγγραφής προσημείωσης υποθήκης: ΠΠρΘεσ 5757/2013 ΕΛΛΔνη 2013. 518 με σημ. Κατρά, ΜΠρΑθ 2804/2010 ΔΕΕ 2010. 568 = ΕΕμπΔ 2010. 459, ΜΠρΚοζ 1778/2009 ΕΕμπΔ 2010. 465. Αυγητίδης, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 204-205, όπου πάντως και αντίθετοι προβληματισμοί. Πρβλ. και Κοτσίρη, ΠτωχΔ¹⁰, 2017, § 182, αριθ. 48, σ. 331 επ. (333). Υπέρ του επιτρεπτού της εγγραφής με το σκεπτικό ότι δεν πρόκειται για επιθετική πράξη ΜΠρΑθ 5975/2010 ΤΝΠ-Νόμος, ΜΠρΑθ 2379/2010 ΤΝΠ-Νόμος, ΜΠρΗρακ 3440/2010 ΤΝΠ-Νόμος, Αλ. Ρόκας, Προπρωκειτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 155.

19. Πρβλ. Καλαβρό, Ζητήματα από την αναστολή των ατομικών διώξεων του πτωχεύσαντος οφειλέτη κατ' άρθρο 25, ΕΠολΔ 2012. 719 επ., 719-720, Χατζηγιάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της 2016, § 11, αριθ. 117, σ. 337.

προς την καταβολή τουλάχιστον έξι μηνιαίων μισθωμάτων (106α § 3), καθώς και ασφαλιστικά μέτρα της επιχείρησης ή πιστωτών κατά τρίτων για την αποτροπή της απομάκρυνσης ή αφαίρεσης ή μετακίνησης κινητών πραγμάτων, τεχνολογικού ή εν γένει εξοπλισμού της επιχείρησης, καθώς μια τέτοια απομάκρυνση ενέχει τον κίνδυνο απαξίωσης της επιχείρησης²⁰.

V. Η γενική αναστολή των ατομικών διώξεων

18. Όπως προαναφέρθηκε²¹, ο νόμος προκρίνει ως ελάχιστο αναγκαίο προληπτικό μέτρο την αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης (106 σε συνδ. με άρθρ. 106α § 6). Εντούτοις, δύναμει της νομοθετικής παραπομπής του άρθρ. 106α §§ 1, 6 στο άρθρ. 10, το δικαστήριο έχει την εξουσία, κρίνοντας κατά περίπτωση, να διατάξει την αναστολή των ατομικών διώξεων συνολικά ή κάποιων επιμέρους πρόσθετων ατομικών διώξεων. Μάλιστα, δεν εμποδίζεται από το νόμο να επεκτείνει χρονικά την ισχύ του μέτρου αυτού μέχρι την έκδοση της απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης, παρέχοντας στην επιχείρηση δραστηρότερη προστασία από την αυτοδίκαιη αναστολή του άρθρ. 106. Στην περίπτωση αυτή, ωστόσο, η επιλογή από τον δικαστή του επαχθέστερου για τους πιστωτές μέτρου θα πρέπει να αιτιολογείται στην απόφαση, ώστε να είναι ευχερής ο έλεγχος της αναγκαιότητάς του στην συγκεκριμένη περίπτωση. Γι' αυτό το λόγο, η χορήγηση πλήρους αναστολής ατομικών διώξεων με προσωρινή διαταγή λόγω της μη αιτιολόγησής της, θα πρέπει, κατά κανόνα, να αποφεύγεται.

19. Τα υποκειμενικά όρια της αναστολής αυτής, εφόσον δεν υπάρχει κάποια άλλη διαταγή του δικαστηρίου (π.χ. επέκταση σε εγγυητές και συνοφειλέτες) οριοθετούνται από τα άρθρ. 25 και 26, τα οποία κατ' αρχήν εφαρμόζονται αναλόγως, αλλά πρέπει να προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες της διαδικασίας εξυγίανσης. Από την επικύρωσή της η συμφωνία εξυγίανσης δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων γεννήθηκαν πριν την έκδοση της απόφασης επικύρωσης και ρυθμίζονται από αυτήν, ακόμη και αν δεν είναι συμβαλλόμενοι ή δεν ψήφισαν υπέρ της συμφωνίας εξυγίανσης

(106γ § 1). Συνεπώς, δεσμεύονται από την επικύρωση και οι εμπραγμάτως εξασφαλισμένοι πιστωτές, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εφαρμοστεί η κατ' άρθρ. 26 εξαίρεση από την αναστολή των διώξεων των ως άνω πιστωτών.

20. Τα αντικειμενικά όρια της αναστολής των ατομικών διώξεων είναι ευρύτατα, και καταλαμβάνουν χώρο μεγαλύτερο από την αναστολή των μέτρων εκτέλεσης. Έτσι, εμποδίζεται ο πιστωτής να ασκήσει αγωγή ή ένδικο μέσα εναντίον της επιχείρησης ή να προβεί σε οποιαδήποτε πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της επιχείρησης. Επίσης, η δίκη που άρχισε πριν από την έναρξη ισχύος της αναστολής των ατομικών διώξεων και παραμένει εκκρεμής δεν μπορεί να συνεχιστεί σε οποιοδήποτε στάδιο και εάν βρίσκεται²². Κάθε ένδικο βοήθημα ή μέσο που ασκείται στη διάρκεια της εν λόγω αναστολής από ή κατά της επιχείρησης απορρίπτεται ως απαράδεκτο. Αν όμως ασκηθεί αγωγή από τον πιστωτή κατά της επιχείρησης ή έφεση της τελευταίας κατά του πρώτου πριν από την έναρξη ισχύος της αναστολής, αυτή είναι παραδεκτή, αλλά κηρύσσεται μόνο απαράδεκτη η μετά την αναστολή κλήση για ορισμό δικασίμου και η συζήτησή τους^{23 24}.

21. Οι πιστωτές ανακτούν τις εναντίον της επιχείρησης ατομικές διώξεις, εφόσον απορριφθεί η αίτηση επικύρωσης. Η αναστολή μπορεί να διαταχθεί εκ νέου εφόσον μεσολαβήσει άλλη απόφαση που

22. Ενδεικτικά βλ. ΑΠ 177/1998 ΕλλΔνη 1998. 854, ΑΠ 104/1995 ΕλλΔνη 1996. 144, ΕφΠειρ 282/1998 ΕλλΔνη 1998. 930.

23. Ενδεικτικά βλ. ΕφΘεσ 2571/2006 Αρμ 2007.880, ΕφΑθ 9712/1997 ΕλλΔνη 2000. 1425.

24. Δεν περιλαμβάνονται σε κάθε περίπτωση: (α) η έκδοση απόφασης, αφού αυτή δεν αποτελεί μέτρο των πιστωτών: *Ορφανίδης*, Οι προθεσμίες ενδίκων μέσων κατά τον ΚΠολΔ, 2009, σ. 355. Βλ. επίσης σχετ. 289 ΚΠολΔ, (β) Το δικαίωμα επίσχεσης: *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 254, *Μιχαλόπουλος*, Ο συμψηφισμός στην πτώχευση, 2001, σ. 821, ΕφΑθ 5434/2001 ΕλλΔνη 2003. 237, ΕφΑθ 9499/1986 ΕΕμπΔ 1988. 115, (γ) Διαπλαστικά δικαιώματα: ΕφΑθ 9499/1986 ΕΕμπΔ 1988. 115, ΕφΝαυπ 316/2001 ΕλλΔνη 2002. 245, ΠΠρΧίου 11/2014 ΕλλΔνη 2015. 256, *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 254, (δ) Η αναγνώριση της ακυρότητας σύμβασης: ΕφΘεσ 566/2005 ΔΕΕ 2005. 322, ΠΠρΧίου 11/2014 ΕλλΔνη 2015. 256, *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 254, *Κοτσίρης*, ΠτωχΔ¹⁰, 2017, § 182, αριθ. 47, σ. 330, (ε) ολοκληρωθείσες πράξεις εκτέλεσης (arg. άρθρ. 106 § 1 και 25 § 1), (στ) Οι συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας (άρθρ. 106α § 3, 26 § 6).

20. Γι' αυτό αμφισβητείται και το δικαίωμα άσκησης δικαιωμάτων τρίτων εκ των άρθρ. 37 και 38 (βλ. πιο κάτω σημ. 73).

21. ό.π. κυρίως κείμενο § 8.

συνεπάγεται όμοια αναστολή (π.χ. κήρυξη πτώχευσης, χορήγηση αναστολής ως προληπτικού μέτρου από το τριμελές εφετείο ή τον πρόεδρό του ενόψει εκκρεμούς έφεσης κατά την απορριπτικής απόφασης κατ' άρθρ. 106β § 9).

VI. Ταυτόχρονη αναστολή προθεσμιών υπέρ των πιστωτών και συνοφειλετών της επιχείρησης

22. Όσο διαρκεί η αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης οι πιστωτές αδυνατούν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις τους. Γι' αυτό, ο νόμος εξασφαλίζει τη μη αποδυνάμωση των αξιώσεών τους, κάτι που επιτυγχάνεται με την ταυτόχρονη αναστολή των αποκλειστικών προθεσμιών άσκησης αξιώσεων και παραγραφής, υπό τις οποίες τελούν οι απαιτήσεις τους αλλά και τα δικαιώματα των υπέρ του οφειλέτη εγγυητών και των συνοφειλετών του εις ολόκληρον²⁵. Στις προθεσμίες αυτές συγκαταλέγονται οι προθεσμίες διαδικαστικών πράξεων και άσκησης ένδικων μέσων των πιστωτών και των συνοφειλετών του οφειλέτη. Τα ανωτέρω προβλέπονται ως επώνυμα μέτρα κατά το στάδιο από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης μέχρι και την έκδοση της απόφασης (άρθρ. 106 §§ 1 και 3), όμως μπορούν να διαταχθούν ήδη κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων (106α § 6).

VII. Έννομη συνέπεια παράβασης του μέτρου

23. Πράξεις των πιστωτών κατά παράβαση της αναστολής είτε αυτή χορηγήθηκε αυτομάτως (εκ του νόμου) είτε με δικαστική απόφαση, είναι απολύτως άκυρες κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρ. 25 § 2 και 26 § 3 εδ. τρίτο²⁶. Η γενική κανονιστική ισχύς του άρθρ. 106 και, αντιστοίχως, η διαπλαστική (erga omnes) ενέργεια της δικαστικής απόφασης (όταν η αναστολή χορηγείται από το δικαστήριο) επιτρέπει την επίκληση της εν λόγω ακυρότητας από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον κατά οποιουδήποτε ενήργησε πράξεις κατά παράβαση της εν λόγω αναστολής. Ως θεσμός δημόσιας τάξης η αναστολή λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστή-

ριο²⁷. αν και η ακυρότητα απαγγέλλεται μετά από σχετική προβολή της από τον οφειλέτη με ανακοπή του άρθρ. 933 ΚΠολΔ²⁸. Η μη κήρυξη της ακυρότητας θεμελιώνει τον αναιρετικό λόγο του άρθρ. 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ, ενώ επιτρέπεται η προβολή της ακυρότητας το πρώτον ενώπιον του Αρείου Πάγου κατ' άρθρ. 562 § 2 στοιχ. γ' ΚΠολΔ²⁹. Από την άλλη, η εσφαλμένη κήρυξη ακυρότητας για πράξη που, κατά τα προαναφερθέντα, εξαιρείται της αναστολής, καθιστά αναιρετέα την απόφαση του δικαστηρίου κατ' άρθρ. 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ³⁰.

24. Για την κήρυξη της ακυρότητας εκτέλεσης ασφαλιστικών μέτρων, ισχύουν *mutatis mutandis* όσα ανωτέρω αναφέρθηκαν για την αναστολή των μέτρων εκτέλεσης, με τη διαφορά ότι η απαγγελία της ακυρότητας θα γίνει με ανακοπή του άρθρ. 702 § 1 ΚΠολΔ, η οποία αποτελεί ειδική έκφανση της ανακοπής κατά της εκτέλεσης στο πεδίο των ασφαλιστικών μέτρων.

B. Απαγόρευση διάθεσης

I. Σκοπός του μέτρου

25. Η προστασία από τις αξιώσεις των πιστωτών με τη χορήγηση αναστολής μέτρων εκτέλεσης ή ατομικών διώξεων εν γένει, δεν αρκεί για την ακεραιότητα της επιχείρησης κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων επιχείρησης – πιστωτών. Και τούτο, διότι ένας κακόπιστος οφειλέτης μπορεί να εκμεταλλευτεί την αναστολή των ατομικών διώξεων των πιστωτών προκειμένου, κατά το διάστημα των διαπραγματεύσεων αλλά και μετά απ' αυτό, να τους

27. ΑΠ 47/2008 ΤΝΠ-Νόμος, ΑΠ 808/1990 ΕλλΔνη 1991. 538, ΕφΘεσ 2419/2010 ΕπισκΕΔ 2010. 237 με σημ. *Κ. Παμπούκη*, ΕφΘεσ 2867/2009 ΕπισκΕΔ 2010. 207 με σημ. *Κ. Παμπούκη*, ΕφΛαρ 311/2014 ΔΕΕ 2015. 40, ΕφΔυτΜακ 26/2007 Αρμ 2008. 583, ΕφΠατρ 758/2005 ΔΕΕ 2006.488, ΕφΘεσ 2774/2004 Αρμ 2004. 1705, ΕφΠατρ 1154/2004 ΔΕΕ 2005. 687, ΕφΠατρ 455/2004 ΔΕΕ 2005. 303, ΕφΑθ 2364/2001 ΔΕΕ 2001. 732, ΜΕφΑθ 557/2015 ΔΕΕ 2015. 542, ΠΠρΑθ 6697/2012 ΔΕΕ 2012. 472, ΠΠρΘεσ 6697/2012 ΔΕΕ 2012. 472, ΠΠρΧίου 11/2014 ΕλλΔνη 2015. 256, *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 253-254.

28. Πρβλ. ΠΠρΛαρ 26/2013 ΕλλΔνη 2013. 834, ΜΠρΑθ 1546/2015 ΤΝΠ-Νόμος, ΜΠρΑμαλ 57/2014 ΕλλΔνη 2015. 536 με σημ. *Αθ. Πανταζόπουλου*, ΜΠρΑθ 3224/2011 ΔΕΕ 2011.691, ΜΠρΠειρ 1084/2011 ΔΕΕ 2011.572, ΜΠρΘεσ 1748/2010 ΔΕΕ 2010. 695.

29. ΑΠ 808/1990 ΕλλΔνη 1991. 538.

30. ΑΠ 294/2017 ΝοΒ 2017. 1859 με παρατ. *Χατζηγιάννου*, ΑΠ 822/2015 ΔΕΕ 2015. 1124.

25. Το άρθρ. 106 § 1 δεν προβλέπει συγκεκριμένη έννομη συνέπεια παράβασης της αναστολής.

26. Ειδικώς κατά παράβαση σχετικού προληπτικού μέτρου: ΜΠρΘεσ 8746/2014 ΤΝΠ-ΔΣΑ, ΜΠρΑμαλ 57/2014 ΕλλΔνη 2015. 536 με σημ. *Αθ. Πανταζόπουλου*, ΜΠρΠατρ 3054/2010 ΕΕμπΔ 2011. 454.

καταδολιεύσει, αποφιλώνοντας την επιχείρηση από σημαντικά περιουσιακά στοιχεία και μεταβιβάζοντάς τα σε τρίτους. Το ενδεχόμενο αυτό αποτρέπει η ρύθμιση (άρθ. 106 § 2) ότι η αναστολή των ατομικών διώξεων επάγεται αυτοδικαίως την απαγόρευση της διάθεσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης του οφειλέτη. Η απαγόρευση διάθεσης των συγκεκριμένων ως άνω περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης προβλέπεται ως επώνυμο μέτρο κατά το στάδιο από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης μέχρι και την έκδοση της απόφασης (άρθ. 106 §§ 1 και 3), όμως μπορεί να διαταχθεί από το δικαστήριο νωρίτερα, ήδη κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων επιχείρησης-πιστωτών (106α § 6).

II. Έννομη συνέπεια παράβασης του μέτρου και αντικειμενικά όρια αυτού

26. Η διάταξη του άρθ. 106 § 2, ως έχει, δεν ρυθμίζει όλα τα σχετικά ζητήματα. Το βασικό είναι ότι, ενώ κάνει λόγο για απαγόρευση διάθεσης, δεν περιλαμβάνει ειδική διάταξη για το κύρος των ανωτέρω δικαιοπραξιών και πράξεων που διενεργούνται κατά παράβαση της απαγόρευσης διάθεσης. Μια πρώτη σκέψη θα ήταν η ανάλογη εφαρμογή του άρθ. 17 § 1 εδ. β'. Όμως η διάταξη αυτή δεν προσαρμόζεται στην προπρωτοδική διαδικασία εξυγίανσης. Και τούτο, διότι προβλέπει την ανενέργεια³¹ των πράξεων διάθεσης, δηλαδή την διατήρηση εκκρεμούς (μετέωρης³²) κατάστασης, που, όμως, εξαρτάται από την επικύρωσή τους από σύνδικο (ή για την ταυτότητα του νομικού λόγου, θα μπορούσε να εξαρτάται αναλόγως από την επικύρωσή τους από ειδικό εντολοδόχο του άρθ. 106β § 5). Όμως, διορισμός τέτοιου οργάνου κατά το στάδιο ισχύος των προληπτικών μέτρων της εξυγίανσης δεν προβλέπεται από το νόμο. Ελλείψει, λοιπόν, σχετικής κατάλληλης διάταξης του ΠτωχΚ, εφαρμόζεται αναλόγως η σχετική με την απαγόρευση διάθεσης γενική διάταξη των άρθ. 175-176 ΑΚ. Συνεπώς, η απαγόρευση

διάθεσης επιφέρει την ακυρότητα οποιασδήποτε πράξης διάθεσης ή διαχείρισης περιουσιακού στοιχείου της επιχείρησης του οφειλέτη. Η απαγόρευση είναι γενική και καταλαμβάνει κάθε πράξη με την οποία πράγμα ή δικαίωμα επί των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης εκποιείται, επιβαρύνεται ή εγκαταλείπεται. Καταλαμβάνονται δικαιοπραξίες, διά των οποίων μεταβιβάζεται, επιβαρύνεται, αλλοιώνεται ή αποσβέννυται ορισμένο δικαίωμα της επιχείρησης³³ επί των ανωτέρω πραγμάτων. Οι ανωτέρω πράξεις είναι άκυρες, ακόμα κι αν προέρχονται από το νόμιμο αντιπρόσωπο ή τον πληρεξούσιο του οφειλέτη³⁴.

27. Απαγόρευση διάθεσης επέρχεται και για οφειλόμενες πράξεις τρίτων προς την επιχείρηση. Και τούτο, διότι κάποιες απ' αυτές μπορεί να υποκρύπτουν προνομιακή μεταχείριση κάποιων πιστωτών έναντι άλλων, κατά παράβαση των κανόνων της συλλογικής ικανοποίησής τους. Παράλληλα, στην εξυγίανση επιδιώκεται η ομαλή συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης. Συνεπώς, δεν είναι νοητή η απαγόρευση όλων των συναλλαγών της επιχείρησης με τρίτους (πελάτες, προμηθευτές κλπ.). Επομένως, στην απαγόρευση διάθεσης που χορηγείται στο πλαίσιο της εξυγίανσης απαραίτητο είναι να αναζητηθούν οι πράξεις πιστωτών προς τον οφειλέτη που απαγορεύονται. Πράξεις (π.χ. εξόφληση, απόδοση πράγματος, καταγγελία σύμβασης³⁵ κλπ.) που αφορούν σε απαιτήσεις συνδεδεμένες με τον εξοπλισμό της επιχείρησης υπόκει-

33. Π.χ. συνομολόγηση δανείου, παραχώρηση εμπράγματης ασφάλειας επί στοιχείου της επιχείρησης, σύναψη μίσθωσης, χρησιδανείου, δωρεάς, αναγνώριση ή άφεση χρέους, ομολογία επιβαρυντικών περιστατικών σε εκκρεμή δίκη, παραίτηση από ένδικα βοηθήματα και μέσα, συμβιβασμός, αναδοχή χρέους, εκχώρηση απαίτησης. Επίσης, υλικές πράξεις, όπως καταβολές χρεών σε πιστωτές, πληρωμή επιταγής έκδοσης του οφειλέτη που εμφανίστηκε στην πληρωτήρια τράπεζα μετά την διαταγή του προληπτικού μέτρου, ανάληψη χρημάτων από τραπεζικό λογαριασμό (βλ. *Περάκη*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 220 και σημ. 55-58).

34. *Κοτσίρης*, ΠτωχΔ¹⁰, 2017, § 152, αριθ. 100, σ. 287.

35. Πρβλ. ΑΠ 173/2009 ΔΕΕ 2010. 320, *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 220. Η απαγόρευση καταγγελίας μπορεί, βεβαίως, για μεγαλύτερη ασφάλεια, να διατάσσεται ιδιαιτέρως ως αναγκαίο προληπτικό μέτρο. Βλ. τέτοιες περιπτώσεις ΠΠρΑθ 2/2009 ΧρηΔικ 2009. 164 με σημ. *Ρούση*, ΠΠρΑθ 670/2008 ΔΕΕ 2008. 1265, ΠΠρΑλεξ 114/2009 ΕφΑΔ 2009. 1239, ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012. 771.

31. Η ανενέργεια διαφέρει από την «αυτοδίκαιη ακυρότητα» του προϊσχύσαντος δικαίου (άρθ. 2 § 4 α.ν. 635/1937), διότι σε αντίθεση με την εν λόγω καταργηθείσα διάταξη, με το άρθ. 17 § 1 προβλέπεται η σύμπραξη του συνδίκου ως όρος εγκυρότητας της πράξης: *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 221, *Κοτσίρης*, ΠτωχΔ¹⁰, 2017, § 154, αριθ. 107, σ. 290, *Σωτηρόπουλος*, Πτωχευτική ανάκληση, 2009, σ. 51.

32. *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 221.

νται σε απαγόρευση, αφού αυτές θα ρυθμίζονται από την επικείμενη συμφωνία επικύρωσης. Αντιθέτως, πράξεις που δεν αφορούν στον εξοπλισμό της επιχείρησης, δεν καταλαμβάνονται από την απαγόρευση, εκτός αν διαταχθεί τέτοια προστασία με άλλο μέτρο.

III. Υποκειμενικά όρια του μέτρου

28. Η γενική κανονιστική ισχύς του άρθ. 106 § 2 και η διαπλαστική (*erga omnes*) ενέργεια της δικαστικής απόφασης (όταν η απαγόρευση διάθεσης χορηγείται από το δικαστήριο) επιτρέπει την επίκληση της ακυρότητας διάθεσης από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον κατά οποιουδήποτε ενήργησε πράξεις κατά παράβαση της εν λόγω απαγόρευσης, πιστωτή ή τρίτου, ακόμα και καλόπιστου³⁶. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα ο συναλλαγείς με τον οφειλέτη κατά παράβαση της απαγόρευσης να μην αποκτά την κυριότητα του κινητού, ούτε κατ' άρθ. 1036 ΑΚ³⁷. Συνεπώς, υπό την ανωτέρω εκδοχή η ακυρότητα είναι απόλυτη και δικαιούται να την επικαλεσθεί οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον³⁸. Υποστηρίξιμη είναι, πάντως, και η άποψη ότι η ακυρότητα είναι σχετική (175 εδ. δεύτερο ΑΚ) μόνο υπέρ των πιστωτών του οφειλέτη για απαιτήσεις που καταλαμβάνονται από τη συμφωνία εξυγίανσης³⁹. Η εν λόγω ακυρότητα ισχύει αυτοδικαίως (εκ του νόμου) και, για να εκδηλωθούν τα αποτελέσματά της, δεν απαιτείται να απαγγελθεί δικαστικώς⁴⁰, αλλά μπορεί η πράξη διάθεσης να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο

αίο εκκρεμούς δίκης, εφόσον τούτο ανακύψει ως θέμα. Η διαπίστωση αυτή, πάντως, δεν εμποδίζει την με οποιονδήποτε τρόπο επίκλησή της είτε εξωδίκως είτε δικαστικώς, δηλαδή με αγωγή με αίτημα την αναγνώριση της ακυρότητας⁴¹ ή/και με αίτημα την απόδοση του πράγματος στον οφειλέτη εναντίον εκείνου προς τον οποίο έγινε η διάθεση.

IV. Χρόνος άρσης του μέτρου

29. Η μη επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης ή η μη παράταση των προληπτικών μέτρων του άρθ. 106 (επομένως και της στην § 2 προβλεπόμενης απαγόρευσης διάθεσης)(106 § 3), αίρει την απαγόρευση για το μέλλον. Συνεπώς, τυχόν διενεργηθείσα πράξη διάθεσης διαρκούσης της απαγόρευσης δεν αίρεται αναδρομικά, αφού για όσο χρόνο ίσχυε η απαγόρευση διάθεσης, παραγόταν δέσμευση απ' αυτήν⁴².

Γ. Λοιπά μέτρα – κανόνες και περιορισμοί επιλογής

30. Εκτός από τα δύο ήδη περιγραφέντα βασικά προβλεπόμενα στο άρθ. 106 προληπτικά μέτρα, ο δικαστής μπορεί να διατάξει και κάθε άλλο πρόσφορο μέτρο, από τα επώνυμα προβλεπόμενα στο άρθ. 10 (ορισμό μεσεγγυούχου⁴³ χρεογράφων και πραγμάτων κινητών ή ακινήτων της επιχείρησης, αναστολή του συνόλου ή κάποιων ειδικών ατομικών διώξεων⁴⁴), στο άρθ. 106α § 5 εδ. δεύτερο (διατήρηση των αναγκαίων θέσεων εργασίας και η απαγόρευση καταγγελίας συμβάσεων⁴⁵) και στο άρθ. 106α § 1 εδ. τέταρτο (δηλαδή η αναστολή της παραγραφής των απαιτήσεων και του συμψηφισμού⁴⁶ και της τοκογονίας απαιτήσεων πιστωτών).

36. Πρβλ. *Περάκη*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 221, *Κοτσίρη*, ΠτωχΔ¹⁰, 2017, § 155, αριθ. 110, σ. 291, *Κ. Ρόκα*, ΠτωχΔ¹³, 1978, σ. 129, *Σπυριδάκη*, ΠτωχΔ, 2008, σ. 159. Αντιθ. *Ψυχομάνης*, ΠτωχΔ⁷, 2017, αριθ. 774, σ. 221, υπέρ του μετριασμού της άποψης αυτής όταν ο τρίτος εκπληρώνει υποχρέωσή του προς τον οφειλέτη, αγνοώντας ανυπαίτια την κήρυξη της πτώχευσης (εδώ, αντιστοίχως, την έκδοση απόφασης προληπτικών μέτρων ή προσωρινής διαταγής του άρθ. 106α § 6, η οποία, εξάλλου, δεν λαμβάνει ευρεία δημοσιότητα με κεντρική δημοσίευση, όπως π.χ. συμβαίνει με τη δημοσίευση της αναστολής μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης κατ' άρθ. 106 § 1).

37. *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 221.

38. *Κοτσίρη*, ΠτωχΔ¹⁰, 2017, § 153, αριθ. 104, σ. 289

39. Πρβλ. ανάλογη άποψη στο πλαίσιο της πτώχευσης: *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 222, *Σπυριδάκης*, ΠτωχΔ, 2008, σ. 158. Σχετική η ακυρότητα του Πτωχευτικού δικαίου του ΕμπΝ: *Κ. Ρόκας*, ΠτωχΔ¹³, 1978, σ. 128.

40. *Σπυριδάκης*, ΠτωχΔ, 2008, σ. 157, *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 221

41. ΑΠ 1669/1995 ΔΕΕ 1996. 375, ΕφΑθ 5028/2008 ΔΕΕ 2009. 461 με σημ. *Μιχαλόπουλου*, ΕφΠατρ 650/1997 ΔΕΕ 1997. 1091, ΕφΠατρ 745/1995 ΔΕΕ 1996. 277, ΜΕφΑθ 557/2015 ΔΕΕ 2015. 542.

42. Πρβλ. ΟΛΑΠ 20/2015 ΝοΒ 2016. 569. Πρβλ. και π.κ. § 62.

43. Αναλυτικά για το εν λόγω μέτρο βλ. *Χατζηϊωάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 118 επ., σ. 337 επ.

44. βλ. ό.π. στο κυρίως κείμενο §§ 18-21.

45. Επιχείρημα εξ αντιδιαστολής από την § 3 εδ. δεύτερο. Βλ. επίσης ΠΠρΑθ 2/2009 ΧρηΔικ 2009. 164 με σημ. *Ρούσση*, ΠΠρΑθ 670/2008 ΔΕΕ 2008. 1265, ΠΠρΑλεξ 114/2009 ΕφΑΔ 2009. 1239, ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012. 771.

46. ΜΠρΑμαλ 57/2014 ΕλλΔνη 2015. 536 με σημ. *Αθ. Πανταζόπουλου*, 547 (μ.π.κ. και ανάπτυξη της προβληματικής

31. Κατά την επιλογή των προληπτικών μέτρων το δικαστήριο δεν έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια, παρά την διάταξη του άρθρ. 10 που προβλέπει ότι ο δικαστής μπορεί να διατάξει όποιο μέτρο κρίνει αναγκαίο. Στην πραγματικότητα η εξουσία επιλογής διαγράφεται από τα άρθρ. 692 §§ 1-4 ΚΠολΔ⁴⁷. Ειδικότερα το δικαστήριο οφείλει:

(i) να διατάσσει το προληπτικό μέτρο που κατά την κρίση του αρμόζει σε κάθε περίπτωση, και δεν έχει την υποχρέωση να διατάξει το μέτρο που ζητείται από τον αιτούντα⁴⁸,

(ii) να διατάσσει περισσότερα προληπτικά μέτρα, αν είναι αυτό αναγκαίο, και όχι ένα μόνο μέτρο,

(iii) να μην διατάσσει περισσότερα προληπτικά μέτρα από όσα είναι αναγκαία για να αποτραπεί η μεταβολή της περιουσίας του οφειλέτη ή η μείωση της αξίας της Επίσης, ανάμεσα σε περισσότερα πρέπει να προτιμάται εκείνο που είναι το λιγότερο πιεστικό για την επιχείρηση⁴⁹.

(iv) Τέλος, παρά την διαδεδομένη περί του αντιθέτου άποψη⁵⁰, τα προληπτικά μέτρα δεν πρέπει να απολήγουν σε υποκατάσταση ή σε de facto κατάργηση της κύριας δίκης της αίτησης επικύρωσης (692 §4). Με άλλα λόγια, το δικαστήριο οφείλει να έχει υπόψη του ότι η παρεχόμενη με τα προληπτικά μέτρα προστασία δεν πρέπει να υπερβαίνει το πλαίσιο προστασίας που χορηγείται δια της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης⁵¹.

του συμψηφισμού ως μέτρου ατομικής δίωξης).

47. Τον περιορισμό αυτό υποδεικνύει και ο νομοθέτης στην ΑιΤΕ ν. 3588/2007 ΚΝοΒ 2007. 1553 επ., 1554 (άρθρ. 10): «το κριτήριο της αναγκαιότητας του διατασσόμενου μέτρου προσδιορίζεται αντικειμενικά, ανάλογα με τις περιστάσεις της κάθε υπόθεσης και τους πιθανολογούμενους κινδύνους μεταβολής της επίδικης περιουσίας ή απομείωσης της αξίας της, χωρίς δηλαδή να λαμβάνονται υπόψη οι υποκειμενικοί φόβοι των πιστωτών».

48. ΕφΑθ 3006/2011 ΔΕΕ 2011. 36 με σημ. Αποστολόπουλου, Κοτσίρης/Αρβανιτάκης, Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο ΠτωχΚ (γνωμ.) ΝοΒ 2008. 805 επ., 808.

49. Πρβλ. Gottwald (-Vujia), *Insolvensrechts-Handbuch*⁵, § 14, αριθ. 3, σ. 290.

50. Κοτσίρης/Αρβανιτάκης, Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο ΠτωχΚ (γνωμ.) ΝοΒ 2008. 805 επ., 808, ΕφΑθ 2061/2016 ΔΕΕ 2016.1385, ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012. 771

51. Πρβλ. Αλ Ρόκα, Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 147, Χατζηγιάννου, Η δίκη της πτώχευ-

Δ. Διάρκεια ισχύος των μέτρων

32. Τα προληπτικά μέτρα της πρώτης φάσης (άρθρ. 106α § 6) χορηγούνται για χρονική περίοδο το πολύ τεσσάρων μηνών. Επειδή χορήγηση προβλέπεται άπαξ, δεν υπάρχει νόμιμο περιθώριο χρονικής επέκτασής τους με νέα δικαστική απόφαση. Συνεπώς, για να συνεχίσει να απολαμβάνει η επιχείρηση την προστασία των προληπτικών μέτρων (αυτή τη φορά δια των αυτομάτων χορηγούμενων μέτρων) σε αυτό το διάστημα απαιτείται να κατατεθεί η αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας, ώστε να αντικατασταθεί η απόφαση από την αυτοδίκαιη χορήγηση των μέτρων του άρθρ. 106 §§ 1, 2. Εννοείται πως κατάθεση μετά την ως άνω προθεσμία είναι δυνατή, σε αυτή την περίπτωση, όμως, για το χρονικό διάστημα από τη λήξη της ως άνω περιόδου μέχρι την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης, η επιχείρηση θα μένει απροστάτευτη.

33. Η αυτοδίκαιη αναστολή διώξεων και η απαγόρευση διάθεσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τέσσερις (4) μήνες από την κατάθεση της αίτησης, οπότε εντός της περιόδου αυτής θα πρέπει να εκδοθεί απόφαση επικύρωσης του σχεδίου από το δικαστήριο. Εφόσον τούτο δεν επιτευχθεί για οποιονδήποτε λόγο, μπορεί να παραταθεί η ισχύς των προληπτικών μέτρων με δικαστική απόφαση (106 § 3). Αυτή η τελευταία απόφαση παράτασης των μέτρων θα ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης (106α § 1).

34. Η ισχύς των δικαστικών αποφάσεων ή προσωρινών διαταγών προληπτικών μέτρων (άρθρ.

σης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 96-97, σ. 322-324. Στο πλαίσιο του άρθρ. 10 γίνεται δεκτό ότι η αναστολή των ατομικών διώξεων ως προληπτικό μέτρο, «δεν μπορεί να είναι ευρύτερη της αναστολής σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρ. 25 και 26». (ΜΠρΘεσ 8746/2014 ΤΝΠ-ΔΣΑ, Αθ. Πανταζόπουλος, σημ. στην ΜΠρΑμαλ 57/2014 ΕλλΔνη 2015. 536, 547). Τίθεται επομένως ως όριο του προληπτικού μέτρου η ισοσθενής δραστηριότητά του με την δραστηριότητα της απόφασης κήρυξης της πτώχευσης. Ανάλογες σκέψεις θα μπορούσαν να υιοθετηθούν στο πλαίσιο των προληπτικών μέτρων της εξυγίανσης. Βλ. ήδη ανάλογες σκέψεις από την ΕφΘεσ 1760/2012 ΤΝΠ-Νόμος για τα μέτρα του καταργηθέντος άρθρ. 100. Αντιθ. ΜΠρΑθ 2804/2010 ΔΕΕ 2010. 568 = ΕΕμΠΔ 2010. 459 (: η προστασία που επιδιώκεται στο στάδιο πριν την κήρυξη της πτώχευσης είναι στενότερη της προστασίας του άρθρ. 25, που αναφέρεται χρονικά στο στάδιο μετά την πτώχευση του οφειλέτη).

106α §§ 1, 6 και 106 § 3) ξεκινά από την έκδοση ή την χορήγησή τους. Δεν προβλέπεται η δημοσίευση της απόφασης ή της διαταγής στο Μητρώο Πτωχεύσεων του άρθρ. 8 § 3 ως προϋπόθεση έναρξης ισχύος τους. Αντιθέτως, η αυτόματη αναστολή ξεκινά από τον χρόνο σημείωσης στο Μητρώο Πτωχεύσεων του άρθρου 8 § 3 κατά την πρώτη υποβολή αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης του άρθρ. 104.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

A. Χαρακτήρας υποθέσεων – εφαρμοστέοι κανόνες

35. Οι υποθέσεις για την κύρια υπόθεση της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης αποτελούν γνήσιες υποθέσεις της εκουσίας δικαιοδοσίας⁵². Δεδομένης της τελολογικής συνάφειας της κύριας υπόθεσης και της αίτησης προληπτικών μέτρων⁵³, οι συγκεκριμένες δίκες εισάγουν, κατά την κρατούσα άποψη, ρυθμιστικά μέτρα της εκουσίας δικαιοδοσίας⁵⁴, που αποσκοπούν στη διατήρηση της επιχείρησης του οφειλέτη σε υγιείς βάσεις, ώστε να συνεχίσει ομαλά την οικονομική της πορεία. Επειδή, όμως, η διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας περιορίζεται στη ρύθμιση προσωρινών μέτρων του άρθρ. 781 ΚΠολΔ και δεν διαθέτει ένα πλήρες σύστημα διατάξεων προσωρινής δικαστικής προστασίας,

52. Ενδεικτικά πρβλ. ΠΠρΚορ 13/2014 ΕΕμπΔ 2014. 445, ΜΠρΑθ 10689/2008 ΔΕΕ 2009. 73 = ΝοΒ 2009. 408 με παρατ. *Καλαντζάκου-Τσατσαρώνη*.

53. Βλ. στο κυρίως κείμενο π.κ. §§ 45 και 51.

54. ΕφΑθ 2061/2016 ΔΕΕ 2016. 1385, ΕφΑθ 3006/2011 ΔΕΕ 2011. 36 με σημ. *Αποστολόπουλου*, ΠΠρΑθ 888/2017 ΤΠΝ-Νόμος, ΠΠρΑθ 109/2014 ΕΕμπΔ 2014. 994, ΠΠρΑθ 216/2010 ΔΕΕ 2011. 60, ΠΠρΡοδ 16/2013 ΤΝΠ-Νόμος, ΜΠρΑθ 3015/2013 ΧρΙΔ 2015. 380, ΜΠρΑθ 10689/2008 ΝοΒ 2009. 408 = ΔΕΕ 2009. 73, ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012. 771, ΜΠρΑμαλ 57/2014 ΕλλΔνη 2015. 536 με σημ. *Αθ. Πανταζόπουλου, Κοτσίρης/Αρβανιτάκης*, Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο ΠτωχΚ (γνωμ.) ΝοΒ 2008. 805 επ., 807-808, *Κοτσίρης*, Η διαδικασία συνδιαλλαγής, 2010, σ. 57, *Πίψου*, Δικαστική μεσεγγύηση, 2010, σ. 96-97, *Ι. Δεληκωστόπουλος*, Οι διαδικασίες συνδιαλλαγής και εξυγίανσης, στον τόμο «Δικονομικά ζητήματα του πτωχευτικού δικαίου», 2012, σ. 21 επ., 67, *Αλ. Ρόκας*, Προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 149, *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 65. Αντιθ. *Σπυριδάκης*, ΠτωχΔ, 2008, σ. 126, ΠΠρΑλεξ 114/2009 ΕφΑΔ 2009. 1241 με παρατ. *Ηλιακόπουλου*, ΠΠρΘεσ 28664/2008 ΤΝΠ-ΔΣΑ: πρόκειται για γνήσια ασφαλιστικά μέτρα.

εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρ. 682 επ. ΚΠολΔ προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες των συγκεκριμένων δικών⁵⁵.

36. Κατά την γνώμη μας, η ακριβής λειτουργία των προληπτικών μέτρων της διαδικασίας εξυγίανσης αποδίδεται πληρέστερα με τη θέση ότι αυτά αποτελούν μέτρα προσωρινής δικαστικής προστασίας στο πεδίο της εκουσίας δικαιοδοσίας κι επομένως, συνιστούν προσωρινά (ασφαλιστικά) μέτρα που επιτελούν στο πεδίο της δίκης της εξυγίανσης ανάλογη λειτουργία με αυτή των προσωρινών μέτρων του άρθρ. 781 ΚΠολΔ⁵⁶ στις λοιπές δίκες της εκουσίας δικαιοδοσίας.

37. Επομένως, η ανωτέρω ιδιαιτερότητα των εν λόγω δικών της εξυγίανσης και των προληπτικών μέτρων της καθιστά την επιλογή των κάθε φορά εφαρμοστέων διατάξεων ένα κατεχοχόν ερμηνευτικό ζήτημα⁵⁷. Ο δικαστής καλείται να ανεύρει και να εφαρμόσει τις κατάλληλες διατάξεις, ξεκινώντας από τις ειδικές διατάξεις του ΠτωχΚ (άρθρ. 10, 106 § 3, 106α), στη συνέχεια τις διατάξεις των ασφαλιστικών μέτρων όπου παραπέμπει το άρθρ. 106α § 6 και τέλος, όπου υπάρχουν ακόμα κενά, τις διατάξεις του γενικού μέρους της εκουσίας δικαιοδοσίας (741 επ. ΚΠολΔ).

B. Η κατάθεση αίτησης προληπτικών μέτρων

I. Υποχρέωση κατάθεσης αίτησης

38. Προληπτικά μέτρα διατάσσονται από το δικαστήριο πριν από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης και για χρονική διάρκεια το πολύ τεσσάρων μηνών. Μπορούν επίσης να διαταχθούν πρόσθετα μέτρα σε σχέση με τα εκ του νόμου ισχύοντα του άρθρ. 106. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, προληπτικά μέτρα ζητούνται με κατάθεση αίτησης⁵⁸ (άρθρ. 106α § 1, 106 § 3)

55. ΕφΑθ 2061/2016 ΔΕΕ 2016. 1385, ΠΠρΑθ 888/2017 ΤΠΝ-Νόμος, *Αλ. Ρόκας*, Προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 149.

56. Όμοια θέση και σχετική επιχειρηματολογία για τα συγγενή μέτρα του άρθρ. 10 βλ. Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 46-53, σ. 302-304.

57. Για τις εφαρμοστέες διατάξεις στην διαδικασία των προληπτικών μέτρων του άρθρ. 10: *Χατζηγιάννου*, η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 54 επ., σ. 304 επ.

58. Δεν αποκλείεται αίτημα προληπτικών μέτρων να εισαχθεί σε ήδη εκκρεμή δίκη προληπτικών μέτρων ή στο πλαίσιο

και όχι αυτεπαγγέλτως⁵⁹. Μάλιστα, η αίτηση αυτή είναι παραδεκτή μόνο εφόσον είναι έγγραφη, αφού εφαρμόζεται η σχετική διάταξη του άρθρ. 686 § 1 ΚΠολΔ που ισχύει κατά νομοθετική παραπομπή του άρθρ. 106α § 6 και ελλείπει ειδικής αντίθετης διάταξης στον ΠτωχΚ, προβλέπει υποχρεωτική έγγραφη προδικασία.

II. Αυτοτελής αίτηση

39. Η αίτηση προληπτικών μέτρων μπορεί, κατ' αρχάς, να ασκηθεί αυτοτελώς με ιδιαίτερο δικόγραφο. Μάλιστα, μια τέτοια άσκηση αποτελεί τη μόνη δικονομική οδό άσκησης του αιτήματος προληπτικών μέτρων σε δύο περιπτώσεις. *Πρώτον*, κατά την πρώτη φάση (διαπραγματεύσεις επιχείρησης – πιστωτών). *Δεύτερον*, οποτεδήποτε από πρόσωπο διαφορετικό από εκείνο που υπέβαλε αίτηση για την επικύρωση της συμφωνίας⁶⁰ (π.χ. εργαζόμενοι, πιστωτές, μέλη της οικογένειας του οφειλέτη ή ακόμη και ο ίδιος ο οφειλέτης, εφόσον δεν κατέθεσε εκείνος τη συμφωνία επικύρωσης).

III. Υποβολή αίτησης μαζί με αίτηση επικύρωσης

40. Κατά την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης μπορεί αίτηση προληπτικών μέτρων να κατατεθεί μαζί της, οπότε σωρεύεται στο δικόγραφό της. Και τούτο, διότι προβλέπεται η εκδίκασή τους από το πτωχευτικό δικαστήριο (πολυμελές πρωτοδικείο του άρθρ. 4), ως δικαστήριο της κύριας δίκης (684 ΚΠολΔ)⁶¹ κατά την προφορική συζήτησή της.

εκκρεμούς κύριας δίκης αίτησης επικύρωσης με ανταίτηση. Πρβλ. ανάλογη δυνατότητα στην δίκη του άρθρ. 10: *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 67 επ., σ. 309 επ.

59. Η αντίθετη άποψη *Ψυχομάνη*, ΠτωχΔ⁷ 2017, αριθ. 329, σ. 110 δεν προκύπτει από το νόμο. Μόνο η αυτεπάγγελτη ανάκληση ή μεταρρύθμιση απόφασης προληπτικών μέτρων προβλέπεται νομοθετικώς (106α § 7).

60. *Σπυριδάκης*, ΠτωχΔ, 2008, σ. 127. Πρβλ. *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 6, σ. 284-285

61. Πρβλ. *Κοτσίρη/Αρβανιτάκη*, Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο ΠτωχΚ (γνυμ.) ΝοΒ 2008. 805 επ., 809, *Αυγητίδης*, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 195-196, ΠΠρΑθ 101/2015 ΤΝΠ-ΔΣΑ, ΕφΑθ 210/2015 ΕΕμπΔ 2015. 405, ΕφΑθ 3376/2014 ΔΕΕ 2014. 969 (: το εφετείο ως δικαστήριο της κύριας δίκης).

IV. Κατάθεση με τις προτάσεις επί της αίτησης επικύρωσης

41. Τέλος, είναι δυνατή η κατάθεση αίτησης (αλλά και ανταίτησης⁶²) προληπτικών μέτρων και με τις προτάσεις κατά την συζήτηση της αίτησης επικύρωσης κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 686 § 5 εδ. α' ΚΠολΔ (άρθρ. 106α § 6)⁶³.

Γ. Αρμοδιότητα

I. Στην αυτοτελώς ασκούμενη αίτηση

42. Εφόσον η αίτηση κατατίθεται αυτοτελώς, δικάζεται από τον πρόεδρο του πτωχευτικού δικαστηρίου (106α §§ 1 και 7)⁶⁴. Όμως, επειδή στον ΚΠολΔ δεν προβλέπεται αυτοτελής διαδικασία ενώπιον του προέδρου του δικαστηρίου και δεδομένου ότι το μονομελές πρωτοδικείο μπορεί να συγκροτηθεί και από πρόεδρο πρωτοδικών (άρθρ. 4 § 1 εδ. β' ν. 1756/1988), το ακριβές περιεχόμενο της αρμοδιότητας του «προέδρου του πτωχευτικού δικαστηρίου» είναι ότι η αίτηση δικάζεται από το μονομελές πρωτοδικείο του τόπου του άρθρ. 4 που συγκροτείται από πρόεδρο πρωτοδικών ως πρόεδρο του πτωχευτικού δικαστηρίου⁶⁵.

62. Βλ. ό.π. σημ. 58. Βλ. και *Κράνη*, Η άσκηση ανταίτησης στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων μετά τις τροποποιήσεις του ν. 4335/2015, <http://ende.gr/>, παρ. 10, σ. 11.

63. Οι παρεμβάσεις στις δίκες προληπτικών μέτρων μπορούν να ασκηθούν και προφορικά, κατά ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 105 § 3 ΠτωχΚ. Η τήρηση υποχρεωτικής έγγραφης προδικασίας για όλες τις παρεμβάσεις ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου αλλά και για τις κύριες παρεμβάσεις ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου (άρθρ. 686 § 6 ΚΠολΔ όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4335/2015) δεν συνάδει με την επιδιωκόμενη διαδικαστική ελαστικότητα των υπό συζήτηση δικών. Την λύση αυτή ήδη υιοθέτησε η ΠΠρΑθ 888/2017 ΤΠΝ-Νόμος.

64. ΜΠρΘεσ 22262/2013 Αρμ 2013. 1092, ΜΠρΘεσ 39/2013 ΕλλΔνη 2013. 1111, ΜΠρΘεσ 22258/2012 Αρμ 2013. 516 = ΕΕμπΔ 2013. 715 με παρατ. *Βενιέρη*, ΜΠρΑθ 7006/2011 ΕΕμπΔ 2011. 703, ΜΠρΠατρ 3054/2010 ΕΕμπΔ 2011. 454, *Σπυριδάκης*, ΠτωχΔ, 2008, σ. 410-411, σημ. 7, *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 153.

65. ΠΠρΑθ 888/2017 ΤΠΝ-Νόμος, ΠΠρΘεσ 14539/2013 ΤΝΠ-Νόμος, ΠΠρΘεσ 1399/2011 ΝοΒ 2011. 1289, ΜΠρΘεσ 2543/2014 ΤΝΠ-ΔΣΑ, ΜΠρΘεσ 18316/2011 ΤΝΠ-Νόμος, ΜΠρΑθ 10689/2008 ΝοΒ 2009. 408 = ΔΕΕ 2009. 73, *Αυγητίδης*, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 195, σημ. 876, *Αλ. Ρόκας*, Προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 149 (σημ. 329), *Κ. Ρήγας*, τα προληπτικά μέτρα στο νέο ΠτωχΚ, ΕφΑΔ 2010, σ. 282 επ., 283, *Μάζης*, Η διαδικασία συνδιαλλαγής του νέου Πτωχευτικού Κώδικα, ΔΕΕ 2008. 172 επ., 178 σημ. 19, *Χατζηγιάννου*,

II. Στην υποβαλλόμενη με την αίτηση επικύρωσης ή με τις προτάσεις αίτηση

43. Εφόσον αίτηση ασκείται ενώ υπάρχει στάση δίκης (συζήτηση της αίτησης επικύρωσης⁶⁶), αρμόδιο είναι το πολυμελές πρωτοδικείο του κέντρου των κύριων συμφερόντων της επιχείρησης ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η κύρια υπόθεση της αίτησης επικύρωσης (άρθ. 4, 99, 104) κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθ. 684 και 686 § 5 ΚΠολΔ. Τούτο μπορεί να είναι και το τριμελές εφετείο, εφόσον εκκρεμεί σε αυτό έφεση επί απορριπτικής πρωτόδικης απόφασης επικύρωσης (άρθ. 106β § 9) και πιθανολογείται η μετά από ευδοκίμηση της έφεσης επικύρωση απ' αυτό της συμφωνίας εξυγίανσης⁶⁷. Το δικαστήριο θα πρέπει να εκδώσει την απόφασή του επί της αίτησης είτε κατά την συζήτηση ή αμέσως μετά την ολοκλήρωσή της είτε σε κάθε περίπτωση νωρίτερα από την απόφαση για την αίτηση επικύρωσης, προκειμένου η επιχείρηση να μην μείνει χωρίς κάλυψη προστασίας. Το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η κύρια υπόθεση της επικύρωσης διατάζει προληπτικά μέτρα ανεξάρτητα αν είναι πράγματι αρμόδιο να δικάσει την κύρια υπόθεση⁶⁸, δεν μπορεί όμως να διατάξει προληπτικά μέτρα και στη συνέχεια να παραπέμψει την υπόθεση σε άλλο αρμόδιο κατ' άρθ. 4 δικαστήριο⁶⁹.

Δ. Διάδικοι

I. Ενεργητικώς νομιμοποιούμενοι

44. Κατά το άρθ. 106α § 6 πριν από την κατάθεση αίτησης επικύρωσης, αίτηση προληπτικών μέτρων

νομιμοποιούνται να καταθέσουν ο οφειλέτης ή ο πιστωτής (ανεξάρτητα από το αν παρέλειψε να περιληφθεί στην έγγραφη βεβαίωση του 20% των πιστωτών). Ωστόσο, καλό θα είναι να διευκρινισθεί (επειδή η ως άνω ρύθμιση δεν το διευκρινίζει) ότι έννομο συμφέρον προστασίας της επιχείρησης θα έχει μόνο ο πιστωτής που αποδεικνύει συμμετοχή του στις διαπραγματεύσεις με την επιχείρηση, αφού με τη συμμετοχή του υποδηλώνει την σοβαρή πρόθεσή του να τεθεί η επιχείρηση υπό προστασία για όσο διάστημα εκκρεμούν οι διαπραγματεύσεις. Αντιθέτως, δεν έχει έννομο συμφέρον προστασίας της επιχείρησης πιστωτής που δεν συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις, αφού αυτός εκ των πραγμάτων θα επιδιώκει την διατήρηση των ατομικών του διώξεων, όχι την προστασία της επιχείρησης απ' αυτές. Στην περίπτωση αυτή το έννομο συμφέρον επιτελεί νομιμοποιητική λειτουργία.

45. Μετά την κατάθεση αίτησης επικύρωσης και μέχρι την έκδοση οριστικής επ' αυτής απόφασης, κατά την ρητή διατύπωση του άρθ. 106α §§1 (που εφαρμόζεται και στη δίκη του άρθ. 106 §3) αίτηση προληπτικών μέτρων δικαιούται να υποβάλει «οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον». Η διάταξη έχει ευρεία διατύπωση αλλά προκαλεί προβληματισμό κατά τούτο: Δεδομένης της τελολογικής συνάφειας (ή του παρεπόμενου χαρακτήρα) της αίτησης αυτής σε σχέση με την αίτηση επικύρωσης⁷⁰, τίθεται το διττό ερώτημα *πρώτον* αν δικαίωμα υποβολής της αίτησης έχει ο συγκεκριμένος αιτών την επικύρωση ή παράλληλα με αυτόν, κάθε άλλο πρόσωπο που θα νομιμοποιούνταν κανονικά να ασκήσει αίτηση επικύρωσης αλλά δεν το έχει κάνει, *δεύτερον* αν νομιμοποιούνται παράλληλα και τρίτα πρόσωπα που δεν θα νομιμοποιούνταν να ασκήσουν αίτηση επικύρωσης, αλλά προβάλλουν δικαιώματα που συνδέονται και επηρεάζονται από την διαδικασία εξυγίανσης.

46. Κατ' αρχήν, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, ακριβώς επειδή η αίτηση προληπτικών μέτρων προϋποθέτει εκκρεμή αίτηση επικύρωσης, ο τελολογικός σύνδεσμος μεταξύ αιτούντος της μίας αίτησης και της άλλης οδηγεί στο συμπέρασμα της ταύτισης της θέσης του αιτούντος και στις δύο αιτήσεις. Όμως κάτι τέτοιο, όχι μόνο δεν προκύπτει από τις οικείες διατάξεις, αλλά αντιθέτως συρρικνώνει

Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016 § 11, αριθ. 20, σ. 292.

66. Αν οριστεί συζήτηση σε δικάσιμο διάφορη από την δικάσιμο του δικαστηρίου της κύριας δίκης, η συζήτηση (κατ' άλλη εκδοχή η ίδια η αίτηση) απορρίπτεται ως απαράδεκτη: ΜΠρΘεσ 18316/2011 Αρμ 2012. 771, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνης), II, 2000, 684, αριθ. 3 μ.π.ν., *Χαμηλοθώρας*, Ασφαλιστικά μέτρα², 2016, αριθ. 44, σ. 32. Την λύση αυτή ήδη υιοθέτησε η ΠΠρΑθ 888/2017 ΤΠΝ-Νόμος.

67. ΕφΑθ 210/2015 ΕΕμπΔ 2015. 405, ΕφΑθ 3376/2014 ΔΕΕ 2014. 969.

68. ΣχΠολΔ V 239, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνης) II, 2000, 684, αριθ. 4.

69. ΠΠρΑθ 6533/1990 ΕΕργΔ 1993. 474. Για την παραπομπή αίτησης προληπτικών μέτρων από αναρμόδιο ΠΠρ σε αρμόδιο ΜΠρ, βλ. ΜΠρΘεσ 1293/2014 ΤΝΠ-ΔΣΑ και την εκεί αναφερόμενη παραπεμπτική ΠΠρΘεσ 24166/2013.

70. 106α § 1: «το δικαστήριο ... δύναται, μετά την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης»

αδικαιολόγητα το πεδίο εφαρμογής τους, αντιβαίνοντας στον σκοπό προστασίας της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών. Για παράδειγμα, εφόσον οφειλέτης έχει ασκήσει αίτηση επικύρωσης και επαπειλείται μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου που αμφισβητείται αν συνδέεται με την επιχείρηση, ένας πιστωτής, ακόμα κι αν δεν άσκησε εκείνος αίτηση επικύρωσης ή δεν συμμετείχε στη συμφωνία εξυγίανσης, θα νομιμοποιείται να ασκήσει αίτηση προληπτικών μέτρων ενόψει της πιθανολογούμενης –μετά την αίτηση του οφειλέτη ή και των λοιπών πιστωτών– επικύρωσης της συμφωνίας. Και τούτο, διότι έχει έννομο συμφέρον να περιληφθεί στην απαγόρευση διάθεσης και το συγκεκριμένο (αμφισβητούμενο) ακίνητο και να αποτραπεί η απομείωση της πτωχευτικής περιουσίας, διατηρουμένης έτσι της αξίωσης συλλογικής ικανοποίησης είτε μέσω της εξυγίανσης είτε μέσω της ενδεχόμενης διαδικασίας πτώχευσης. Με άλλα λόγια, δεν είναι αναγκαίο ο συγκεκριμένος ως άνω πιστωτής να έχει ασκήσει δική του αίτηση επικύρωσης, για να είναι παραδεκτή η αίτηση προληπτικών μέτρων. Μια τέτοια προϋπόθεση θα ήταν τυπολατρική. Επομένως, νομιμοποιούνται και δικαιολογούν έννομο συμφέρον, ακόμα κι αν δεν είναι αιτούντες στην εκκρεμή αίτηση επικύρωσης, όσα πρόσωπα νομιμοποιούνται να υποβάλουν είτε αίτηση επικύρωσης (ή ακόμα και αίτηση πτώχευσης) δηλαδή ο οφειλέτης⁷¹, οι πιστωτές αλλά ενδεχομένως και ο σύνδικος αλλοδαπής πτώχευσης και ο εισαγγελέας πρωτοδικών. Επίσης έννομο συμφέρον αίτησης έχουν όσα πρόσωπα αναφέρονται ρητώς στις διατάξεις του άρθρ. 106α § 5 (εργαζόμενοι, μέλη οικογένειας οφειλέτη κλπ.) ενώ ενόψει του άρθρ. 106α § 2 ο εγγυητής νομιμοποιείται ενεργητικώς σε αίτηση προληπτικών μέτρων. Αντιθέτως, η επιχείρηση ως πρωτοφειλέτης δεν έχει έννομο συμφέρον να

71. ΠΠρΑθ 2/2009 ΧρηΔικ 2009. 164, ΠΠρΑλεξ 114/2009 ΕφΑΔ 2009. 1239 επ., ΠΠρΑθ 670/2008 ΔΕΕ 2008. 1265 επ., ΠΠρΑθ 74/2008 ΕφεπΔ 2008. 883, ΠΠρΘεσ 28664/2008 ΤΝΠ-ΔΣΑ, ΜΠρΑθ 10689/2008 Νοβ 2009. 408 = ΔΕΕ 2009.73. Ο οφειλέτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει κυρίως την αναστολή των σε βάρος του ατομικών διώξεων των πιστωτών. Πάντως, υποστηρίζεται ότι η συνυποβαλλόμενη αίτηση του προαναφερθέντος προληπτικού μέτρου ενδέχεται να υποκρύπτει κατάχρηση θεσμού: Βλ. *Μάζη*, Προληπτικά συλλογικά ασφαλιστικά μέτρα, ΔΕΕ 2005, σ. 282 επ., 288 (σημ. 25).

ζητήσει προληπτικά μέτρα (ή επέκτασή τους) υπέρ του εγγυητή της^{72 73}.

II. Παθητικώς νομιμοποιούμενοι

47. Στις διατάξεις των άρθρ. 106 §§ 1, 6 δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη σχετικά με την απεύθυνση ή κλήτευση οποιουδήποτε προσώπου. Τούτο είναι αναμενόμενο, αφού οι υποθέσεις της εξυγίανσης είναι γνήσιες υποθέσεις της εκουσίας δικαιοδοσίας⁷⁴ και συνεπώς μπορούν να διεξαχθούν και μονομερώς με τη συμμετοχή του αιτούντος⁷⁵. Ωστόσο, ο νόμος μεριμνά για την εξασφάλιση της προηγούμενης ακρόασης όλων των ενδιαφερομένων, ιδίως του οφειλέτη, εφόσον δεν ασκεί εκείνος την αίτηση. Στην § 4 της ίδιας ως άνω διάταξης προβλέπεται ότι κατά τη συζήτηση της αίτησης για τη λήψη προληπτικών μέτρων το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την κλήτευση ενός ή περισσότερων πιστωτών του οφειλέτη ή του ίδιου του οφειλέτη στην περίπτωση που δεν έχει συμμετάσχει στη σύναψη της συμφωνίας κατά τα προβλεπόμενα στις §§ 1 και 4 του άρθρ. 104. Η

72. Πρβλ. ΠΠρΑθ 1022/2010 ΔΦορΝ 2011. 423; Απαράδεκτη αίτηση προληπτικών μέτρων στο πλαίσιο διαδικασίας εξυγίανσης ελλείψει ενεργητικής νομιμοποίησης, εφόσον ζητείται να διαταχθούν προσωρινά μέτρα υπέρ των (μη κατονομαζόμενων στην αίτηση) εγγυητών του οφειλέτη, πολλώ δε μάλλον όταν τα πρόσωπα αυτά δεν είναι διάδικοι στην δίκη. Ομοίως βλ. ΠΠρΘεσ 28664/2008 ΕφΑΔ 2009. 727 με παρατ. *Σπυριδάκη* = ΕπισκΕΔ 2008. 911 με εισαγ. σημ. Κ. *Παμπούκη* = Αρμ 2009. 704, ΠΠρΑλεξ 114/2009 ΕφΑΔ 2009. 1239 με παρατ. *Ηλιακόπουλου*, ΜΠρΑθ 10689/2008 Νοβ 2009. 408 = ΔΕΕ 2009. 73, *Αυγητίδη*, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 206.

73. Αμφισβητείται αν οι δανειστές που έχουν δικαίωμα αποχωρισμού (37) ή διεκδίκησης (38) πραγμάτων συνδεδεμένων με τη λειτουργία της επιχείρησης μπορούν νόμιμα να ζητήσουν την απόδοσή τους κατά την διαδικασία της εξυγίανσης. Πρβλ. ΕφΘεσ 1760/2012 ΤΝΠ-Νόμος και *Αυγητίδη*, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 208. Αντιθ. παρά την λήψη προληπτικών μέτρων του άρθρ. 10 έχουν τέτοιο δικαίωμα τα πρόσωπα αυτά, λόγω διαφορετικού σκοπού των μέτρων εκείνων, δηλαδή της προστασίας από τον κίνδυνο απομείωσης της περιουσίας του οφειλέτη, στην οποία ούτως ή άλλως τα διεκδικούμενα πράγματα δεν περιλαμβάνονται βλ. *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 140 (σημ. 203), σ. 347.

74. Βλ. ό.π. § 35 (σημ. 52).

75. *Μπέης*, ΠολΔ, εισαγωγή στην εκουσία δικαιοδοσία, σ. 44, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-*Αρβανιτάκης*) II, 2000, εισαγ. 739-866, αριθ. 14

κλήτευση μπορεί να γίνεται με τα μέσα που προβλέπονται στο άρθρ. 686 § 4 ΚΠολΔ.

48. Συνεπώς, η μη απεύθυνση της αίτησης σε οποιοδήποτε πρόσωπο (ακόμα και στον ίδιο τον οφειλέτη, όταν την αίτηση δεν την ασκεί αυτός) δεν συνεπάγεται το απαράδεκτό της. Η έλλειψη αυτή (αν θεωρηθεί ότι συντρέχει τέτοια έλλειψη) μπορεί να θεραπευτεί με μεταγενέστερη κλήτευσή του μετά από διαταγή του δικαστηρίου ή και με παρέμβασή του κατά τη συζήτηση, όχι όμως και με την υποβολή απλώς προτάσεων. Σε περίπτωση παράλειψης κλήτευσης του οφειλέτη ή συμμετοχής του με άλλον τρόπο, η συζήτηση κηρύσσεται απαράδεκτη (104 § 2) ή ενόψει της αναγκαίας ταχύτητας της διαδικασίας, θα πρέπει να αναβάλλεται σε νέα δικάσιμο, μέχρι την οποία θα πρέπει ο οφειλέτης να κλητεύεται. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η πρόοδος της δίκης, μόνο εφόσον το δικαστήριο ακούσει και τον οφειλέτη, ως πλέον θιγόμενο από την υπό επικύρωση συμφωνία εξυγίανσης.

Ε. Προϋποθέσεις παραδεκτού αίτησης

49. Εκτός από τις προϋποθέσεις παραδεκτού κατά τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ, ο ΠτωχΚ προβλέπει συγκεκριμένες ειδικές προϋποθέσεις παραδεκτού της αίτησης προληπτικών μέτρων.

50. Κατά την διάταξη του άρθρ. 106α § 6 (αίτηση προληπτικών μέτρων πριν την κατάθεση αίτησης επικύρωσης) πρώτη προϋπόθεση παραδεκτού της αίτησης είναι η προσκόμιση έγγραφης συμφωνία 20% των πιστωτών επί του συνόλου των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη. Η προβλεπόμενη στην ίδια διάταξη υποχρέωση δημοσίευσης της αίτησης στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών θα πρέπει να θεωρηθεί διαδικαστική προϋπόθεση παραδεκτού της συζήτησής της, όχι της ίδιας της αίτησης.

51. Σε οποιαδήποτε άλλη δίκη μετά την κατάθεση αίτησης επικύρωσης δεν προβλέπεται η ως άνω έγγραφη δήλωση του 20% των πιστωτών. Αντιθέτως, πρώτη προϋπόθεση είναι η προηγούμενη υποβολή αίτησης επικύρωσης (που θα περιγράφει τα ακριβή ποσοστά συμμετεχόντων πιστωτών). Η προϋπόθεση αυτή προκύπτει ευθέως από το άρθρ. 106α §1 («μετά την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης»). Ο νόμος υιοθετεί την τελολογική (παρεπόμενη) λειτουργία της αίτησης προληπτικών μέτρων έναντι της κύριας αίτησης επικύρωσης. Υπ' αυτή την έννοια, αν και ο νόμος

δεν το αναφέρει ρητά, υπονοείται ερμηνευτικώς ότι η αίτηση επικύρωσης πρέπει να πιθανολογείται τουλάχιστον παραδεκτή. Και τούτο, διότι η απαράδεκτη αίτηση εξομοιώνεται με δικονομικά ανυπαρκτή αίτηση με αποτέλεσμα να συνεπάγεται εξίσου μη πλήρωση της εν λόγω προϋπόθεσης. Στο πλαίσιο αυτό, παρεμπίπτων έλεγχος της συνδρομής των ποσοστών του άρθρ. 100 §1 στη συννημένη προς επικύρωση συμφωνία δεν αποκλείεται, αφού η χορήγηση προληπτικού μέτρου επί εδάφους αίτησης επικύρωσης που δεν καλύπτει καν τα ποσοστά πιστωτών της ανωτέρω διάταξης, θα οδηγούσε σε ευθεία καταστρατήγηση του θεσμού.

52. Εξάλλου, εφόσον πιθανολογηθεί ότι ο οφειλέτης δεν συγκεντρώνει το 20% των πιστωτών ή αργότερα, ότι δεν έχει ασκηθεί παραδεκτή αίτηση, παύει αυτομάτως η έρευνα της πιθανολόγησης της *δεύτερης προϋπόθεσης* κατά το νόμο, που είναι η συνδρομή των υποκειμενικών και αντικειμενικών προϋποθέσεων της πτώχευσης και του κέντρου των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη (άρθρ. 99 § 1 σε συνδ. με άρθρ. 2-4)⁷⁶. Το δικαστήριο πιθανολογεί τη συνδρομή των ανωτέρω μέσα από το περιεχόμενο της αίτησης επικύρωσης, η οποία πρέπει να έχει ήδη υποβληθεί πριν την κατάθεση της αίτησης των προληπτικών μέτρων. Η έρευνα τους συμβάλλει ουσιαδώς στην αποτροπή κατάχρησης των προληπτικών μέτρων, καθώς αποτρέπεται η χορήγηση μέτρων σε οφειλέτες, οι οποίοι, χωρίς τα υπό έρευνα τυπικά προσόντα, ζητούν δικαστική προστασία, επιδιώκοντας την ασυλία τους έναντι των πιστωτών τους, αν και δεν υφίσταται στην πραγματικότητα παύση των πληρωμών τους ή ενδείξεις επικείμενης αφερεγγυότητας τους⁷⁷.

53. *Τρίτη προϋπόθεση* παραδεκτής αίτησης προληπτικών μέτρων είναι η συνδρομή επείγουσας περίπτωσης ή επικείμενου κινδύνου (106α §§ 1, 6, 106 § 3) στην επιχείρηση και στα στοιχεία που την αποτελούν. Κρίσιμες περιστάσεις για την συνδρομή

76. Πρβλ. (στο πλαίσιο των μέτρων του άρθρ. 10) ΑιτΕ, ΚΝοΒ 2007. 1553 επ., 1554 (άρθρ. 10), ΜΠρΑθ 10689/2008 ΝοΒ 2009. 408 = ΔΕΕ 2009. 73, *Σπυριδάκη*, ΠτωχΔ, 2008, σ. 127. Βλ. πάντως την ΜΠρΘεσ 2543/2014 ΤΝΠ-ΔΣΑ όπου το δικαστήριο πιθανολογεί την ευδοκίμηση της αίτησης πτώχευσης κι όχι απλώς την συνδρομή των προϋποθέσεων κήρυξης της πτώχευσης.

77. *Κ. Ρήγας*, τα προληπτικά μέτρα στο νέο ΠτωχΚ, ΕφΑΔ 2010. 282 επ., 284

αυτής της προϋπόθεσης είναι ιδίως η επικείμενη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη προς βλάβη των πιστωτών του, η επίσπευση μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης σε περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης⁷⁸, η πιθανολόγηση ενεργειών, οι οποίες σε περίπτωση επικύρωσης της συμφωνίας ή απόρριψής της θα στοιχειοθετούσαν το αδίκημα της χρεοκοπίας (171) ή της ευνοϊκής μεταχείρισης πιστωτή (172)⁷⁹, η σύναψη μεμονωμένων εξώδικων συμφωνιών μεταξύ του οφειλέτη και κάποιων επιλεγέντων πιστωτών, στο πλαίσιο των οποίων ο οφειλέτης συναινεί στην εγγραφή προσημείωσης υποθήκης επί των ακινήτων της επιχείρησης, προς εξασφάλιση των απαιτήσεων εκείνων⁸⁰ σε βάρος κάποιων άλλων κ.λπ.

ΣΤ. Εκτέλεση των μέτρων

54. Ως ειδική έκφανση των προσωρινών μέτρων της εκούσιας δικαιοδοσίας (781 ΚΠολΔ)⁸¹, τα προληπτικά μέτρα επιφέρουν την προσωρινή διάπλωση εννόμων σχέσεων είτε αυτοδικαίως μέσω της κανονιστικής ισχύος του άρθ. 106 §§ 1, 2 είτε μέσω της *erga omnes* ισχύος των διαπλαστικών δικαστικών αποφάσεων, πράγμα το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να μην ανακύπτει, κατά κανόνα, ζήτημα αναγκαστικής εκτέλεσής τους. Εξαιρείται το προληπτικό μέτρο του ορισμού μεσεγγυούχου (ή της δικαστικής μεσεγγύησης), το οποίο δυνάμει των άρθ. 700 §§ 1, 2, 726 § 4 και 941 επ. ΚΠολΔ εκτελείται με την εκ μέρους του δικαστικού επιμελητή αφαίρεση του πράγματος από τον οφειλέτη και την παράδοσή του στο μεσεγγυούχο, δίχως να απαιτείται η έκδοση απογράφου ή η επίδοση αντιγράφου της διατάσσουσας το μέτρο απόφασης στον καθ' ου η εκτέλεση. Δικαιούται να επισπεύσει την εκτέλεση του μέτρου αυτού οποιοσδήποτε απ' αυτούς που νομιμοποιούνταν να υποβάλουν αίτηση ορισμού μεσεγγυούχου (επιχείρημα από το άρθ. 919 αριθ. 1 ΚΠολΔ)⁸².

78. ΜΠρΘεσ 2543/2014 ΤΝΠ-ΔΣΑ.

79. *Κ. Ρήγας*, τα προληπτικά μέτρα στο νέο ΠτωχΚ, ΕφΑΔ 2010. 282 επ., 284.

80. ΜΠρΘεσ 1293/2014 ΤΝΠ-ΔΣΑ.

81. Βλ. κυρίως κείμενο ό.π. § 36.

82. βλ. *Κ. Ρήγα*. Τα προληπτικά μέτρα στον νέο ΠτωχΚ, ΕφΑΔ 2010. 282 επ., 293, *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, §11, αριθ. 157, σ. 357.

Ζ. Ανάκληση ή μεταρρύθμιση διαταχθέντων μέτρων

55. Σύμφωνα με το άρθ. 106α § 7 το πτωχευτικό δικαστήριο ή κατά περίπτωση ο πρόεδρος του⁸³ μπορεί οποτεδήποτε, ύστερα από αίτηση του έχοντος έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, να ανακαλεί ή να μεταρρυθμίζει κατά περίπτωση τα προληπτικά μέτρα. Η διάταξη αφορά στα προληπτικά μέτρα που διατάσσονται με δικαστική απόφαση και όχι στα εκ του νόμου μέτρα του άρθ. 106 τα οποία, όσο διαρκούν, δεν μπορούν να ανακαλούνται ή να μεταρρυθμίζονται προς το δυσμενέστερο για την επιχείρηση⁸⁴. Κατά σχετική νομοθετική παραπομπή των άρθ. 10 και 106α §§ 1, 6 εφαρμοστέες είναι κατ' αρχήν οι διατάξεις των άρθ. 696 επ. ΚΠολΔ, προσαρμοσμένες όμως στις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης δίκης.

56. Το άρθ. 696 § 1 ΚΠολΔ εφαρμόζεται κανονικά, καθώς προσφέρει μέσο άμυνας στον θιγόμενο από την απόφαση προληπτικών μέτρων διάδικο ή σε τρίτο που δεν κλητεύθηκε στην προηγούμενη δίκη. Ομοίως, εφαρμόζεται και το άρθ. 696 § 3 ΚΠολΔ, καθώς η μεταβολή των πραγμάτων δικαιολογεί την άρση (ή τη μεταρρύθμιση) της προσωρινής ισχύος του διαταχθέντος μέτρου⁸⁵. Το άρθ. 697 ΚΠολΔ εφαρμόζεται⁸⁶ εφόσον προληπτικά μέτρα έχουν διαταχθεί ή απορριφθεί οποτεδήποτε μετά την έκδοση απόφασης επί της κύριας αίτησης επικύρωσης. Στην περίπτωση αυτή το πτωχευτικό δικαστήριο, ως δικαστήριο της κύριας δίκης, θα επιλαμβάνεται της αίτησης είτε ανεξάρτητα από την συζήτηση της αίτησης πτώχευσης είτε κατά την συζήτηση

83. Βλ. ό.π. κυρίως κείμενο § 42.

84. Πέρα από την απουσία σχετικής νομοθετικής ρύθμισης με εξουσιοδότηση προς τον δικαστή, η αυθαίρετη κατάργηση από το δικαστήριο των άρθ. 106 §§ 1, 2 θα ήταν αντισυνταγματική. Πρβλ. και ΑιτΕ ν. 4446/2016 (υπό το άρθ. 106α) εις <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/p-ptoxef-eis.neo-sunolo.pdf>: «Στο άρθρο αυτό συγκεντρώνονται οι ρυθμίσεις για τα προληπτικά μέτρα που δύνανται να ληφθούν με δικαστική απόφαση, (...), χωρίς να θίγεται η αυτόματη αναστολή διώξεων του άρθρου 106».

85. *Νικολόπουλος*, Η ανάκληση των ασφαλιστικών μέτρων³, 2014, σ. 210, *Χατζηγιάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 81, σ. 315-316.

86. Πρβλ. ΠΠρΑθ 109/2014 ΕΕμπΔ 2014. 994 (ανάκληση προσωρινής διαταγής από το δικαστήριο της κύριας δίκης στο πλαίσιο εκκρεμούς διαδικασίας εξυγίανσης).

της. Στην τελευταία περίπτωση, η έκδοση απόφασης επί της αίτησης ανάκλησης θα έχει νόημα είτε επί της έδρας (πριν την συζήτηση της αίτησης επικύρωσης) είτε, εν πάση περιπτώσει, σε χρόνο προγενέστερο της έκδοσης απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης, δηλαδή σε χρόνο πριν την παύση ισχύος του προληπτικού μέτρου ή (εφόσον δεν έχει διαταχθεί μέτρο και ζητείται η ανάκληση της απορριπτικής απόφασης) πριν τον χρόνο τερματισμού του περιθωρίου διαταγής προληπτικών μέτρων⁸⁷. Το μονομελές πρωτοδικείο (συγκροτούμενο από τον πρόεδρο του πτωχευτικού δικαστηρίου)⁸⁸ επιλαμβάνεται υπόθεσης στο πλαίσιο των άρθρ. 696 § 1 και § 3 (στην τελευταία περίπτωση, μέχρι την συζήτηση της αίτησης επικύρωσης), ενώ το πτωχευτικό δικαστήριο στο πλαίσιο των άρθρ. 696 § 1 και 697 ΚΠολΔ.

57. Από το άρθρ. 698 § 1 ΚΠολΔ δεν εφαρμόζεται η περ. α' που προϋποθέτει την έκδοση τελεσίδικης απόφασης που απέρριψε την αίτηση επικύρωσης, ώστε να χωρήσει υποχρεωτική ανάκληση. Και τούτο, διότι στην υπό εξέταση περίπτωση, το διαταχθέν προληπτικό μέτρο παύει να ισχύει σε προγενέστερο στάδιο, δηλαδή πριν την τελεσίδικα, ήδη από την έκδοση οριστικής απόφασης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης και μάλιστα αυτοδικαίως (106α § 1), χωρίς δηλαδή να είναι αναγκαία δικαστική απόφαση ανάκλησης. Για την ίδια ακριβώς αιτία, λόγω δηλαδή της αυτοδίκαιης παύσης ισχύος της απόφασης προληπτικών μέτρων με την οριστική απόφαση της επικύρωσης, δεν εφαρμόζεται και η περ. β' που προβλέπει ότι ανακαλείται οριστική απόφαση που ωφελεί αυτόν κατά του οποίου διατάχθηκαν τα μέτρα κι εκτελεστεί. Η εκτέλεση οριστικής απόφασης, που αποτελεί πρόσθετο όρο του πραγματικού του άρθρ. 698 περ. β' ΚΠολΔ, επέρχεται ούτως ή άλλως σε χρόνο κατά τον οποίο η παύση των προληπτικών μέτρων έχει ήδη επέλθει, αφού η εκτέλεση έπεται της έκδοσης της οριστικής απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης, με την οποία ήδη παύουν να ισχύουν τα μέτρα. Συνεπώς, ουδεμία ανάγκη και περιθώριο ανάκλησης των μέτρων συντρέχει, από τη στιγμή που αυτά έχουν ήδη παύσει να ισχύουν πριν την πλήρωση των όρων του πραγματικού της ως άνω περ. β'.

87. Πρβλ. Χατζηγιάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 82, σ. 316.

88. Βλ. το κυρίως κείμενο, ό.π. § 42.

Η περ. γ' που προϋποθέτει την επίτευξη δικαστικού συμβιβασμού για την κύρια υπόθεση δεν μπορεί να εφαρμοστεί, αφού η δίκη της επικύρωσης, ως υπόθεση της εκουσίας δικαιοδοσίας, κατά κανόνα, δεν υπόκειται σε εξουσία διάθεσης και δεν επιδέχεται συμβιβασμού⁸⁹. Τέλος, η περ. δ' προϋποθέτει την κατάργηση της κύριας δίκης, αφού παρέλθουν τριάντα ημέρες από την κατάργηση αυτή. Στις συγκεκριμένες υποθέσεις η περ. δ' μπορεί να εφαρμοστεί στην ανάκληση της αίτησης επικύρωσης (π.χ. παραίτηση από δικογράφου αυτής) υπό την προϋπόθεση όμως ότι η αίτηση αυτή δεν θα επανασκηθεί μέσα σε τριάντα ημέρες από την ενεργηθείσα παραίτηση. Αντιθέτως, δεν νοείται ανάκληση προληπτικών μέτρων στην περίπτωση αποδοχής (298 ΚΠολΔ) της αίτησης επικύρωσης, αφού αποδοχή δεν νοείται ούτε στις συγκεκριμένες δίκες⁹⁰ αλλά ούτε, γενικώς, στις δίκες ασφαλιστικών μέτρων⁹¹.

58. Η πρόβλεψη για αυτεπάγγελτη ανάκληση προληπτικών μέτρων αποτελεί καινοτομία του νέου άρθρ. 106α § 7, αφού αντίστοιχη δυνατότητα του δικαστή δεν προβλέπει ο ΚΠολΔ. Εντούτοις, η ρύθμιση φαίνεται αποσπασματική, αφού δεν προβλέπει σε ποιο ακριβώς στάδιο της δίκης μπορεί το δικαστήριο να ασκεί αυτή την ευχέρειά του. Αυτεπάγγελτη ανάκληση νοείται κυρίως στο πλαίσιο της κύριας δίκης της αίτησης επικύρωσης, κατά την οποία το πτωχευτικό δικαστήριο, έχοντας πλήρη εποπτεία της υπόθεσης, μπορεί, ακόμα και αν δεν του ζητηθεί, κατά τη

89. Οποιαδήποτε ενδεχόμενη εξώδικη συμφωνία επιχείρησης - πιστωτών για εξόφληση οφειλών θα οδηγεί σε παραίτηση από την αίτηση επικύρωσης και σε εφαρμογή της περ. δ' του άρθρ. 698 ΚΠολΔ.

90. Αν η αίτηση επικύρωσης κατατίθεται μονομερώς από τον οφειλέτη, η αποδοχή της αίτησης εκ μέρους του ιδίου δεν αναιρεί την εξουσία και το καθήκον ελέγχου από το πτωχευτικό δικαστήριο των νόμιμων προϋποθέσεων επικύρωσης. Το ίδιο ισχύει εφόσον την αίτηση ασκεί πιστωτής και κλητεύεται ο οφειλέτης. Και τότε, η αποδοχή της αίτησης, ακόμα και του αρχικώς διαφωνούντος με την προς επικύρωση συμφωνία οφειλέτη, δεν οδηγεί σε αυτόματη επικύρωσή της από το δικαστήριο, αλλά συνεκτιμάται κατά την εκτίμηση των τεθέντων υπόψη του περιστατικών. Εξάλλου, στις γνήσιες υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας, η αποδοχή της αίτησης επικύρωσης, ως έκφραση της εξουσίας διάθεσης των διαδίκων, δεν δεσμεύει το δικαστήριο: βλ. Μπέη, ΠολΔ, 741 (άρθρ. 296, 298), σ. 200-201.

91. Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνης) ΙΙ, 2000, 698, αριθ. 6, Μπέης, ΠολΔ, 697, σ. 207, ανηθ Τζίφρας, Ασφαλιστικά μέτρα⁴, 1985, σ. 106.

συζήτηση της αίτησης επικύρωσης και μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί αυτής, να ανακαλέσει ή να μεταρρυθμίσει διαταχθέν πριν την υποβολή της αίτησης επικύρωσης προληπτικό μέτρο.

Η. Προσωρινή διαταγή

59. Τα άρθρ. 106α §§ 1, 6 προβλέπουν την δυνατότητα του προέδρου του πτωχευτικού δικαστηρίου να χορηγήσει προσωρινή διαταγή. Είναι ευνόητο –παρά την παρατηρηθείσα στην πράξη αντίθετη λύση που υιοθετούν πρόεδροι πρωτοδικών– ότι η προσωρινή διαταγή χορηγείται, εφόσον υπάρχει αίτημα βασισμένο σε προηγούμενη κύρια αίτηση προληπτικών μέτρων κατ' εφαρμογή του άρθρ. 691Α § 1 ΚΠολΔ. Με τον ΠτωχΚ δεν εισάγεται ειδικό ένδικο βοήθημα "αίτησης προσωρινής διαταγής" ούτε βεβαίως κάποια παρέκκλιση από την διάταξη του άρθρ. 691Α § 1 ΚΠολΔ, η οποία ισχύει αναλόγως στην προηγούμενη περίπτωση. Εφόσον αυτή χορηγηθεί, για να αναπτύξει την ισχύ της, κατ' αρχήν, δεν απαιτείται και δημοσίευσή της στο Μητρώο Πτωχεύσεων (σε αντίθεση με την αυτοδίκαιη αναστολή του άρθρ. 106). Η διαταγή εκτελείται αμέσως μόλις καταχωρηθεί κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά (στην τελευταία περίπτωση, εφόσον χορηγείται κατά την συζήτηση της κύριας αίτησης επικύρωσης) σύμφωνα με τα άρθρα 691Α § 1 και 700 § 3 ΚΠολΔ⁹².

60. Είναι βέβαιο ότι πρόσθετη διατύπωση, ώστε να παραχθεί η δέσμευση της προσωρινής διαταγής, δεν απαιτείται, όταν η προσωρινή διαταγή ρυθμίζει την κατάσταση κινητών περιουσιακών στοιχείων ή πραγμάτων της επιχείρησης, αφού ουδεμία σχετική ρύθμιση υπάρχει. Δεν είναι το ίδιο απόλυτη η αξιολόγηση του ζητήματος, όταν η προσωρινή διαταγή έχει περιεχόμενο την απαγόρευση μεταβολής νομικής ή πραγματικής κατάστασης ακινήτου, πλοίου, αεροσκάφους ή την απαγόρευση διάθεσης ή/και την αναστολή των ατομικών διώξεων ή/και την δικαστική μεσεγγύηση ακινήτων, πλοίων, αεροσκαφών. Τίθεται τότε το ερώτημα αν η προσωρινή διαταγή δεσμεύει κάθε τρίτο, ακόμα και καλόπιστο, από και δια της ανωτέρω απλής καταχώρησής της (κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά) ή απαιτείται επιπλέον

η καταχώρηση στα δημόσια βιβλία κατ' άρθρ. 691Α § 3 ΚΠολΔ⁹³.

61. Η ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 691Α § 3 ΚΠολΔ βασίζεται στο άρθρ. 106 §§ 1, 6. Όμως, πριν από την ως άνω νομοθετική παραπομπή υπάρχει ειδική διάταξη του άρθρ. 106 § 2 που εφαρμόζεται αναλόγως και στις δίκες προληπτικών μέτρων και υπερισχύει του ως άνω άρθρ. 691Α § 3 ΚΠολΔ. Σύμφωνα με την πρώτη ως άνω διάταξη η εκεί προβλεπόμενη ισχύς της απαγόρευσης διάθεσης δεν εξαρτάται από την προηγούμενη δημοσίευση οποιασδήποτε πράξης στο Μητρώο Πτωχεύσεων⁹⁴. Η συστηματική ερμηνεία των ανωτέρω και η έλλειψη ρητής διάταξης για κεντρική δημοσίευση της προσωρινής διαταγής οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η προσωρινή διαταγή αναπτύσσει την ισχύ της παρά την έλλειψη δημοσιότητας⁹⁵. Συνεπώς, η ειδικότητα των ανωτέρω κανόνων του ΠτωχΚ υπερισχύει του άρθρ. 691Α § 3 ΚΠολΔ και οποιαδήποτε πράξη λάβει χώρα παρά την προσωρινή διαταγή αμέσως μετά την έκδοσή της έχει τις έννομες συνέπειες που εκτέθηκαν ανωτέρω στους οικείους τόπους⁹⁶.

93. Η διάταξη προστέθηκε με το άρθρ. 48 § 2 ν. 3994/2011 ως § 5 του άρθρ. 691 και αναριθμήθηκε σε παρ. 6 με το άρθρ. 16 § 2 ν. 4055/2012, διατηρήθηκε δε με το ν. 4335/2015 με την ανωτέρω αριθμηση. Η διάταξη κατέστησε θετικό δικαίο την ήδη κρατήσασα άποψη στη θεωρία και στη νομολογία για την υποχρέωση μεταγραφής της προσωρινής διαταγής με το ανωτέρω περιεχόμενο κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρ. 715 § 3 ΚΠολΔ.

94. σε αντίθεση π.χ. με την αναστολή ατομικών διώξεων του άρθρ. 106 § 1 όπου η δημοσίευση αυτή αναφέρεται ρητώς ως έναρξη ισχύος.

95. Έτσι *Ορφανίδης*, Η προσωρινή διαταγή κατ' άρθρ. 691 § 2 ΚΠολΔ, ΕΠολΔ 2011. 155 επ., 161-162. Προς αυτή την κατεύθυνση και ο *Περάκης*, ΠτωχΔ³, 2017, σ. 169.

96. Ακυρότητα ατομικής δίωξης έναντι πάντων παρά την σχετική αναστολή (κυρίως κείμενο §23) και οποιασδήποτε πράξης διάθεσης παρά την σχετική απαγόρευση (§26), το ίδιο και ως προς την δικαστική μεσεγγύηση (*Χατζηϊωάννου*, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 11, αριθ. 136). Στο μέτρο που ενδεχόμενη προσωρινή διαταγή με περιεχόμενο την απαγόρευση μεταβολής νομικής και πραγματικής κατάστασης της περιουσίας του οφειλέτη συνεπάγεται επίσης απαγόρευση διάθεσης και αναστολή ατομικών διώξεων, η παράβασή της, ακόμα και με την εγγραφή υποθήκης ή προσημείωσης υποθήκης, επιφέρει ακυρότητα αυτών (ΑΠ 557-558/2010 ΕλλΔνη 2010. 983, ΑΠ 697/2008 Αρμ 2009. 913, *Κράνης*, Προσωρινή διαταγή, ανάκληση και μετενέργεια των ασφαλιστικών μέτρων, 2013, σ. 23 και 25, σημ. 89 και 90 μ.π.η.).

92. ΠΠρθεσ 5757/2013 ΕλλΔνη 2013. 518 με σημ. *Κατρά*, ΜΠρθεσ 22262/2013 Αρμ 2013. 1092, ΜΠρθεσ 39/2013 ΕλλΔνη 2013. 1111, ΜΠρθεσ 22258/2012 Αρμ 2013. 516 = ΕΕμπΔ 2013. 715 με παρατ. *Βενιέρη*, ΜΠρΠατρ 3054/2010 ΕΕμπΔ 2011. 454.

62. Σε περίπτωση που παρά την σχετική προσωρινή διαταγή διενεργηθεί, όσο αυτή ισχύει, μεταβίβαση πράγματος της επιχείρησης αλλά εν συνεχεία απορριφθεί η αίτηση προληπτικών μέτρων και η αίτηση επικύρωσης, η ως άνω μεταβίβαση θα συνεχίσει να θεωρείται άκυρη, διότι όσο είναι σε ισχύ η προσωρινή διαταγή, παραμένει η ακυρότητα. Ο συναλλαγείς με την επιχείρηση τρίτος θα μπορεί να επικαλεστεί την ακυρότητα, καθώς ως αποδέκτης της άκυρης διάθεσης έχει έννομο άμεσο συμφέρον προς τούτο. Αντιθέτως, οι πιστωτές δεν θα δικαιολογούν έννομο συμφέρον επίκλησης της ακυρότητας, επειδή η μη επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης στερεί το νομιμοποιητικό τους βάθος, δηλαδή την αξίωση συλλογικής τους ικανοποίησης. Στην αντίθετη περίπτωση που, παρά την χορηγηθείσα προσωρινή διαταγή, απορριφθεί η αίτηση προληπτικών μέτρων και στη συνέχεια γίνει δεκτή η αίτηση επικύρωσης, η διάθεση του ακινήτου κατά τον χρόνο ισχύος της προσωρινής διαταγής θα παραμένει και εδώ άκυρη. Όμως οι πιστωτές θα μπορούν να την επικαλεστούν, καθώς με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης εξασφαλίζεται το δικαίωμά τους στη συλλογική ικανοποίηση κι ενδεχομένως στη συλλογική εκτέλεση⁹⁷.

97. Πρβλ. αντίστοιχο σκεπτικό από την πλειοψηφία της ΟΛΑΠ 20/2015 ΝοΒ 2016. 569 αναλόγως εφαρμοζόμενο στην υπό συζήτηση περίπτωση.

Αντί επιλόγου

63. Θεμελιώδες στοιχείο κάθε πτωχευτικής και προπτωχευτικής διαδικασίας, όπως η υπό εξέταση διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων, είναι η εξασφάλιση της συλλογικής (βάσει γενικών και απρόσωπων κανόνων δικαίου) ικανοποίησης των πιστωτών. Στο πλαίσιο αυτό, ο περιορισμός της ιδιωτικής αυτονομίας με κρατική εποπτεία είναι αναγκαίος, όχι τόσο για να διασωθεί η επιχείρηση, αλλά κυρίως για να αποφευχθούν καταδολιευτικά φαινόμενα υπέρ κάποιων πιστωτών και σε βάρος κάποιων άλλων είτε πριν είτε μετά την κήρυξη πτώχευσης. Αυτή ακριβώς η κρατική εποπτεία, για να είναι ευρέως αποδεκτή, θα ενδύεται τον μανδύα της δικαστικής λειτουργίας, η οποία δια της διαπλαστικής επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, εκδηλώνει τις ενέργειές της έναντι πάντων, ανεξαρτήτως της βούλησης ή των ιδιαίτερων συμφερόντων του καθενός. Αυτός ακριβώς ο ρόλος της δικαστικής λειτουργίας είναι που επιβάλλει την ανάπτυξη σαφούς ερμηνείας και σαφών λύσεων στις δίκες των εξετασθέντων προληπτικών μέτρων. Δεδομένου ότι σαφείς και αρκούντως επεξεργασμένοι κανόνες εξυπηρετούν παντού και πάντα την ασφάλεια δικαίου όλων των ενδιαφερομένων, αναμένεται με ενδιαφέρον η νομολογιακή επεξεργασία κι εφαρμογή των νέων κανόνων των άρθρ. 106 και 106α ΠτωχΚ.